

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Seles-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica 1.
— Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga št. 152,
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izšla vsak dan razen ponedeljka.
Mesečna cena: 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

POPOLNA IZLOČITEV ŽIDOV IZ JAVNEGA ŽIVLJENJA V NEMČIJI

Nemški židi morajo plačati za Rathov umor milijardno odškodnino, vsa zavarovalniška odškodnina radi poškodovanja židovskega imetja pa zapade v korist države

Berlin, 12. nov. br. Včerajšnja napoved propagandnega ministra Göttelea, da bo Nemčija uredila židovski problem na svoj način in po svoji volji, se je danes uresničila. Dopoldne je bila pod predsedstvom pruskega ministrskega predsednika marsala Göringa ministrska konferenca, na kateri so določili celotno vrsto ukrepov proti židom. V načelu je bilo sklenjeno, da se mora židovski življenjski izločiti iz nemškega gospodarskega življenja.

Likvidacija vseh židovskih obratov do 1. 1. 1939

V to svrhu je bil objavljen odlok, s katerim morajo do 1. januarja prihodnjega leta, to je v petih dveh mesecih, likvidirati svoje obrate vsi židovski podjetniki, trgovci, obrtniki, bančniki itd. Najdalekosežnejša pomena pa so vsekakor ukrepi, ki so bili odredeni v neposredni zvezi s pariškimi atentatom in protizidovskimi izgovori v Nemčiji.

Milijardna kontribucija zaradi atentata

Objavljen je bil odlok, po katerem so lastniki trgovin in drugih lokalov, ki so bili razdeljeni ob priliki zadnjih protizidovskih izgovorov zaradi ogorčenja nemškega naroda nad židovskim hujšanjem proti Nemčiji, dolžni, da vsa nastala škoda na lastne stroške popravijo v roku 8 dni. Zavarovalnice morajo vsi zavarovalniki, ki bi jo morale izplačati oškodovanim lastnikom lokalov, izplačati državi, ker je vsa zaplenjena v korist države. Razen tega morajo židje, ki so nemški državljani, plačati kot globo za atentat na poslaniškega tajnika Rathja v Parizu eno milijardo maric. Način iztirjanja te globe, ki se v nobenem primeru ne bo odpuščala ali znižala, bo odredil finančni minister v sporazumu s pristojnimi oblastmi.

Vsi židovski listi ustavljeni

Propagandni minister Göttele je razen tega izdal odlok, s katerim je prepovedano nadaljnje izdajanje vseh židovskih listov, revij, časopisov in knjig v Nemčiji. Prav tako je prepovedan vsak uvoz židovske literature. Židom je tudi prepovedan vsak obisk gledaliških predstav, koncertov, kinematografov, javnih prireditev, plesov, razstav in sploh vseh kulturnih prireditev, ki so namenjeni nemškemu narodu. Osebe, ki bi prekršile ta odlok, bodo najstrožje kaznovane, za kršitve pa bodo odgovarjali tudi prireditelji. V utemeljitvi tega ukrepa naglašuje minister Göttele, da je bilo židom zadnjih pet let dovoljeno ustanavljanje židovskih kulturnih organizacij in zato ni razlogov, da bi se židom še nadalje dovoljeval obisk prireditev, ki so namenjeni nemški javnosti.

Mem židi so izvali ukrepi vlade silno potrtost, ker se zavedajo, da pomenijo njihovo popolno gospodarsko uničenje in dejansko izločitev iz vsega gospodarskega življenja. Globo v višini milijarde mark predstavlja po mnenju židov v praksi za-

plembo vsega židovskega imetja v Nemčiji. Aretacije židov se nadaljujejo. V Frankfurtu so bili aretirani vsi židje, nemški državljani v starosti od 18. do 30. leta ter s policijskim spremstvom odposlani v koncentracijska taborišča.

Nemški tisk o aretacijah židov

Nemški listi se tudi danes obširno bavijo z židovskim problemom in odobravajo sklepe vlade, naglašajoč, da bo s tem židovski problem v Nemčiji končno rešen. Ogorčenje zavračajo berlinski listi pretirana poročila inozemskega tiska o protizidovskih izgovorih. Kar se tiče aretacij židov, naglašajo, da gre v mnogih primerih za zaščitni zapor, delno so aretacije v zvezi z akcijo za razorožitev židov, v večini primerov pa gre za aretacije kriminalnih tipov, ki so zagrešili razne devizne in druge prestopke. Točnih števil o aretacijah židov listi še ne navajajo, zatrjujejo samo, da aretiranih ni nad 600. Tudi zanikajo, da bi bili v Monakovu izgnali žide v roku 48 ur v inozemstvo, ne zanikajo pa poročil, ki so bila objavljena tudi po nemškem radiu, da morajo židje v 48 urah izročiti ključke svojih trgovin in stanovanj ter zapustiti mesto.

Uradna objava vlade o protizidovskih ukrepih

Berlin, 12. nov. AA. Pod predsedstvom Göringa, vrhovnega komisarja za izvedbo štiriletnega gospodarskega načrta, je bila danes seja, ki so se je udeležili ministri dr. Frick, Göttele, Girtner, Crossig in Funk. Na seji so razpravljali o nujni ureditvi židovskega vprašanja. Govorili so o dalekosežnih ukrepih, nakar so izdali prve odloke.

Göring je izdal naredbo, po kateri židje od 1. januarja 1939 naprej ne morejo imeti več svojih lastnih trgovskih podjetij, ki so bavijo z neposredno prodajo na drobno niti ne morejo imeti agentur ali trgovin, ki se bavijo izključno s prodajanjem naravnega blaga.

Poleg tega je židom prepovedano imeti samostojna obrtna podjetja. Če je žid na volilnem mestu v gospodarskem podjetju, ter pri tem ni odgovorna osebnost v podjetju, se mu sme odpovedati služba v roku 6 tednov. Židje, lastniki podjetij, trgovin in stanovanj, morajo takoj odstraniti sledove škode, ki jo je 8., 9. in 10. t. m. povzročilo ljudsko ogorčenje zaradi hujšanja mednarodnega židovstva proti narodno-socialistični Nemčiji. Stroške za ponovno ureditev podjetij in trgovin odnosa stanovanj morajo nositi lastniki sami. Odškodnina, ki jo morajo zavarovalnice izplačati židom — nemškim državlja-

nom, se zapleni v korist države. Nadaljni ukrepi za izločitev židov iz nemškega gospodarskega življenja z namenom, da se odstrani izzivalno stanje, bodo odredeni v najkrajšem času. Predvsem je bilo sklenjeno, da bo vse židovstvo kaznovano za pariški uboj v obliki denarne kazni v višini milijarde mark. Vsa znesek bo pripadel državi. V tem smislu je že bila izdana odgovarjajoča uredba.

Panika med židi

London, 12. nov. AA. Reuter poroča iz Berlina: V zvezi z dogodki, ki se vrste zadnje dni drug za drugim, je med židovskim prebivalstvom v Nemčiji zavladal strah. Tisoči in tisoči berlinskih židov, ki se boje aretacije, so danes zapustili svoje domove ter tavajo naokrog. Nekateri iščejo zatočišča pri svojih prijateljih, drugi pa se celo potikajo po gozdovih okoli Berlina. Kakor pravijo poročila iz raznih provincialnih mest, so bili tam protizidovski izgovori še ostrejši, kakor pa v samem Berlinu, ter po večjih mestih.

nom, se zapleni v korist države. Nadaljni ukrepi za izločitev židov iz nemškega gospodarskega življenja z namenom, da se odstrani izzivalno stanje, bodo odredeni v najkrajšem času. Predvsem je bilo sklenjeno, da bo vse židovstvo kaznovano za pariški uboj v obliki denarne kazni v višini milijarde mark. Vsa znesek bo pripadel državi. V tem smislu je že bila izdana odgovarjajoča uredba.

Rathovo truplo prepeljano v Berlin

Pariz, 12. nov. br. V nemški evangelski cerkvi v Parizu je bila danes zadušnica za pokojnega nemškega poslanskega svetnika Rathja, ki je postal žrtev atentata. Svečanosti so prisostvovali pokojnikov starši, zastopniki nemške vlade, državni tajnik Weizsäcker, člani nemškega poslaništva, zastopniki francoske vlade in diplomatskega zbora ter člani nemške kolonije v Parizu. Državni tajnik Weizsäcker je položil na krsto venec kancelarja Hitlerja. Po cerkvenih obredih so krsto prepeljali na kolodvor, odkoder so jo v spremstvu zastopnikov nemškega poslaništva odpeljali v Berlin, kjer bo pogreb na državne stroške.

Kralj Karol bo posetil tudi Berlin

Bukarešta, 12. nov. o. Po informacijah agencije United Press iz poljskih krogov, bo kralj Karol po obisku v London odpotoval v Berlin. Baje ga je tja povabil knez Fridrich Hohenzollernski. Rumunski politični krogi so mnenja, da se bo sestal tudi s Hitlerjem.

Berlin, 12. nov. h. Nekateri današnji nemški listi med njimi tudi Göringovo glasilo »Essener Nationalzeitung« poročajo iz Bukarešte iz poloficelnega vira, da se bo rumunski kralj Karol na povratku iz Londona ustavil tudi v Nemčiji ter se bo pri tej priliki sestal s kancelarjem Hitlerjem. Niti v Berlinu niti v Bukarešti doslej teh vesti niso uradno potrdili, pa tudi ne demantirali.

znano, da je oklopnik težje obremenjen kakor pa atlet. Francija ne sme dopustiti, da bi jo vojaški oklep stisnil. V veliki državi so produkcija, finance, valuta in narodno blagostanje med seboj tesno povezani. Znan je težaven položaj naših finan. Država ne more biti silna in močna, če se mora neprestano boriti z deficiti in iskati kritja v povijanju davkov. Napočila je ura, ko mora vsakdo razumeti, da je sam in njegovo premoženje v največji nevarnosti, če se ne žrtvuje za javno blagostanje. Vsakdo mora sodelovati po svojih močeh pri obnovi države. Samo tako bomo ohranili stabilnost naše valute in se izognili nevarnostim inflacije. Obramam se na vse tovarnarje in delavce, na vse intelektualce in kmete, ker mislim na interese in bodočnost vseh. Če rečem, da mora Francija končno prijeti za delo, potem smatram, da morajo delavci povečati produkcijo, delodajalci pa razviti večjo iniciativnost in večjo sposobnost ter zapostaviti svoj neposredni dobiček splošnim interesom. Vsakdo mora dati državi, kar more, eden delo, drugi denar, tretji svojo inteligenco. Napočila je ura, ko morate izbirati med počasnimi, a stalnim propadanjem domovine in med prepovedjo z odločnim delom! Hvaležen sem finančnemu ministru in vsem ministrskim tovarišem, ki so pogumno prišli za delo in natočili francoskemu narodu čistega vina. Vlada bo zahtevala od vseh potrebnih žrtve in potrebno disciplino. Francija se mora otresti svoje ravnodušnosti in se odločno lotiti dela.

Mehiška odškodnina

Washington, 12. nov. AA. Med Zedinjenimi državami in Mehiko je bil sklenjen sporazum o odškodnini 10 milijonov dolarjev severnoameriškim državljanom, ki jim je mehiška vlada odvzela petrolejske vrelce. Odškodnina bo izplačana v obrokih.

Jugoslavija in Madžarska

Poročilo zunanjega ministra Kanye budimpeštanskemu parlamentu — Dobri odnosi z Jugoslavijo

Budimpešta, 12. nov. AA. Zunanji minister Kanya je podal danes v parlamentu daljše poročilo o nedavnih mednarodnih dogodkih. Po podrobnem opisu rešitve madžarsko-čehoslovaškega vprašanja je Kanya ugotovil, da je bil problem rešen z dunajskimi sklepi na mirnem način brez prelivanja krvi. Tudi Madžarska je do prinesla težke žrtve, vendar pa je na nje pristala v upanju, da bodo dunajski sklepi pomenili začetek srečnejše dobe v tem delu Evrope in da bodo omogočili mirno sodelovanje narodov, ki živijo v teh krajih že stoletja. Madžarska je pripravljena žrtvovati marsikaj za to sodelovanje.

Kanya je nato ugotovil, da se je mednarodni položaj Madžarske zboljšal s teritorialnim povečanjem in z njeno zunanjo politiko, ki se je pokazala kot zelo dobra v kritičnih časih. Poudarjal je dalje, kolikšnega pomena so bile za Madžarsko simpatije, ki so jih v pretekli krizi pokazale zanje Nemčija, Italija in Poljska, in v koliki meri se je os Rim — Berlin pokazala v zadnjem času kot resen tvorec miru v Evropi. Izrazil je svoje zadovoljstvo, ker je bila Madžarska vedno ob strani veselih te osi pri konstruktivnem delu za mir. Nato je minister Kanya ugotovil, da je korektno in mirno zadržanje jugoslovenske vlade v času krize mnogo pomagalo za razvoj jugoslovensko-madžarskih stikov. O tem je med drugim rekel:

»Mnogo mi je na tem, da na tem mestu izjavim, da je mirno in korektno stališče jugoslovenske vlade v teku nedavne krize mnogo pripomoglo k nadaljnjemu razvoju madžarsko-jugoslovenskih odnosov. Ze blejski sporazum je pomagal razsvetliti odnose med našima državama. Kar se tiče najvažnejših vprašanj, že ne obstoje več nobena nesoglasja v enem kot drugem stališču. Zato sem prepričan, da se bodo dobri jugoslovensko-madžarski odnosi, ki slone na vzajemnem spoštovanju in na skupnih interesih, še naprej zadovoljivo razvijali.«

Govor ministra Kanye je parlament sprejel z velikim odobravanjem, zlasti tudi njegove izjave o odnosih z Jugoslavijo.

Pred spremembo madžarske vlade

Budimpešta, 12. novembra. w. Nocojšnji listi poročajo, da se pripravljajo važne spremembe v vladi. V političnih krogih zatrjujejo, da so nastale spremembe neobhodno potrebne, ker je s priključitvijo severnih pokrajin zaključena zgodovinska doba, ki bo imela dalekosežne posledice tudi za notranji politični razvoj Madžarske. Zato pa so potrebne tudi spremembe v vladi, ki bodo izvršene najbrže že prihodnji teden.

Borba za novo ustavo ČSR

Pogajanja zastopnikov čeških strank z avtonomno slovaško vlado — Naporji za poenostavljenje političnega življenja na češkem — Ta teden se sestane parlament

Praga, 12. nov. h. V sporazumu z vlado je bil iz vseh čeških strank sestavljen odbor štirinajstoročje, ki pripravljajo novo čehoslovaško zvezno ustavo, odnosno sploh novo ureditev države. Odbor ima nalogo, doseči sporazum s predstavniki slovaške avtonomne vlade. Zasedal je včeraj in danes ves dan, nadaljeval pa bo svoje delo v ponedeljek.

Pogajanja se sučejo predvsem okrog bodočega položaja Slovaške in njenega razmerja do ostale republike. Slovaki zahtevajo, da se v celoti in brez spremembe zakonijo v novi ustavi tako zvali žilinski sklepi, ki so bili v dobi najhujše krize za ČSR sporočeni praški vladi kot slovaški ultimati in na katere je vlada takrat moral pristati, ako je hotela preprečiti popoln razpad države. Tudi sedaj ne le praška vlada, temveč tudi predstavniki odločujočih čeških strank v polni meri pristajajo na te sklepe in jih priznavajo. Opozarjajo pa pri tem na nevarnost in težkoče, ako se sklepi vsaj v nekaterih točkah ne modulirajo. Na njihovi osnovi bi mogli na primer Slovaki s svojim vetom onemogočiti vsak sklep osrednje državne vlade, vpletati vmesne carine in ukreniti še razne druge stvari, ki bi lahko ogrozile nadaljnji obstoj zvezne republike. Zato zahtevajo češki krogi, naj se obseg slovaške avtonomije točno in jasno določi.

Kljub tem težkočam pa se splošno računa, da bodo vsa sporna vprašanja že prve dni prihodnjega tedna povoljno rešena, nakar bo nova ustava predložena parlamentu v končno odobritev. Nekatero sporno točko so bile urejene že včeraj, nekatere nadaljnje danes. V torek ali sredo bodo pogajanja po dosedanjih dispozicijah končana, v četrtek naj bi sprejete sklepe formalno odobrila osrednja vlada, v petek pa naj bi se sestal parlament, da bi sprejel novo ustavo.

Sele, ko bo na ta način rešeno ustavno vprašanje, bodo odredene volitve novega predsednika republike. Na včerajšnji seji vlade so Slovaki označili za svojega kandidata sedanjega zunanjega ministra dr. Chvalkovskega, v zameno pa so prvotno zahtevali, naj postane predsednik osrednje vlade Slovák. Pozneje so to zahtevo opustili, dobili pa bodo zunanjega ministra v osebi sedanjega podtajnika slovaške vlade dr. Krna ali za sedanjega poslanika v Parizu dr. Osuskega, ki sta oba Slovaki. Ali

bo izvolitev novega predsednika mogoča že prihodnji teden, se danes še ne da reči.

Prav tako se niso končala pogajanja glede poenostavljenja strankarskih odnosov na Češkem. V načelu je dosežen sporazum v tem smislu, da se likvidirajo vse dosedanje politične stranke in da se osnuje nova vsenarodna stranka, poleg katere bi mogla obstojati le še ena opozicijska skupina. Inicijativno za tako pregrupacijo strank je v rokah predsednika agrarne stranke Betana. Tudi ta vprašanja bodo prihodnji teden definitivno rešena in računano s tem, da bo parlament sklican najbrže za prihodnji petek. Vladni sklep o razpustu vseh političnih strank je le načelnega značaja in predstavlja zaenkrat samo smernice za pogajanja med političnimi voditelji. Sele ko bi ta pogajanja ne rodila zadovoljivega uspeha, bi bil sklep vlade uveljavljen.

Madžarski vojak

čehskemu oficirju

Bratislava, 12. nov. AA. (ČTK). Vojak 108. artiljerijskega polka, ki so madžarske narodnosti in skoro vsi iz pokrajin, ki so pripadale Madžarski, so podarili srebrni konjeniki poročniku Vlastimiru Skisti v znak priznanja in zahvale za skrb, ki jo je imel za ljudstvo. Poročnik se je zahvalil vsem vojakom za zvesto službo, ki so jo opravljali v dobro čehoslovaške države.

Nemčija in Slovaška

Izjave dr. Tisa v Berlinu

Berlin, 12. novembra. br. Predsednik slovaške vlade dr. Tiso je prišel v Berlin, kjer proučuje ustanove delavskih in koncentracijskih taborišč ter razna gospodarska vprašanja. Po svojem prihodu v Berlin je sprejel nemške novinarje in jim dal izjavo o bodočem razmerju med Nemčijo in Slovaško ter o položaju nemške narodne manjšine na Slovaškem. Poudaril je, da se razvijajo med Nemci in Slovaki prijateljski odnosi, ker je slovaška vlada zagotovila nemški narodni manjšini popolno gospodarsko in kulturno svobodo, v kolikor je to mogoče spraviti v sklad s krajevnimi prilikami. Narodno-socialistična stranka na Slovaškem uživa popolno svobodo akcije. Skupno je na Slovaškem okrog 150.000 Nemcev. Slovaki pričakujejo, da bodo ti Nemci igrali vlogo posredovalca med Nemčijo in Slovaško. Končno je izrazil dr. Tiso željo, da bi prišli prijateljski odnosi Slovačkov in Nemcev do izraza zlasti v poglabitvi medsebojnih gospodarskih odnosov.

Gospodarski položaj Podkarpatske Rusije

Chust, 12. novembra. br. Pod predsedstvom predsednika podkarpatske vlade msgr. Voločina je bila danes važna gospodarska in prometna konferenca, na kateri so razpravljali o položaju po evakuaciji ozemlja, ki je bilo prisojeno Madžarski. Konferenca je ugotovila, da je preskrba Podkarpatske Rusije v vsakem pogledu zagotovljena, zlasti še, ker je prisločila na pomoč osrednja čehoslovaška vlada, ki je nabavila za Podkarpatsko Rusijo 500 vagonov koruze. Tudi prometne razmere bodo v kratkem normalizirane, ker se bo takoj pričelo z izgraditvijo novih prometnih zvez. Na konferenci so razpravljali tudi o ukrepih proti naraščanju draginje in sklenili zele ostre kazni za vse spekulante in navijače cen življenjskih potrebščin.

Bera, 12. nov. AA. Med Švico in Rumunijo je bil sklenjen dogovor, po katerem se dosedajšji klirinski sporazum podaljša do 30. junija 1939. Po poročilih listov je Švica kupila v Rumuniji 100.000 ton žita, ki ga mora Rumunija dobaviti do konca leta 1939.

Daladierov poziv francoskemu narodu

„Napočila je ura, ko morate izbirati med propadanjem domovine in prepovedjo z odločnim delom

Pariz, 12. nov. h. Francoska vlada je imela danes odločilno sejo, na kateri je končnovalno sprejela celotno vrsto zaslihih uredb, ki bodo globoko posegle v gospodarsko in finančno življenje Francije. Gre za ukrepe, ki jih je napovedal min. predsednik Daladier že pred več tedni in ki so sedaj pod novim finančnim ministrom Reynaudom po vsestranskem proevanju finančnega položaja dozoreli. Vlada je imela dopoldne posvetovanje, ki se je nadaljevalo tudi popoldne do 18, ko se je sestal v Elizejski palači ministrski svet pod predsedstvom predsednika republike Lebruna, ki je pri tej priliki podpisal predložene urede. Urebe bodo že jutri objavljene v uradnem listu in bodo stopile takoj v veljavo. Finančni minister bo imel jutri po radiu govor, v katerem bo obrazložil namen in pomen teh ukrepov.

V zvezi s tem je zbudil veliko pozornost govor, ki ga je imel danes min. predsednik Daladier na banketu na čast bivšim bojevnikom. Daladier je naglasil, da je Francija v svetovni vojni do dobra spoznala vse strahote vojne in živila 20 let v prepričanju, da je doprinesla dovolj žrtv za trajen mir, danes pa 20 letih pa še spoznava, kaj je prav za prav resnični mir. Bila je potrebna nevarnost nove vojne, da je prišlo do iztreenjanja. Danes vemo, da mir ni nikdar končnovalno zagotovljen. Resničen mir zahteva prav toliko moralne sile kakor vojna. Moralna moč Francije je prvi pogoj mira. Moralna moč Francije pa mora biti podprta tudi z ustvarjalnim članom in s silo produkcije, od katere pa je Francija danes še zelo oddaljena. Dočim se je produkcija moč sosednih držav silno povečala, je francoska produkcija nasadovala. Obremenitev zaradi izdatkov za državno obrambo v tem bož odčtna, če ni izravnan s produktivno dejavnostjo. Naj je

Nov načrt o ureditvi palestinskega vprašanja

Federacija arabskih držav s široko upravno in kulturno avtonomijo židov

Rim, 12. nov. o. Po informacijah iz Londona se angleška vlada pripravlja za novo ureditvi palestinskega problema. Ustanovila naj bi se arabska federacija, v kateri bi bile Palestina, Transjordanija in Sirija, čim bi se v zadnjih dveh ukinili francoski mandat, židovsko vprašanje v Palestini naj bi se uredilo tako, da bi se v novi federaciji palestinskim židom zagotovila široka upravna in kulturna avtonomija. Če se židje s tem ne bi zadovoljili, bi britanska vlada predlagala, da bi se palestinsko področje, na katerem so židje v večini, razdelilo v avtonomne kantone, ki bi se podredili neposredno angle-

ski kontroli, arabska federacija pa bi se na podlagi posebne pogodbe, ki naj bi jo sklenila z Anglijo, polagoma pretvorila v nov britanski dominion.

London, 12. nov. o. »Daily Herald« napoveduje danes premirje v Palestini. Po vestih iz Beiruta je veliki jeruzalemski muftija izjavil, da bo v Palestini nastal mir, čim bo Velika Britanija pokazala pripravljenost pripustiti zastopnike palestinskih Arabcev k pogajanjem za ureditev palestinskega problema. V ostalem so arabski krogi s zadovoljstvom sprejeli vest, da je angleška vlada opustila načrt o razdelitvi Palestine.

Stanje Nj. V. kraljice

Beograd, 12. nov. AA. Nj. Vel. kraljica Marija je prebila noč dobro. Bolečine v predelu operiranih mest so manjše. Obstoji le še močnejša utrujenost kot posledica peracije. Čreva so začela delovati. Splošno stanje je zadovoljivo. Temperatura 37,9, bitje žile 94. — Prof. dr. Clairmont, dr. Ljubomir Zdravković.

Beležke

Volitve v Pokojniški zavod

Glasilo Zveze društev privatnih nameštencev »Organizator« opozarja v svoji zadnji številki, da potече v ponedeljek, 14. t. m. petletna funkcijna doba sedanjih samoupravi Pokojniškega zavoda v Ljubljani, izvoljeni l. 1933. Ker zakon o pokojniškem zavarovanju zasebnih nameštencev ne omogoča odgoditve volitev in ne njih nadomestila s imenovanjem novih članov, je pričakovati, da bodo v najkrajšem času razpisane nove volitve, ki bodo za samostojni ljubljanski Pokojniški zavod četrte po redu. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je dobil v sedanjem finančnem zakonu pooblastilo, da more izdati uredbu o zakonsko močjo o spremembi načina volitev za člane zavodov za samoupravo. Ta uredba doslej še ni izšla, pa zato še ni jasno ali se bodo nove volitve izvršile še po starih predpisih ali pa bodo ti še pred razpisom volitev spremenjeni.

Aktivno volilno pravico imajo vsi zavarovanci in vse zavarovanke Pokojniškega zavoda. Pasivno volilno pravico pa samo moški zavarovanci, ki so izpolnili pogoje potrebne za izvolitev narodnega poslance. Na vsakih 250 zavarovancev odpade po en odposlanec v občni zbor Pokojniškega zavoda. Vsi nadaljnji organi pa se volijo iz občne zbornice z edino izjemo zavodnega predsednika, ki ga kot svojega zaupnika imenuje minister socialne politike.

Pomen Jugoslavije v evropski politiki

V četrti zvečer je predaval na londonskem radiu znani angleški publicist Seton Watson o sredozemskem vprašanju. V svojem predavanju je ugotovil, da je danes v Sredozemlju poleg Italije eden najbolj važnih činiteljev Jugoslavija, ki ima v svojih rokah ključ celega položaja. »Jugoslavija ni samo sredozemska, nego tudi glavna balkanska država. Samo njo je mogoče priti v stik s ostalimi balkanskimi državami.«

Horthyjev hrvatski nagovor na Sloake

Ko je madžarski regent Horthy prijel v Košice, je pozdravil tamonje prebivalstvo najprej madžarski, nato pa je dejal, da ne zna slovensko in da bo zaradi tega Sloake nagovoril v srbohrvaščini. Re je nadaljeval svoj govor hrvatski in obljubil Slovakom, da bodo uživali v okviru madžarske kraljevine v bodoče vse jezikovno, prosvetno in moralno svobodo. Svoj govor je zaključil z zagotovilo, da bodo Madžari podprli z vsemi sredstvi razvoj slovaškega naroda.

Horthyjev hrvatski nagovor Slovakom so prenašale vse madžarske radio postaje.

Komisar pri rudniški družbi Mežici

Za državnega komisarja pri rudniški družbi Mežici je bil postavljen odvetnik Emil Stefanovič. Do sedaj je od prevrata sam zavezal to mesto rudarski strokovnjak v osebi vsakokratnega rudarskega glavarja za dravsko banovino.

Mrzla slovenska kri

V »Naši moči« glasilo Vzemajmo zavarovalnice poziva neki Ludovik Puš: »Slovenec, na dan, na plan«. Pisec priporoča Slovence, naj bodo v bodoče pri svojih narodnih prireditvah bolj glasni, kakor so do sedaj. »Nikar ne govorite, da nam tega ni treba. O, še kako nam je treba. Pogledajte naše sosedje na severu in vzhodu. Pri najmanjši priložnosti se kar zemlja trese od navdušenja in samozvesti. In to gre danes po radijskih valovih v širni svet. Kaj nas Slovencev ni pod božjim soncem? Zares kaže, kakor da nas ne bi bilo. Pri nas mora biti že nekaj prav izrednega, da naša stokrat preveč mirna kri hitreje zapolje po žilah. Pojdi po naših prireditvah in poslušaj vžigajoče besede, kako lete v prazno, namesto da bi vžigale srca in kot plamen požgale vse predsodke poideincev.«

Kakor običajno

Prejeli smo: Uredništvu lista »Na meja«, ki izhaja na Jesenicah, sem poslal dne 7. t. m. priporočeno pismo s temle besedilom: V Vašem cenju listu je v številki 22. z dne 6. t. m. na prvi strani v rubriki »Z Jesenic« pod naslovom »Volilna doba« registrirana o moji osebi govorica, ki ni točna. Zato Vas, tudi z ozirom na določbe zakona, vljudo prosim, da blagovolite resnici na ljubo objaviti popravek, da ni res, da bi bil jaz izstopil iz JNS, marveč je res, da sem vedno še njen član.

To priporočeno pismo je uredništvu imenovanega lista bilo dostavljeno dne 8. t. m., kar izhaja iz povratnice, ki je v mojih rokah.

Nazvle temu je v številki 23. lista »Na meja«, ki je izšla danes, ponovno registrirana govorica, da sem izstopil iz JNS, čeprav bi uredništvo sedaj, ko je v posesti mojega popravka, moralo vedeti, da je ta govorica neresnita. Mojega popravka pa list v tej današnji številki ni objavil.

Z ozirom na to Vas vljudo prosim za objavo teh ugotovitev v Vašem cenjenem listu in se Vam zahvaljujem za prijazno uslugo.

Jesenice, dne 12. novembra 1938.

Dr. M. Obersnel s. r.

Reforma italijanskega civilnega zakonika

Na svoji seji 9. t. m. je italijanska vlada sprejela načrt dekreta o odobritvi prve knjige novega italijanskega državnega zakonika. Knjiga se nanaša na osebno in rodbinsko pravo, izdelala pa jo je kraljevska komisija za reformo civilnega zakonika. Komisija je pri reformi civilnega zakonika upoštevala iste smernice kakor

Pri delu

Se prav lahko prehladite, a mnogokrat nastane iz »brez-pomembnega« prehlada resna

in dolgotrajna bolezen. Vzemite zaradi tega že pri prvih znakih bolezni svetovno znane

Izpraznitev Košic

Zalostni primeri narodne nezavednosti pri slovaški inteligenci — Zaupanja nevredni zaupniki

Bratislava, 11. novembra. Prošli teden v sredo je radio napovedal, da so Košice prisilene Madžarski. Med čim in slovaški prebivalstvom je vzbudila ta vest samoumevno stahovitost žalost in potrtost. V zadnjih dvajsetih letih so Košice tako napredovale, da jih ni spoznal nih prebivalstvo se je dvignilo od 45.000 na preko 80.000. Nastali so celi novi moderni mestni deli ostali pa so bili tako urejeni in modernizirani da bodo Madžari dvojni veselji jubila, ki jim je kar na lepem padlo v roke.

Ko je prišla uradna potrditev te vesti, so se takoj začele priprave za izpraznitev mesta. S solzami v očeh so se ljudje ločevali žalostnega posla pretežna večina je čutila silno žalost zato pa je seveda madžarska manjšina kar poskakovala od veselja. Že v četrti zgodaj jutraj je bil prostor pred spominjsko ploščo Rakoczejevo na katedralni napolinjen z veni in šopki, po hišah so se že pokazale madžarske zastave, dasi v majhnem številu. Kakor je to v skladu z narodnostjo prebivalstva. O izredni prilagodljivosti nekaterih ljudi priča tudi okoliščina, da je med prvimi izšel madžarsko zastavo k... ki je še nedavno ob proglasitvi slovaške neodvisnosti prvi okrasil svoje poslopje s slovaško zastavo.

V petek je bilo v Košicah še malo hiš brez zastav. Madžarska narodna straža je prišla s grožnjami tudi Slovake in Čehje, da so izobesili barve prihajajočih gospodarjev. Po ulicah so skupine, govoreče po slovaško prodajale madžarske trake in kupovali so jih mnogi ki se dotle niso priznavali za Madžare. V izločbah so se pojavile slike Horthyja, kavarna »Slavija« se je brž preimenovala v »Royal kavehaza, slovaški napisi so začeli izginiti iz trgovin.

Veliko uslužnost do prihajajočih oblastnikov je pokazal vladni mestni komisar dr. Buček, dosedajni voditelj Hlinkove ljudske stranke v košičkem mestnem svetu, ki ga je slovaška vlada komaj pred dvema tednoma imenovala za svojega komisarja v mestu. Na vso moč je oviral izpraznitev in je dal med drugim zapečatiti slovaški muzej, da bi preprečil njega prevoz. Zaman mu je ravneli kazal brzojavni nalog za prevoz muzeja v Ružomberk. Vrli Slovaki je ohranil muzej Madžarom, ki pa so kasneje dovolili odvoz predmetov, položnih v muzej od l. 1918. dalje. Toda to ni edini primer slovaške narodne nezavednosti. Isto so namreč počeli višji uradniki na direktni pošti in na direktni železnici. Vse te moze je šele med kratkim nastopom Tisove vlade kot svoje zanesljive pristaje namesto Čehov in Slovakov pristaje prejšnjega režima. Ti novi moze so se polnoštevilno dali na razpolago novemu gospodarstvu in niso poslušali vladnega ukaza, naj se umaknejo v slovaške kraje. Šele energičen nastop češkoslovaške vojske je omogočil odvoz stvari, uradniki pa so ostali pod Madžari.

V petek so vojaki odnesli spomenik borca za slovaško svobodo generala Stefanika, ki bo postavljen v Prešovu, v soboto se je selil vs. Vavrac, s poslopja katoliške konviktne pa so odnesli spominjsko ploščo pisatelja Zahorskega. Isti dan se je umaknila policija in je skrb za mir in red prevzela vojska. Ceste iz mesta na sever in na zapad so bile polne vozil vsake vrste, na padstvi so nakladali na stotine vagonov, nekoliko tisoč ljudi je bežalo iz Košic. Mnogo so pustili v mestu svoje pohištvo, da pridejo ponj kasneje, ko se položaj neko-

pri prejšnji reformi obeh kazenskih zakonikov S političnega vidika je bila mero-dajna za reformno predvsem nova fašistična ideologija, ki odklanja individualizem kot osnovo civilnih pravnih norm, ki so veljale v Napoleonovem kodeksu. Idejna osnova novega kodeksa je varstvo skupnega interesa narodne skupnosti v nasprotju z dosedanjim varstvom individualnih interesov. Zelo je viden že tudi vpliv nove rasne politike fašizma.

Italija in Sueski kanal

V poslednjem času je več uglednih italijanskih listov (zlasti obe znani reviji »Relazioni Internazionali« in »Azione Coloniale«) objavilo več člankov, v katerih na nedvoumen način postavljajo zahtevo po priznanju italijanske sodelbe v upravi Sueskega kanala. Svoje zahteve utemeljujejo Italijani med drugim s tem, da se je italijanski promet zaradi absen-ske osvojitve v tolikšni meri povečal, da ima Italija pravico sodelbe pri upravi prekopa. To bi se najlaže doseglo na ta način, ako bi se sedanja uprava spremeni-la v mednarodno upravo, v kateri naj bi bila sorazmerno s svojim promatom zastopana tudi Italija. Revija »Azione Coloniale« pravi, da v svoji zadnji številki, da je sedaj nastopil trenutok, ko se mora »vprašanje o italijanske strani postaviti v mednarodno razpravo in na mednarodni osnovi tudi rešiti.

liko umiri. Ostalo je tisoče praznih stanovanj in hiš, trgovski posli so zastali in te okoliščine so razprostrile prvi črni oblak po obličjih radostnih Madžarov. Še preden so prišli novi gospodarji, je na prebivalce mo-što legla težka skrb glede prihodnosti. Proš-lo sredo je bila končana izpraznitev civil-nega prebivalstva. V četrti ponoči (10. t. m.) je odšel s košičke postaje zadnji vlak z osebnim železnico, o polnoči pa so je umaknili češkoslovaška vojska v smeri na Obsovec, t. j. v isto smer, odkoder so pred 20 leti mesto zavzele češke dobrovolj-ske čete. Košice so izpadle iz sklopa repu-blike ter po dvajsetih letih svobode zopet padle pod oblast tujca...

Odklonjena ostavka vlade Kjuscevanova

Sofija, 12. nov. o. Min. predsednik dr. Kjuscevanov je bil sredi v avdienci pri kralju in mu je poročal o položaju, ker je vlada ostala v srobnju v manjšini. Kakor za-trjujejo, je ponudil ostavko vlade, ki pa je bila odklonjena. Kralj Boris mu je poveril nalogo, naj izvrši le manjšo preosno ka-bineta.

Volitve v poljski senat

Varsava, 12. nov. h. Jutri se bodo 23. oktobra izvolili volilni moze, takozva-ni elektorji, sestali izvolitvi 64 senatorjev. Dne 25. t. m. bo predsednik republike v smislu ustave imenoval 32 senatorjev, s čimer bodo parlamentarne volitve konč-novlejavno zaključene. Kakor poročajo li-sti, bo predsednik republike imenoval v senat tudi dva nemška narodna socialisti kot zastopnika nemške narodne manjšine na Poljskem.

Druga žrtev umora v Skoplju

Beograd, 12. nov. AA. Preiskava o aten-tatu na senatorja JRZ Hadžistršića je do-vedla do rezultata, da ne gre za političen atentat, temveč za posledice prejšnjih oseb-nih prepričev v zvezi z likvidacijo južno-srbske tobačne zadruge, katere predsednik je bil ubiti senator.

Beograd, 12. nov. p. Kakor poročajo iz Skoplja, je v pretekli noči umrl večerj pri umoru senatorja Spire Hadžistršića smrtno ranjeni inspektor Zveze agrarnih zajednica Milan Malenić.

Tovarna obutve Boston v Beogradu v plamenih

Beograd, 12. nov. p. Nocoj ob 20. je nastal v znani tovarni obutve Boston v ulici kralja Aleksandra ogromen požar, ki se je v naglici razširil na vso tovarno. Nemudno so bili pozvani beograjski gasilci, ki so že dobre četrte ure kasneje po pozivu razvrstili vse svoje brigade okrog tovarni. Požar se je v eni uri tako zelo razširil, da je bilo v plamenih že vse veliko poslopje. Plameni svignjo do 30 m visoko. Gasilci so morali že priti obli-vati z vodo sosednja poslopja, da se po-zar ne bi razširil še na nje.

Dom Srbskega kmetijskega društva

Beograd, 12. nov. p. Danes je bil slo-venstvo otvoren novi dom Srbskega kmetij-skega društva. Otvorili so prisostvovali kraljev zastopnik polkovnik Cesarist, za-stopnik ministrstva, kmetijske fakultete in drugi. Obenem je bila proslavljena 70 letnica omenjenega društva.

Jugoslovenski škofi v avdienci pri papežu

Rim, 12. nov. o. Papež je sprejel v av-dienci zagrebškega nadškofa dr. Stepnica, banjskega škofa Garica, križevskega škofa dr. Njarađja, djakovskega škofa dr. Aksamovića in ljubljanskega škofa dr. Rožmarna.

Obisk nemške križarke v Bolgariji

Sofija, 12. nov. AA. V Varno je priplu-la nemška vojna ladja »Emden«. Njen prihod je v zvezi s odkritjem spomenika nemškim mornarjem s podmornice »UB 45«, ki se je potopila med vojno. Križar-ka bo ostala v bolgarskih vodah do 18. t. m.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Delno oblačno vreme v vsej državi. Oblačnost se bo močno povečala v severni polovici. Ju-tranje megje v dolinah rek in kotlinah. Toploća se bo dvignila. Zagrebška: Oblačno, temperature se bo-do dvignile. Dumaški: Nobene bitvene spremembe, podnevi po večini jasno in toplo.

Kitajci obkoljujejo Kanton

Japonski uspehi na južnem Kitajskem resno ogroženi

Hongkong, 12. nov. o. Kakor poroča agencija United Press, je nastal v južni Kitajski tak položaj, da se Kitajcem lah-ko poredi zvoza osvojitvi Kanton Severo-zapadno od Kantona so kitajske čete že zavzele mesto Sansui, ki je v zadnjem času večkrat menjalo gospodara. Dve ve-liki kitajski koloni se približujeta Kanto-nu s severa in zapada. Japonci skušajo v naglici dobiti ojačenja s Formose.

Cungking, 12. nov. AA. Kitajske čete so začele na južnem Kitajskem protiofenzivo v velikem obsegu. Kitajci so odbili nekatere japonske oddelke in protirojo proti Kantonu. Prva divizija protiroja proti zapadu, druga vzdolž slemena Cunga-hva proti jugu tretji oddelki pa operirajo 13 milj južovzhodno od Kantona. Kitaj-ske poročila pravijo, da so gverilski od-dečki zelo delavni, posebno ob progi Kan-ton-Kaulun. Zvedelo se je, da je pri Fa-čanu zbranih 30 japonskih vojnihi ladij. Pri večeršnjem napadu, 18 japonskih le-

tal na Lijunjang je bilo tisoč smrtnih žr-tev.

Japonsko prodiranje na jugu od Hankova

Tokio, 12. nov. AA. Japonci prodirajo dalje ob železniški progi Hankov—Kanton ter so zavzeli utrjeno mesto Jobov ob Jangceju, približno 25 milj južno od Han-kova ob severni obali jezera Tungting.

Protest velesil v Tokiju

London, 12. nov. br. Reuter poroča, da so poslanci Anglije, Francije in Zedin-jnih držav izročili japonskemu zunanjemu ministru skupno noto v kateri protestirajo proti omejitvi svobodne plobove po Jang-ceju. Japonska vlada je svoječasno obljubi-la, da bo ukinila vse omejitve, čim bo zavzela Hankov. To se je med tem že davno zgodilo, toda japonske vojske oblasti še vedno omejujejo in onemogoča-jo plobovo tujih držav.

Odnosaji med Italijo in Francijo

V zvezi s prihodom novega francoskega poslanika Ponceta v Rim objavlja po-lislužbeni organ francoskega zunanjega mi-nistra »Temps« uvodnik o francosko-itali-janskim odnosajih. Uvodnik pravi med drugim:

»Začenja se novo poglavje v zgodovini francosko-italijanskih odnosajev. Znano je, s kakšno težo so nesporazumi zadnjih let pritiskali na mednarodni položaj Nor-malizacije diplomatskih odnosajev med Francijo in Italijo pa je danes gotova stvar. Potrebno bo sedaj ustvariti trdno osnovo za bodoči razvoj teh odnosajev v ožrtaju medsebojnega zaupanja. Omejit-veni ukrepi za Italijane, ki hočejo v Francijo, in za Francoze, ki hočejo v Ita-lijo, bodo v kratkem ukinjeni. To bo od-ličen uvod v novo politiko obeh vlad ki bo stremela za tem, da se odpravijo vsa nesoglasja in se tako pripravi pot za iskreno sodelovanje na širšem evropskem področju. Metoda posvetovanja med štiri-mi velesilami, začeta v Monakovem, bi bila drugače brez praktičnega pomena.

Os Rim-Berlin je mednarodna stvar-nost, ki jo morajo v Parizu in Londonu

prav tako upoštevati kakor morajo v Ri-mu in Berlinu upoštevati nič manjšo stvarnost anglo-francoskega sodelova-nja. Ničte ne more resno misliti na ru-senje kateregakoli izmed teh dveh siste-mov. Nasprotno, med demokratičnim in totalitarnim blokom je potrebno ustvari-ti močnost zblizanja, sporazuma in trajne-ga sodelovanja. Se več položaj v srednji Evropi, kjer je bilo pred »anšlusom« in pred razkovanjem češkoslovaške države zelo široko polje aktivnega sodelovanja med Francijo in Italijo, ni več tak, ka-kršen je bil poprej in ne narekuje več istih pogojev za trden sporazum med obema velesilami. Italija je ubrala svojo pot in se končno pridružila Nemčiji. Fran-cija pa je tudi šla svojo pot in poglubi-la svoje sodelovanje z Anglijo, kakor to od-govarja njenim interesom in njenim zu-nanjenpolitičnim načelom. Položaja ene in druge velesile sta s tem jasno opredeljena in francosko-italijanski prijateljstvo ne more biti odsej predmet nobene kom-penzacijske politike, niti ne sme služiti kot preteza za kakršnokoli kupčijo.«

Francoski finančni minister Reynaud

Zaradi odpora večine francoskih mini-istrov proti ostrim gospodarskim ukrepom, ki jih je nameraval izdati bivši finančni mi-nister Marchandeau je Daladier, kakor znano, izvršil naglo rekonstrukcijo svoje-ga kabineta z zamenjavo mest med pravo-sodnim ministrom Reynaudom in finanč-nim ministrom Marchandeaujem. Novi fi-nančni minister Reynaud uživa večje za-upanje francoske desnice, manj naklonjeni pa mu utegnejo biti socialisti. Reynaud je namreč stoudstotni pristaša liberalizma. To-da kot preizkušen parlamentarni strateg ima svoje prijatelje v vseh poslanskih sku-pinah, tudi med socialisti, dasi je sicer po svo-jih idejah bližji desnici kakor levi. Kot zagovornik ortodoksno liberalnega gospo-darstva je sicer odkrit nasprotnik tako »vanega« usmerjenega ali »načrtnega go-

spodarstva, toda navzlic temu ne opušča, kadar se mu zdi potrebno, kometiranja s le-vico. Tako je on na primer eden izmed redkih članov meščanskega dela francoske-ga parlamenta, ki se stalno zavzema za se-tavo širše koncentracijske vlade z vklju-čitvijo komunistov. Ali bo ostal zvest tem idejam tudi sedaj, ko je postal finančni mi-nister in bo moral v tej svoji funkciji »po-kazati barvo« je za sedaj še težko reči.

Kakor v notranji tako je Reynaud tudi v zunanji politiki, zagovornik orientacij »na dve strani«. Dasi je na primer za čim tesnejšo naslonitev na Anglijo, zagovarja na drugi strani tudi »intimne odnosaje« z Moskvo. Odločilno pa je vsekakor zanj to, da ima najboljši zveze z visokimi angle-skimi finančnimi krogi. Zato uživa v Lon-donu veliko zaupanje.

Priprave za volitve

Kandidature JNS na jugu

Po svojih agitacijskih turnejah po Bosni sta se vrnila v četrti zvečer v Beograd predsednik JNS Peter Živković in pod-predsednik Jovan Banjanin. Vodstvo JNS je odobrilo zadnje dni zopet celo vrsto no-vih kandidatov, med drugimi za šabac kandidaturu dosedanjega poslance Milivoja Isakovića, za srez Pančevu kandidaturu dr. Branka Kneževića, za Osijek dr. Lju-devita Auerja, za Kumanovo bivšega mi-nistra Ignjata Stefanovića, za Užičko Po-žeško dosedanjega poslance proto Vitomir-ja Vidakovića, za Petrinjo kandidaturu se-natorja dr. Josipa Nemca, za Konjic v Her-cegovini dosedanjega poslance Milana Ku-rilića, za Mostar pa kandidaturu odvetni-ka dr. Veselina Semiza in posestnika Stje-pana Pantića.

Kandidature HSS v Dalmaciji

Kakor poročajo listi, bodo za bivošo HSS kandidirali v Dalmaciji med drugimi: dr. Juraj Šutej za mesto Split, Paško Kaliter-na za splitski srez, Dane Škarić za srez Šibenik, dr. Josip Berković za srez Hvar in Korčula, Ilija Zečević za srez Benko-vač, dr. Niko Bilovučić za srez Metković, dr. Karlo Žujević za srez Preko, Stipe Matijević za srez Makarska itd.

Potrjene sreske

kandidature ministrov Minister za šume in rudnike Bogoljub Kujskić si je dal potrditi po zakonu pred-pis o volilne listine za kandidaturu v srezu Bosansko Grahovo, prometni mi-

Sprememba volišč v brežiškem srezu

»Službene novine« objavljajo sklep dr-žavnega odbora, s katerim se določata v brežiškem srezu v občini Blazjeva dva vo-lišča, Gornja Sušica in Stara vas, v obči-ni Blanci pa samo eno volišče Blanca.

Potres na vzhodnem Pacifiku

Honolulu, 12. nov. o. Po zadnjih poro-čilih raznih seizmografskih postaj po vsem svetu je bila poslednja potresna katastrofa na Daljnem vzhodu doslej največja, kar so jih seizmografski aparati sploh zabeležili. K sreči se je pripetila na morskem dnu sre-di med Aleuti in Havajskim otočjem. Na morskem dnu je moral nastati nov ogro-men vulkan. Potresni sunki, ki so nastali zaradi tega pojasa, so se čutili tisoče ki-lometrov daleč naokrog, na Aleutih in Ha-vajskem otočju sta nastala ogromna plima in oseka. Na tisoče ribiških čolnov je pli-ma zanesla daleč na kopno.

Nov guverner Klajpede

Königsberg, 12. nov. AA. Za guverner-a Klajpede je bil izvoljen dosedanj pod-ravnatelj uprave železnice inž. August Etich.

Naši kraji in ljudje

Stoletnica Avgusta Šenoa

Jutri 14. novembra poteče sto let, kar se je rodil v Zagrebu znameniti hrvatski pisatelj Avgust Šenoa, osrednja osebnost hrvatske literature v šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Šenoa je bil utemeljitelj hrvatskega romana, prvi, ki je dal Hrvatom pripovedno literaturo večjega formata in resnične literarne vrednosti. Prav tako je Šenoa na široko moralno ledino v literarni in zlasti v gledališki kritiki in vplival s svojim delom na vso tedanjo hrvatsko književnost.

Avgust Šenoa je potekel iz pomembne šenke rodbine, rodil pa se je v Zagrebu 14. novembra 1838. Kot študent se je pod

seženo delo, ki mu zagotavlja trajno in dolečno vidno mesto med pisatelji vsega slovanskega juga. Izmed njegovih številnih spisov so posebno znameniti romani »Kmečka vstaja«, »Čuvaj se senjske roke«, »Diogenes«, »Zlatarjevo zlato« in nedovršena »Kletev«. »Kmečka vstaja« imamo Slovenci v dveh prevodih, prevedeno pa je tudi »Zlatarjevo zlato« in več drugih krajših spisov. V mnogih podobah v kmečki vstaji l. 1848, katerih osrednja postava je Matija Gubec, je Šenoa orisal skupne socialne boje hrvatskih in slovenskih kmetov in tako pokazal, da Sotla tudi v šestnajstem stoletju ni tvorila usodne meje; s te in one strani so se kmetje bratsko borili za svoje pravice.

V ostalih romanih, zlasti v romanu iz zagrebškega življenja »Zlatarjevo zlato«, je Šenoa obdelal posamezna razdobja hrvatske zgodovine. Široki tok njegovega pripovedanja prepleta podtalne struje pisateljeve goreče ljubezni do hrvatske zemlje in naroda. Kot pisatelj zgodovinskih romanov je bil romantik, rad je opisoval izredne ljudi in vznemirljive dogodke, vendar pa je glavno ogrodje dejanja naslanjal na zgodovinske podatke in zgradil sedeljuče osebe z dobrim poznavanjem slovenske psihologije.

Šenoevo delo očitno kaže, da ga je postavil v službo narodnega prebujanja, zato je tudi imelo velik vpliv na utrjevanje hrvatske nacionalne zavesti. Velika prednost Šenoevega dela pred drugimi podobnimi spisi iz te dobe je v tem, da je bil Šenoa zares nadarjen pripovednik in da je umel snov tako očistiti, da se danes mlada čitatelja. Po vsej pravici mislimo pri njem na našega Jurčiča in marsikakšno skupna poteza razodeva sorodnost naših in hrvatskih razmer v tej dobi.

Šenoa je bil iskren prijatelj Slovencev, tako da ob neki priliki ni hotel obiskati Auersbergovega gradu Mokrice samo zaradi tega, ker je grof Auersberg tistega leta grod napadel Slovence v kranjskem deželnem zboru. V noveli »Karanfil s pismovnika groba« je opisal svoje vtise z dijaške poti v Slovenijo, kjer je v Kranju obiskal Prešernov grob. Tudi v noveli »Prjan Lovro« je glavni junak Slovenec Lovro Mahnič. V Zagrebu je bil v ozkih prijateljskih stikih s slovenskim zgodovinarjem in pisateljem Josipom Staretom, čigar vdova še živi v Ljubljani in se še čisto spominja prijateljskih stikov obeh rodbin.

Stoletnica Avgusta Šenoa obuja spomin na simpatično osebnost tega velikega pisatelja, ki je umrl že leta 1881, medtem ko je njegovo delo ohranilo širok krog svojih čitateljev. O tem pričajo nove izdaje zbranih spisov ki so se pojavile v zadnjih letih (Binoza, Minerva, Kugli).

vplivom novega narodnega in slovanskega gibanja živahno zanimal za domovino svojih očetov in odšel s Strossmayerjevo podporo študirat na praško univerzo. Iz Prage je pošiljal zagrebškemu listu navdušene dopise, ki pričajo, da je bil v osebni stikih z vodilnimi možmi tedanje Češke. Naučil se je češčin tako dobro, da je pisal tudi češki. Po dovršenih pravnih študijah je prevzel urejanje dveh dunajskih listov »Glasnik« in »Slovenski Bližnjak«, a že leta 1868 se je vrnil v Zagreb, kjer se je jel vneto udeleževati kot gledališki kritik in feljtonist, pri čemer mu je bil vzor znani češki pesnik Jan Neruda. Od gledališke kritike je mladega, stremilnega moža vodila pot naravnost v gledališko prakso, postal je umetniški ravnatelj in dramaturg zagrebškega gledališča. Ni pretirana trditve, da je prav Šenoa utemeljil Hrvatom moderno gledališče. Uvajal je vanj velike svetovne avtorje in jih še delno sam prevajal. Pozneje je vstopil v službo zagrebške mestne občine in posvetil ves preostali čas pisateljevanju.

V sorazmerno kratkem času je ustvaril na področju romana, povesti in novele ob-

Lepi uspehi primorskih pevcev

Dva nastopa ob desetletnici zbora

Kranj, 12. novembra. Nedavno je tukajšnje primorsko prosvetno in podporno društvo »Sloga« proslavilo stoletnico obstoja moškega pevkega zbora in privedlo ob tej priliki pevski koncert. Današnji moški zbor »Sloga« se je razvijal postopoma in je danes dosegel visoko stopnjo uglednosti. Osnovo današnjemu zboru je tvoril kvintet, ki je bil ustanovljen leta 1928. Ko je potem leta 1931. prišel v Kranj današnji pevovodja zbor g. Franjo Lasčič, je zbor vedno bolj »kvalitativno in kvantitativno« pridoval, tako da ga danes njegova kvaliteta uvršča med najboljše domače moške zbore.

Koncert je pokazal, da zbor uživa velik ugled ne samo v ožjem krogu svojih primorskih rojakov, temveč tudi pri vsem meščanstvu, ki zna ceniti njegovo kulturno mislijo.

Pred pričetkom koncerta je g. dr. Jare v pozdravnem nagovoru orisal pomen tega pevkega zbora in mu izrekel prisrčno zahvalo za dolgoletno prizadevanje na kulturnem polju. Koncert je bil skrbno nastudiran in je zbor izvajal predvsem domače narodne pesmi. Poleg pesmi skladateljev Prelovca, Svetka, Mirka in Jobsta so bile na sporedu še tri ruske narodne in koroške narodne. Mnogoštevilni poslušalci so se z navdušenimi aplavzi oddolžili pevcem za njih trud, pevovodja

g. Lasčič pa je prejel v zahvalo lep šopek. Želim, da bi se zbor še nadalje tako lepo razvijal in javno udeleževal.

V izpolnitve tega poročila našega kranjskega poročevalca dodajamo še poročilo o nastopu pevkega zbora »Sloga« v Zireh, ki smo ga prejeli istčasno. Dne 30. oktobra je moški pevski zbor primorskega društva »Sloga« iz Kranja

Hribovska vas v dveh knjigah

Sodobna šola — Slovenska vas na Dolenjskem

Nekam čudno zveni ta naslov, a je umesten. Učitelj Vinko Möderndorfer je izkustva svojega 6-letnega službovanja v št. Jurju pod Kumom obdelal v dveh knjigah, ki nudita dragoceno gradivo pedagogu, sociologu in zgodovinarjem, a tudi marsikateri zanimivega preprostemu in izobraženemu čitatelju. Prva knjiga je »Sodobna šola«, priložnik k Slovenski začetnici, naslov druge knjige pa je »Slovenska vas na Dolenjskem«. Poleg fotografij in risb učencev so v knjigah tudi prav lepe ilustracije slikarja Franja Stiplovskega. V prvi knjigi nam pisatelj iskreno in nazorno predstavlja dva šolska sveta: tistega, iz katerega je sam izšel, in tistega, ki ga je ustvaril. Šest let pod Kumom je prebil učitelj Möderndorfer v poštenem in poštenem delu za šolstvo in tudi za poštenost ali občestvo, kar dokazuje obe njegovi knjigi. Opazoval, spoznal in zabeležil je stvari, ki bi jih marsikdo na njegovem mestu prezrl.

O začetku svojega službovanja na Kumu je v svoji prvi knjigi napisal: Na Silvestrovo 1929. sem nastopil službo kot učitelj in šolski upravitelj v št. Jurju pod Kumom. Šola je bila trirazredna z eno vzporednico. Je prava »visoka šola«, saj je 777 metrov nad morjem... Ko sem površno preučil kraj in ljudstvo, se mi je zazdelo, da se nahajam na kazenskem mestu. Šola sem razširil v šestrazredno, tovarništem in zunaj šole sem predaval in razlagal, toda uspeh je bil kaj pihel. Vse je bilo skoraj kakor v šoli, iz katere sem bil sam izšel. Vršiti učiteljski poklic obrtno, podobno kakor to dela čevljarški mojster, ni ravno težko; pri mojstru ima besedo »kneftra«.

Uspehi, ki jih je dosegel, pa niso pihli. Njegova Sodobna šola je dokaz, da je moč

v kulturno zaostalem kraju z žilavostjo in poštenostjo ustvariti pravo kovačnico moderne pedagogike šolstvu in ljudstvu v veliko korist. Koliko važnih vprašanj je obdelal v svoji 174 strani obsegaajoči knjigi in koliko pobud je dal drugim učiteljem, se že vidi, če navedemo iz knjige samo nekaj poglavij: materinsčina v utrakvistični šoli, zgrešena vzgoja in pouk, raznarodovanje z zlorabo šole, vzgoja in

tehnično znanje, odprava kazni — nagrada kot vzgojno sredstvo, zamisel globalnega čitalnega načina, itd. V polni meri je zaslužil naslednjo oceno v zadnji številki »Modre ptice«: »Ta knjiga je za teoretike prava zakladnica gradiva (še celo s svojim odkrivanjem še neraziskanih problemov), praktikom pa res prav pripraven priručnik najbolj s številnimi primeri in zapiski dela, ki obsegajo večji del

nastopil v Sokolskem domu v Zireh. Bil je to že njegov drugi nastop v Zireh. Kako lep vtis je zapustil s svojim lanskim koncertom v Sokolskem domu, je pokazalo izredno zanimanje za njegov drugi nastop na istem odru. Koncert se je vršil pred popolnoma zasedeno dvorano Sokolskega doma in je Zirovce še bolj navdušil kot lanski, kar dokazuje, da je zbor pod spretnim vodstvom g. Lasčiča vsestransko napredoval. Zbor goji večinoma lahko petje in je tako tudi prav, kajti njegov široki nastop je pokazal, da lahko prav v tem pogledu doseže ono uglednost, ki lahko vžge širše množice. S tem je zagotovljena pevskemu zboru društva »Sloga« velika in važna misija v našem gorenjskem podeželju. Prav nič ne dvomimo, da bo zbor kmalu eden izmed najbolj upoštevanih gorenjskih pevskih zborov, ako bo še nadalje tako sistematično gojil svoj program, ki ga pevovodja g. Lasčič večje izbira.

Uvodno besedo k širovskemu koncertu je izrekel g. dr. Branko Vrtnin iz Ljubljane, ki je Zirovcem že drugič v izbranih besedah pokazal pomen misli, ki jo s svojim pevskim zborom vrši med našimi ljudmi ob meji društva »Sloga« iz Kranja. Sledile so pesmi Prelovca, Mirka, Hajdriha, Volariča, Rašana in Koruna ter domačega širovskega skladatelja Jobsta »Spominčice«, ki jih je »Sloga« tako občuteno zapela, da jih je morala ponavljati. Zbor pa je moral ponavljati še več drugih pesmi, katerih gladko in izredno ubrano izvajanje je publika nagradila z dolgotrajnim aplavzom.

Skratka, moški pevski zbor društva »Sloga« iz Kranja je Zirovce spet in še bolj prepričal, tako da je bila splošna želja, naj bi se kmalu spet pojavil na domačem sokolskem odru. Zboru k njegovi desetletnici iskreno čestitamo!

Rimski sarkofag tik Ajdovščine

Ljubljana, 12. novembra.

Pred staroznanim Knezovo hišo na Gosposvetskem hribu tik Ajdovščine so večeraj popoldne delavci podjetja Gradidom, katerega lastnik je stavbenik Ivan Ogrin in ki po naročilu mestne občine izvršuje neka kanalizacijska dela na cesti, našli nekakšna dva metra pod tla na kamen, iz katerega se je po opreznem kopanju izčimil starinski, rimski sarkofag, kakršnih so delavci pri raznih gradbenih delih na področju in na periferiji nekdanje Emone našli že na večje število. Izprva so delavci domnevali, da so s krampi zadeli ob zid starega kanala, a ko so opozorili na najdbo svojega šefa, je ta kmalu zasut, da gre za sarkofag.

Podjetje je takoj obvestilo vodstvo Narodnega muzeja, hkratu pa je naročilo delavcem, naj opuste nadaljnjo kopanje. Davi je na mesto najdbe prišla komisija strokovnjakov s kustosom dr. Rajskom Ložarjem, ki je dal potrebna navodila, kako je treba sarkofag odkopati in dvigniti na dan. Kakor nam poročajo, bodo sarkofag dvignili še pred večerom. Vsa znamenja kažejo, da bo to eden najbolj ohranjenih, kar jih je bilo doslej odkopanih v Ljubljani.

Težave pri obnovi tramvaja

Kratek izprehod ob dolenjski progi — Zadnja dela

Ljubljana, 12. novembra.

Šentjakobčani, ki so že od nekdaj do vzeti za vsak gospodarski napredek, pozdravljajo obnovitev dolenjske tramvajske proge, a so tudi hudo razočarani. Mnogoštevilni trgovci in obrtniki so s strahom postajali na vratih in čakali na izostale odjemalce. Skrbelo je tudi hišne posestnike. Promet je bil tudi za pešce zelo otežčen, predvsem zaradi gradnje globokega odtočnega kanala, ki so ga najprej dovršili po vsej Dolenjski cesti, koder bo tekel tramvaj, izpeljali so ga pa tudi po Karlovski cesti in po Florjanski ulici. Na Karlovski cesti so tlakovali in utrdili temelje, ki so izkopani tudi že po vsej Florjanski ulici. Cesta je zaprta pri šentjakobski dekliski šoli.

Visoki kupi odkopanega materiala, obstojecja iz blata, ilovice in neobdelanega kamna, so zavzemali ves prostor cestišč in

obeh hodnikov. Pešci so morali skakati čez visoko nagradene kopice in hoditi čez jarke po ozkih deskah. Ob Lazarinijevem gozdnem pobočju je bil minuli teden na delu tudi kompresor, ki je z oglašujočim hrupom obsekal precejšen skalnat teren.

Ker so tirnice položene in zvarjene po Dolenjski in Karlovski cesti tja do Florjanske ceste, gredo celotna obnovitvena dela večinoma h kraju. Pod Samosovim gradom so delavci pri kopanju našli na okostje. Domnevajo, da je bilo tamkaj okrog mestnih vrat ob Jesihovi hiši pokopališče. Stare tramvajske tirnice, izmed katerih imajo nekatere letnico 1894, so potrgali tja do mestne dekliske šole v Florjanski ulici.

Karlovška cesta, po kateri je izpeljana stara državna cesta skozi mesto, bo vendar enkrat temeljito preurejena, da bo sposobna vsaj za redni tovarni in osebni promet. Bil je pa tudi res že skrajni čas. Spominimo se nesreče nad Zvonarsko ulico, kjer se je pred leti zaradi višecje ceste prevrnil težko obložen voz. Na nekaterih mestih bo Karlovška cesta znižana za četrto ali celo za pol metra. Občinski svet je naknadno dovolil za obnovo dolenjske tramvajske proge potrebni kredit in sicer za preureditev cestišča 404.000 din, za kanalizacijo pa 215.000 din.

Lahko še povemo, da bo na obnovljeni tramvajski progi nameščeno še novo izobilje ali križišče, ki so ga pravkar montirali pred policijsko stražnico na Dolenjski cesti. Zaradi tega bodo na novi progi vozili dnevno namesto treh, odslej po štirje tramvajski vozovi. Po sklepu upravnega odbora Maloželezniške družbe bo tramvaj podaljšan od dolenjske mitnice do Zelene hriba (Orašnjem dom), kjer bo tekla nova proga po Dolenjski cesti, dalje pa bo izpeljana izven cestišča po levi strani ceste do konca igrišča športnega kluba »Korotan« pod Rakovnikom. Tako bo streženo prebivalcem z Galjevice, Rudnika in ostalih naselbin. Potrebno bo odkupiti nekaj obrobne zemljiškega sveta. Z vstavitvijo tirnic do Rakovnika bo celotna dolenjska

tramvajska proga daljša od svetokriške za okrog 500 m. Pravijo, da bodo dela dovršena nekako v treh tednih, kar pa je mogoče le v primeru, ako bodo izkoristili le po vreme.

Pijanec devetkrat zabodel ženo

Te dni je vse popoldne in vso noč poplaval v Zorkovi gostilni na železniški postaji v Brezicah 53-letni Lapuh Jože, šestnik iz Brezice. Ko je bil že dobro nadelan, se je napotil okoli 4. zjutraj proti domu. Ko je prišel v sobo in videl spati na svoji postelji 9-letnega sina Franca, se je močno razburil in kričal na ženo, zakaj je dovolila sinu spati v njegovi postelji. Na pomirjevanje žene Marije se je mož še bolj raztogotil, skočil k njej ter jo prišel pretepati po glavi in obrazu. Žena se je seveda branila. Tedaj pa je pograbil za žepni nož in začel zabadati ženo v glavo, prva in levo roko. Zabodel jo je trikrat v prsa, trikrat v glavo in trikrat v levo roko.

Na kričanje žene in otrok so prihiteli sosede in komaj odstranili divjaka od nesrečne žrtve. Ženo so za silo obvezali in odpeljali vso oslabljeno zavoljo precejšnje izgube krvi v javno bolnišnico v Brezice.

Drugi dan za tem dogodkom je prišel Lapuh Jože ves sramean s steklenico vina v bolnišnico obiskat ženo. Pokleknil je pred njeno posteljo: »Ljuba moja Mica, odpusti mi, prinesel sem ti zelenko vina, odpusti mi. Vsa obvezana po glavi, obrazu in prsti se je nesrečnica od žalosti in togote obrnila od moža in ga napodila od sebe.

LEON XIII.

Papež Leon XIII. je imel nekoč na mizi kup zlatnikov. Neki kardinal, ki je prav tedaj prišel k njemu na obisk, je zlatnike prav pohlepno gledal.

Ko je moral papež za nekaj trenutkov oditi iz sobe, je velel kardinalu:

»Dokler me ne bo nazaj, lahko opraviš zelo koristno delo. V sobo mi je zašel neopir in ga bo treba pregnati. Prosim te, da čim glasneje ploskaš, dokler se ne vrnem.«

Industrija volanov št. 10
VI. J. Teokarović Komp

Zakaj ne bi napravili tega enega koraka?

Vstopite in pregledajte naše blago, toda ne kupujte ga dokler niste o njem dobili zadovoljivega mišljenja.

Da Vam olajšamo odločitev za nakup, Vam obljubljamo, da Vam zamenjamo blago ali Vam vrnemo denar, če najdemo upravičen očitke našemu blagu.

Industrija volanov št. 10
VI. J. Teokarović Komp

blago iz prave, izbrane avstralske volne

Tovarna: Paradiž	Prodajalne: Ljubljana, Gradsko 4	Zagreb, Jurjevičeva 4	Beograd, Knez Mihajlova 36
Ostale: Kapucinec 36	Novi Sad, Vrg. Oslabljena 3	Sarajevo, Strossmayerova	in v vseh večjih mestih v državi

ZOBJE BLESTE KOT BISERI! NJEMU ZAHVALJUJOČ SE

»Kolynos« odstranja s veliko naglico grde, rumene madeže, uničuje klice, ki povzročajo razkrajanje in napravi zobe bele in lepe. — Poskusite »Kolynos« antiseptično zobno pasto.

Povečajte sijaj svojega smehljaja s »Kolynosom«. Varčujte — kupite veliko tubo!

Gospodarstvo

Ureditev javnih dobav

(Iz govora generalnega tajnika Zbornice za TOI g. Ivana Mohorića na zboru Centralne industrijskih korporacij dne 10. novembra 1933 v Novem Sadu)

Vprašanje javnih dobav je postalo zopet zelo aktualno, predvsem ker je bil državni proračun za materialne izdatke v teku zadnjih let, posebno pa letos izdatkov povečan tako, da se troši na leto že okrog 5 milijard za nabavo najrazličnejših vrst potrošnega materiala, od česar je del interesantno v izvršitvi. Poleg tega postaja to vprašanje aktualno zaradi izvrševanja velikih investicijskih del, ki so že v teku in se bodo po objavljenih programih financirala iz štirilijardnega naloge posojila, od česar je del interesantno v izvršitvi. Poleg tega postaja to vprašanje aktualno zaradi izvrševanja velikih investicijskih del, ki so že v teku in se bodo po objavljenih programih financirala iz štirilijardnega naloge posojila, od česar je del interesantno v izvršitvi. Poleg tega postaja to vprašanje aktualno zaradi izvrševanja velikih investicijskih del, ki so že v teku in se bodo po objavljenih programih financirala iz štirilijardnega naloge posojila, od česar je del interesantno v izvršitvi.

Imamo dva zakona, ki urejata vprašanje oddaje državnih dobav. Eden je zakon o državnem računovodstvu, drugi pa je obrtni zakon. Obrtni zakon je postavil v 9. poglavju zelo lepa in pravilna načela, kako je treba pri javnih dobavah pospeševati interese domačega podjetništva in domače delavnosti. Žal, da tem predpisom doslej še noben trgovski minister ni mogel pripomniti, da bi jih vsi resori upoštevali. Zakon o državnem računovodstvu predvideva mlačnostno izgrajen in kompliciran formalni postopek pri oddaji del oz. pri zaključitvi dobav na to pa ne gleda kako se nabavljivi material porabi, ali jo kvaliteta dobavljenega blaga stvarno najbolj praktično določena in ugotovljena, ali se racionalno troši in ali se z nabavljenim materialom doseže resnično maksimalni učinek, ki je v interesu štednje pri javnih izdatkih in v javnem gospodarstvu neobhodno potreben. — V tem oziru zakon ne vsebuje nobenih predpisov, tudi ne ureja drugi važnejši del gospodarjenja, javne administracije, njihovih ustanov, delavnic in podjetij. Stvar pa ni tako brez pomena, kakor bi se morda zdelo na prvi pogled in enkrat bo treba tudi na tem polju resno pričeti z organizacijo. Brez tega se štednja v proračunih ne da zamisliti niti se da stvarno izvajati. Vidimo tudi, da bo kaj kmalu treba pričeti štediti, ker se dohodki za kritje proračunskih izdatkov ne dajo samovoljno povečevati.

Plačevanje kmečkih dolgov

Po najnovejših podatkih Privilegirane agrarne banke so kmečki dolžniki v teku septembra plačali Privilegirani agrarni banki na račun anuitete za likvidacijo kmečkih dolgov 11.6 milijona din, medtem ko so znašala vplačila v septembru 12.2 milijona din, v avgustu pa 7.0 milijona din. Plačila so se v jesenskih mesecih nekoliko dvignila, vendar zaostajajo glede na zneske, ki bi jih morali vplačati.

Od začetka leta do konca oktobra so dosegla vplačila 81.2 milijona din. Od tega zneska odpade na centralo v Beogradu 48.3 milijona din, na podružnico v Ljubljani 15.8 milijona din, na podružnico v Zagrebu 11.0 milijona din, na podružnico v Sarajevu 6.2 milijona din.

Do konca lanskega leta so znašala plačila kmečkih dolžnikov 143.5 milijona din, tako da so doslej vsa plačila dosegla znesek 224.7 milijona din. V zadnjih mesecih je bilo gibanje celotne vsote plačil naslednje:

do 31. decembra 1937	143.5 milj. din
do 31. julija 1938	193.9 milj. din
do 31. avgusta 1938	200.9 milj. din
do 30. septembra 1938	213.1 milj. din
do 31. oktobra 1938	224.7 milj. din

Dne 1. novembra je dospela že tretja anuiteta, ki jo imajo plačati kmečki dolžniki za dolgeve, izročene Privileg. agrarni banki. Dne 1. januarja prihodnjega leta pa bo morala Privilegirana agrarna banka plačati denarnim zavodom drugo anuiteto.

Na račun prve anuitete je Privilegirana agrarna banka izplačala denarnim zavodom do konca oktobra v gotovini 123.6 milijona din, poleg tega so denarni zavodi do konca oktobra prejeli za 249.1 milijona din nominala 3% državnih obveznic za likvidacijo kmečkih dolgov.

Denarni zavodi na področju centrale v Beogradu so dobili doslej v gotovini 58.8 milijona din in v obveznicah 110.7 milijona

din; zavodi na področju zagrebske podružnice se prešli v gotovini 26.4 milijona din in v obveznicah 62.4 milijona din; zavodi na področju ljubljanske podružnice so prejeli v gotovini 24.5 milijona din in v obveznicah 50.4 milijona din; zavodi na področju sarajevske podružnice pa so prejeli v gotovini 13.9 milijona din in v obveznicah 26.0 milijona din.

Zmanjšanje našega obtoka bankovcev

Po znatnem povečanju v drugi polovici septembra (za 1077 milijonov) se je naš obtok bankovcev v prvih treh tednih oktobra skrčil za 499 milijonov. V zadnji četrtini oktobra se je zopet dvignil za 107 milijonov. Najnovejši izkaz od 8. novembra pa zaznamuje ponovno zmanjšanje za 170.9 na 684.4 milijona din (lani 5749.2). V primeri z najvišjim stanjem ob koncu septembra je sedaj naš obtok bankovcev za 563 milijonov din manjši. V primeri z 8. novembrom lanskega leta pa je še vedno za 1092 milijonov večji.

Vzporedno z zmanjšanjem obtoka bankovcev so se povečale obveznosti na pokaz za 173.8 na 222.6 milijona din (lani 2578.0). Obveznosti z rokom, ki so v zadnji četrtini septembra v zvezi z izdajo blagajniških zapisov Narodne banke (zaradi zmanjšanja obtoka bankovcev) narasle kar za 1/4 milijarde din, so se že do konca septembra zopet skrčile za 150 milijonov, v prvi četrtini novembra pa za nadaljnjih 50 milijonov, tako da znašajo sedaj vse obveznosti z rokom le še 100 milijonov (lani 50).

Nazadovanje meničnih in lombardnih posojil gre bolj počasi. V prvi četrtini novembra so se posojila pri Narodni banki zmanjšala za 13.9 na 1875.6 milijona din (lani 1606.4). Kakor je znano, so se posojila v kritični dobi od 15. septembra do

15. oktobra povečala za 299 milijonov. Od tedaj pa so do 8. novembra nazadovale za 77 milijonov in je doslej vrnjena približno 1/4 posojil, ki jih je Narodna banka dala denarnim zavodom v dobi mednarodne politične napetosti.

V prvi četrtini novembra je zlata podlaga Narodne banke ostala nespremenjena, devize, ki se ne štejejo v podlago pa so se povečale za 7.6 na 449.8 milijona din (lani 539.8). Omeniti je še zmanjšanje raznih aktiv za 21.1 na 2339 milijonov.

Gospodarske vesti

Pred sestankom bolgarsko-jugoslovenskega gospodarskega odbora. Na letošnjem vsedržavnem trgovskem kongresu v Ljubljani je bil, kakor znano, sprejet predlog, da se ustanovi mešani bolgarsko-jugoslovenski gospodarski odbor, ki bo proučeval možnosti za poglobitev gospodarskih odnosov med obema državama. V ta odbor so bolgarski trgovci že imenovali svoje zastopnike, prav tako je imenovalo svoje zastopnike Centralno predstavništvo zvez trgovskih združenj kraljevine Jugoslavije v Beogradu. Sedaj poročajo iz Beograda, da so jugoslovenski člani tega odbora povabili bolgarske članke na prvi sestanek, ki bo v Nišu. Ta predlog so bolgarski trgovci sprejeli. Na tem prvem sestanku bo odbor sestavljen delovni načrt, ki se bo nanašal predvsem na vprašanje trgovskih odnosov med obema državama in na vprašanje eventualne carinske unije.

Uradna objava obveznih državnih navodil Narodne banke. V začetku oktobra je finančni minister pod številko 52.680/VIII od 27. septembra izdal odločbo, ki pravi, da imajo vsa cirkularna navodila, ki jih izdaja Narodna banka, bodisi v obliki tolmachenja izdanih odlokov ali odredb iz posameznih sporazumov o plačilnem prometu z inozemstvom, bodisi zaradi reguliranja načina izvedbe posameznih devizno-valutnih transakcij v duhu obsojnih devizno-valutnih predpisov, polno obvezno moč za vse ustanove in osebe v naši državi. Glede na gornjo odločbo smo na tem mestu takoj poudarili, da bo morala odslej Narodna banka svoje okrožnice, če naj obvezno veljajo za vse ustanove in osebe, uradno objaviti v »Službenih novinah«, kajti če jih bo pošiljala samo denarnim zavodom, ne morejo ostale prizadete osebe vedeti za njih vsebino. Kakor je sedaj razvidno iz zadnjih števil »Službenih novine« je tudi Narodna banka sama spoznala, da mora te okrožnice objaviti. V številki od 9. novembra je Narodna banka prikratk objavila štiri take okrožnice z izrecno pripombo, da imajo obvezno moč. Tudi v številki od 10. novembra sta bili objavljeni dve nadaljnji okrožnici. Vsebinsko te okrožnice smo že objavili. Sedaj bi bilo želeli, da bi tudi »Službeni list« dravske banovine prinašal te okrožnice, kajti interesi v dravski banovini nimajo »Službenih novine«, temveč so naročeni le na »Službeni list«.

Čekovne vloge pri Poštni hranilnici so v zadnjih mesecih pokazale znatne spremembe. Ob koncu avgusta so znašale te čekovne vloge 1715 milijonov, ob koncu oktobra pa so zaradi napetosti na našem denarnem trgu v zvezi z mednarodnimi godiki nazadovale na 1536 milijonov, nakar so se do konca oktobra zopet dvignile na 1682 milijonov. Relativno največje spremembe je pokazala ljubljanska podružnica Poštne hranilnice. Pri tej podružnici so čekovne vloge v teku septembra nazadovale za 73 na 211 milijonov din, do konca oktobra pa so se zopet dvignile za 43 na 254 milijonov din. V celoti je znašalo od avgusta do septembra zmanjšanje vlog 180 milijonov, od tega pa je odpadlo samo na ljubljansko podružnico 73 milijonov. V večji meri so se v septembru zmanjšale tudi čekovne vloge pri zagrebski podružnici, in sicer za 72 na 348 milijonov, potem pa so se v teku oktobra zopet dvignile za 60 na 408 milijonov. Najmanj se je stanje čekovnih vlog spremenilo pri centrali v Beogradu, kajti tu je stanje v teku septembra nazadovalo za 23 na 704 milijone, v teku oktobra pa se je zopet dvignilo za 29 na 733 milijonov. Ob koncu oktobra je bilo stanje čekovnih vlog pri centrali in posameznih podružnicah naslednje (v milijonih din): Beograd 733, Zagreb 408, Ljubljana 254, Sarajevo 169, Skopje 71, Podgorica 37, Sušak 11.

Nadaljnja naraščajoča zaposlenost ameriških železnic. V zvezi z oživiljenjem gospodarstva v Zedinjenih državah smo prejšnji teden poročali, da se je zaposlenost ameriških železnic v zadnjih mesecih znatno dvignila. Medtem ko je spomladaj zaposlenost padla pod 30% kapacitete, je v začetku oktobra preokročila 50%, ob koncu oktobra pa 57%. Po najnovejših vesteh iz New Yorka pa je prvi četrtini novembra zaposlenost železnic narasla na 61% kapacitete, tako da le še malo zaostaja v primeru z zaposlenostjo v istem času lanskega leta.

Elektrika — novo merilo civilizacije

Včasih so presojali civilizacijo kakor dežele po potrošnji mila. Konec po tem, koliko se potroši letno papirja na glavo prebivalca, zdaj pa poskušajo najti pripravo merilo v potrošnji električnega toka. Poraba električne energije zadnja leta, kar je odjenska gospodarska kriza res silno naglo narašča. Električna se ne troši samo v industriji ter za razsvetljavo, ampak postajajo čedalje močnejši kader odjemalcev zlasti tudi gospodinjstva. Prav v teh pa skušajo statisti ki videti neki izraz splošnega blagostanja te ali one dežele.

Za lansko leto so znane številke o porabi električnega toka iz 15 držav. Iz njih se vidi, da se je potrošnja električne energije od leta 1929 dvignila za 44 odstotkov, kar je gotovo veličinski napredek. Cenilo, da se je na vsem svetu lani producralo 450 milijard kilovatskih ur električne energije in da bo letošnja proizvodnja dosegla najmanj 500 milijard. Da si bo laik lahko ustvaril približen pojmo o tej električni meri, naj povemo da je kilovatska ura tolikšna množina električnega toka, da od nje lahko gori 40 vatna žarnica 25 ur.

Vse jugoslovenske elektrarne so lani producrala samo 900 milijonov kilovatskih ur, kar pomeni približno petstotinsko svetovno proizvodnjo. Za letošnji računamo naši strokovnjaki, da bomo dosegli prvo milijardo. Več na evropskih in ameriških držav je daleč pred nami. V Zedinjenih državah so potrošili 160 milijard kWh (kilovatskih ur), v Nemčiji 50, v Rusiji 40, v Kanadi 28, na Japonskem 27, na Angliškem 24, v Franciji 18, v Italiji 15 milijard itd. Zanimivejši od tega absolutnih števil pa so podatki o potrošnji električnega toka na glavo prebivalca. Tu je na prvem mestu Norveška, kjer je lani odpadlo od vsakega prebivalca 2760 kWh v Švici 1643, na Švedskem 1269, v Zedinjenih državah 1235, v Nemčiji 714, Angliji 509, Franciji 436, na Japonskem 379, v Italiji 350, v Rusiji 235 itd. Jugoslavija stoji daleč na spodnjem koncu te lestvice s potrošnjo borih 63 kWh na prebivalca.

Električne železnice in gospodinjstva

Kakor rečeno, gre velik odstotek potrošnje elektrike na račun gospodinjstev, kjer se elektrika vse pogosteje uporablja za kuho in greje in baš v teh novostih smo v naš državi komaj preko najskromnejših početkov.

Močni odjemalci električnega toka so dalje železnice. Tako je bilo n. pr. lani v 12 evropskih državah v obratu 19.000 km elektrificiranih železnih prog, deset let popreje pa samo 7700 km. Mnogo elektrike porabijo tudi poslušalci radia, ki jih cenijo zdaj na vsem svetu na 60 do 65 milijard kWh.

Nadaljnje naziranje rekurentinje, da so stari starši dolžni dajati vnuku le najuujnejše preživljanje, da je tedaj 400 din mesečno preveč, nima v zakonu opore. Prav tako kakor starši otroku, tako so tudi stari starši dolžni dajati vnuku doštoto preživljanje. Rekurentinja je trgovka in hišna posrednica, pri tem položaju mesečna preživnina 400 din ni pretirana in rekurentinja v rekurnu niti ne zatruje, da bi bila določena preživnina za njo nezmogljiva.

Stol sedmorice je potrdil to odločbo.

Pojasnili. V »Jutro« dne 30. oktobra t. l. smo na 4. strani priobčili članek »Nejolažna konkurenca ali nečedna tekma«, v katerem smo omenili tudi neko firmo Volk, trgovino z deželnimi pridelki na Clkavi. Ker smo »ili opozorjeni, da bi članek lahko ustvaril neljubno pomoto, poćurjamo, da so vsa imena oseb in tvrdk, ki so omenjeni v zvezi s pravdo, spreminjena oziroma izmišljena in nimajo s k. l. v resnici pod tem imenom obstoječo firmo nobene zveze. Tudi ni nobena pod firma Volk dejansko »stojeća firma na stopala kot stranka v pravu«, omenjeni v tem članku. Zlasti nima pravda prav nobene zveze z ugledno ljubljansko tvrdko A. Volk, veletrgovina s p. jskimi pridelki, moko in drugim mleviskimi izdelki, in ni bila ta tvrdka v tem članku niti posredno niti naposredno mišljena.

8. oktobra povečala za 299 milijonov. Od tedaj pa so do 8. novembra nazadovale za 77 milijonov in je doslej vrnjena približno 1/4 posojil, ki jih je Narodna banka dala denarnim zavodom v dobi mednarodne politične napetosti.

V prvi četrtini novembra je zlata podlaga Narodne banke ostala nespremenjena, devize, ki se ne štejejo v podlago pa so se povečale za 7.6 na 449.8 milijona din (lani 539.8). Omeniti je še zmanjšanje raznih aktiv za 21.1 na 2339 milijonov.

Gospodarske vesti

Pred sestankom bolgarsko-jugoslovenskega gospodarskega odbora. Na letošnjem vsedržavnem trgovskem kongresu v Ljubljani je bil, kakor znano, sprejet predlog, da se ustanovi mešani bolgarsko-jugoslovenski gospodarski odbor, ki bo proučeval možnosti za poglobitev gospodarskih odnosov med obema državama. V ta odbor so bolgarski trgovci že imenovali svoje zastopnike, prav tako je imenovalo svoje zastopnike Centralno predstavništvo zvez trgovskih združenj kraljevine Jugoslavije v Beogradu. Sedaj poročajo iz Beograda, da so jugoslovenski člani tega odbora povabili bolgarske članke na prvi sestanek, ki bo v Nišu. Ta predlog so bolgarski trgovci sprejeli. Na tem prvem sestanku bo odbor sestavljen delovni načrt, ki se bo nanašal predvsem na vprašanje trgovskih odnosov med obema državama in na vprašanje eventualne carinske unije.

Uradna objava obveznih državnih navodil Narodne banke. V začetku oktobra je finančni minister pod številko 52.680/VIII od 27. septembra izdal odločbo, ki pravi, da imajo vsa cirkularna navodila, ki jih izdaja Narodna banka, bodisi v obliki tolmachenja izdanih odlokov ali odredb iz posameznih sporazumov o plačilnem prometu z inozemstvom, bodisi zaradi reguliranja načina izvedbe posameznih devizno-valutnih transakcij v duhu obsojnih devizno-valutnih predpisov, polno obvezno moč za vse ustanove in osebe v naši državi. Glede na gornjo odločbo smo na tem mestu takoj poudarili, da bo morala odslej Narodna banka svoje okrožnice, če naj obvezno veljajo za vse ustanove in osebe, uradno objaviti v »Službenih novinah«, kajti če jih bo pošiljala samo denarnim zavodom, ne morejo ostale prizadete osebe vedeti za njih vsebino. Kakor je sedaj razvidno iz zadnjih števil »Službenih novine« je tudi Narodna banka sama spoznala, da mora te okrožnice objaviti. V številki od 9. novembra je Narodna banka prikratk objavila štiri take okrožnice z izrecno pripombo, da imajo obvezno moč. Tudi v številki od 10. novembra sta bili objavljeni dve nadaljnji okrožnici. Vsebinsko te okrožnice smo že objavili. Sedaj bi bilo želeli, da bi tudi »Službeni list« dravske banovine prinašal te okrožnice, kajti interesi v dravski banovini nimajo »Službenih novine«, temveč so naročeni le na »Službeni list«.

Čekovne vloge pri Poštni hranilnici so v zadnjih mesecih pokazale znatne spremembe. Ob koncu avgusta so znašale te čekovne vloge 1715 milijonov, ob koncu oktobra pa so zaradi napetosti na našem denarnem trgu v zvezi z mednarodnimi godiki nazadovale na 1536 milijonov, nakar so se do konca oktobra zopet dvignile na 1682 milijonov. Relativno največje spremembe je pokazala ljubljanska podružnica Poštne hranilnice. Pri tej podružnici so čekovne vloge v teku septembra nazadovale za 73 na 211 milijonov din, do konca oktobra pa so se zopet dvignile za 43 na 254 milijonov din. V celoti je znašalo od avgusta do septembra zmanjšanje vlog 180 milijonov, od tega pa je odpadlo samo na ljubljansko podružnico 73 milijonov. V večji meri so se v septembru zmanjšale tudi čekovne vloge pri zagrebski podružnici, in sicer za 72 na 348 milijonov, potem pa so se v teku oktobra zopet dvignile za 60 na 408 milijonov. Najmanj se je stanje čekovnih vlog spremenilo pri centrali v Beogradu, kajti tu je stanje v teku septembra nazadovalo za 23 na 704 milijone, v teku oktobra pa se je zopet dvignilo za 29 na 733 milijonov. Ob koncu oktobra je bilo stanje čekovnih vlog pri centrali in posameznih podružnicah naslednje (v milijonih din): Beograd 733, Zagreb 408, Ljubljana 254, Sarajevo 169, Skopje 71, Podgorica 37, Sušak 11.

Nadaljnja naraščajoča zaposlenost ameriških železnic. V zvezi z oživiljenjem gospodarstva v Zedinjenih državah smo prejšnji teden poročali, da se je zaposlenost ameriških železnic v zadnjih mesecih znatno dvignila. Medtem ko je spomladaj zaposlenost padla pod 30% kapacitete, je v začetku oktobra preokročila 50%, ob koncu oktobra pa 57%. Po najnovejših vesteh iz New Yorka pa je prvi četrtini novembra zaposlenost železnic narasla na 61% kapacitete, tako da le še malo zaostaja v primeru z zaposlenostjo v istem času lanskega leta.

Elektrika — novo merilo civilizacije

Včasih so presojali civilizacijo kakor dežele po potrošnji mila. Konec po tem, koliko se potroši letno papirja na glavo prebivalca, zdaj pa poskušajo najti pripravo merilo v potrošnji električnega toka. Poraba električne energije zadnja leta, kar je odjenska gospodarska kriza res silno naglo narašča. Električna se ne troši samo v industriji ter za razsvetljavo, ampak postajajo čedalje močnejši kader odjemalcev zlasti tudi gospodinjstva. Prav v teh pa skušajo statisti ki videti neki izraz splošnega blagostanja te ali one dežele.

Za lansko leto so znane številke o porabi električnega toka iz 15 držav. Iz njih se vidi, da se je potrošnja električne energije od leta 1929 dvignila za 44 odstotkov, kar je gotovo veličinski napredek. Cenilo, da se je na vsem svetu lani producralo 450 milijard kilovatskih ur električne energije in da bo letošnja proizvodnja dosegla najmanj 500 milijard. Da si bo laik lahko ustvaril približen pojmo o tej električni meri, naj povemo da je kilovatska ura tolikšna množina električnega toka, da od nje lahko gori 40 vatna žarnica 25 ur.

Vse jugoslovenske elektrarne so lani producrala samo 900 milijonov kilovatskih ur, kar pomeni približno petstotinsko svetovno proizvodnjo. Za letošnji računamo naši strokovnjaki, da bomo dosegli prvo milijardo. Več na evropskih in ameriških držav je daleč pred nami. V Zedinjenih državah so potrošili 160 milijard kWh (kilovatskih ur), v Nemčiji 50, v Rusiji 40, v Kanadi 28, na Japonskem 27, na Angliškem 24, v Franciji 18, v Italiji 15 milijard itd. Zanimivejši od tega absolutnih števil pa so podatki o potrošnji električnega toka na glavo prebivalca. Tu je na prvem mestu Norveška, kjer je lani odpadlo od vsakega prebivalca 2760 kWh v Švici 1643, na Švedskem 1269, v Zedinjenih državah 1235, v Nemčiji 714, Angliji 509, Franciji 436, na Japonskem 379, v Italiji 350, v Rusiji 235 itd. Jugoslavija stoji daleč na spodnjem koncu te lestvice s potrošnjo borih 63 kWh na prebivalca.

Električne železnice in gospodinjstva

Kakor rečeno, gre velik odstotek potrošnje elektrike na račun gospodinjstev, kjer se elektrika vse pogosteje uporablja za kuho in greje in baš v teh novostih smo v naš državi komaj preko najskromnejših početkov.

Močni odjemalci električnega toka so dalje železnice. Tako je bilo n. pr. lani v 12 evropskih državah v obratu 19.000 km elektrificiranih železnih prog, deset let popreje pa samo 7700 km. Mnogo elektrike porabijo tudi poslušalci radia, ki jih cenijo zdaj na vsem svetu na 60 do 65 milijard kWh.

Nadaljnje naziranje rekurentinje, da so stari starši dolžni dajati vnuku le najuujnejše preživljanje, da je tedaj 400 din mesečno preveč, nima v zakonu opore. Prav tako kakor starši otroku, tako so tudi stari starši dolžni dajati vnuku doštoto preživljanje. Rekurentinja je trgovka in hišna posrednica, pri tem položaju mesečna preživnina 400 din ni pretirana in rekurentinja v rekurnu niti ne zatruje, da bi bila določena preživnina za njo nezmogljiva.

Stol sedmorice je potrdil to odločbo.

Pojasnili. V »Jutro« dne 30. oktobra t. l. smo na 4. strani priobčili članek »Nejolažna konkurenca ali nečedna tekma«, v katerem smo omenili tudi neko firmo Volk, trgovino z deželnimi pridelki na Clkavi. Ker smo »ili opozorjeni, da bi članek lahko ustvaril neljubno pomoto, poćurjamo, da so vsa imena oseb in tvrdk, ki so omenjeni v zvezi s pravdo, spreminjena oziroma izmišljena in nimajo s k. l. v resnici pod tem imenom obstoječo firmo nobene zveze. Tudi ni nobena pod firma Volk dejansko »stojeća firma na stopala kot stranka v pravu«, omenjeni v tem članku. Zlasti nima pravda prav nobene zveze z ugledno ljubljansko tvrdko A. Volk, veletrgovina s p. jskimi pridelki, moko in drugim mleviskimi izdelki, in ni bila ta tvrdka v tem članku niti posredno niti naposredno mišljena.

V gostilni in restavraciji

zahtevajte vedno izrecno

Rogaška mineralno vodo!

Ona Vam na prav prijeten način pospešuje prebavo in Vaš organizem Vam bo za to hvaležen.

govodstvo (1 uro). Pričetek bo v nedeljo 27. t. m. Pisanje prijave s točnim naslovom je treba poslati zavodu do 23. t. m. O sprejemu bodo obveščeni prijavljeni pisмено ter dobe na željo pri zavodu podrobnejša pojasnila.

Letište: Dne 14. t. m. bo pri štatu 39. pešpika v Celju letište za dobavljanje mesa za čas od novembra 1938. do 31. marca 1939. za potrebe celjskega garnizona.

Sorze

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 10.17 milijona din, nasprodi 5.47, 5.58, 18.30 in 7.20 milijona din v zadnjih štirih tednih. Na naših borzih je ostal tečaj nemških klirinskih mark na višini okrog 14.30, ker mora Narodna banka po tem tečaju v smislu spoznanja z Nemčijo odkupiti blago na tegu, če je ponudba prevelika.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 12. novembra. Začetni tečaj: pšenica, za dec. 64.125, za maj 66.26; koroza: za dec. 48.25, za maj 51.575.

Plačevanje kmečkih dolgov

Po najnovejših podatkih Privilegirane agrarne banke so kmečki dolžniki v teku septembra plačali Privilegirani agrarni banki na račun anuitete za likvidacijo kmečkih dolgov 11.6 milijona din, medtem ko so znašala vplačila v septembru 12.2 milijona din, v avgustu pa 7.0 milijona din. Plačila so se v jesenskih mesecih nekoliko dvignila, vendar zaostajajo glede na zneske, ki bi jih morali vplačati.

Od začetka leta do konca oktobra so dosegla vplačila 81.2 milijona din. Od tega zneska odpade na centralo v Beogradu 48.3 milijona din, na podružnico v Ljubljani 15.8 milijona din, na podružnico v Zagrebu 11.0 milijona din, na podružnico v Sarajevu 6.2 milijona din.

Do konca lanskega leta so znašala plačila kmečkih dolžnikov 143.5 milijona din, tako da so doslej vsa plačila dosegla znesek 224.7 milijona din. V zadnjih mesecih je bilo gibanje celotne vsote plačil naslednje:

do 31. decembra 1937	143.5 milj. din
do 31. julija 1938	193.9 milj. din
do 31. avgusta 1938	200.9 milj. din
do 30. septembra 1938	213.1 milj. din
do 31. oktobra 1938	224.7 milj. din

Dne 1. novembra je dospela že tretja anuiteta, ki jo imajo plačati kmečki dolžniki za dolgeve, izročene Privileg. agrarni banki. Dne 1. januarja prihodnjega leta pa bo morala Privilegirana agrarna banka plačati denarnim zavodom drugo anuiteto.

Na račun prve anuitete je Privilegirana agrarna banka izplačala denarnim zavodom do konca oktobra v gotovini 123.6 milijona din, poleg tega so denarni zavodi do konca oktobra prejeli za 249.1 milijona din nominala 3% državnih obveznic za likvidacijo kmečkih dolgov.

Denarni zavodi na področju centrale v Beogradu so dobili doslej v gotovini 58.8 milijona din in v obveznicah 110.7 milijona

ni dolgo trajala. Teme je bil pijanček, izgubljen službo, postal je po svoji krivdi brezposeln. Lojzka je le nekaj malega zaslužila s šivanjem. Krmales se je oglašal tudi storila ter prinesla ljubko de Ovetano. Ni dolgo trajalo, ko je bil zakon ločen od mlže in postelje izkjučno zaradi močeve krivde. Cvetana je ostala v materini skrbi in vzgoji.

Oče se je sicer zavezal plačevati vzdrževalno za o'roka, toda on je bil brezposeln, izvršba je bila brezuspešna. Končno je prišel celo za zamrežena okna. Lojzka je z veliko požrtvovalnostjo za silo preživljala sebe in otroka. Bila je, oziroma je še priložnostna šivlja, brez stalne zaposlitve, živi v velikem pomanjkanju. Poprosila je tudi Tone-ovo mater, torej staro mater otroku, naj bi ji dala kako podporo za otroka, toda tašča, dasi ravno imovita ni hotela o tem nikesar slišati, marveč je svojo snaho z grdo naglala.

Končno se je Lojzka zatekla k sodišču in tamkaj potožila svojo srčno in telesno bol. Ko je sodnik zvedel iz Lojzkih besedi, da je njena tašča imovita, je takoj potolažila Lojzko, ko jo je opozoril na dolečbo § 143. o. d. z. Lojzka je predlagala naj bi sodišče primorala njeno taščo, da bi vsaj nekaj prispevala k vzdrževanju Cvetane.

Sodnik je poklical taščo, ki je kratkoma izjavila, da ne prispeva nič. Lojzka je že pred poroko izjavila, da zasluži na teden 150 din in pri ločitvi je rekla, da bo sama skrbeela za otroka; tašča sama ima

živino za otroka, zato prvo sodišče ni imelo povoda, da bi v tej smeri kaj potvedovalo.

Nadaljnje naziranje rekurentinje, da so stari starši dolžni dajati vnuku le najuujnejše preživljanje, da je tedaj 400 din mesečno preveč, nima v zakonu opore. Prav tako kakor starši otroku, tako so tudi stari starši dolžni dajati vnuku doštoto preživljanje. Rekurentinja je trgovka in hišna posrednica, pri tem položaju mesečna preživnina 400 din ni pretirana in rekurentinja v rekurnu niti ne zatruje, da bi bila določena preživnina za njo nezmogljiva.

Stol sedmorice

Ljubljanska cukrarna in njeni spomini

Ogromen požar pred osemdesetimi leti — Kako je podjetje propadlo — „Meksikajnarji“ v Ljubljani — Požar v tobačni tovarni — Strahoviti prizori ob paniki delavstva

Ljubljana je imela leta 1827. čistišnico, rafinerijo sladkorja. Obratni prostori so bili v Blatni vasi, v današnji Kolodvorski ulici na tistem kraju, kjer je zdaj močena palača ravnateljstva državne železnice. Deset let pozneje pa je čistilnica pogorela. Leta 1838, torej pred 100 leti, so začeli tam graditi poslopje za mehanično predelavo in tkalnico, ki je bila obratovatelna leta 1842. Podjetje, ki je bilo izpremenjeno leta 1863. v delniško družbo z imenom »C. kr. privatna predelnica bombaža in tkalnice«, je imelo svoj sedež na Dunaju in je ustvarilo obratovanje kmalu po svetovni vojni.

Leta 1828. so ustanovili tržaški trgovec Friderik Rosman angleški podjetnik William Moline in arhitekt Matevž Pertsche družbo za čiščenje sladkorja. Postavili so velikansko poslopje na sedanjem Ambroževem trgu in ob Poljanem nasipu, ki mu še danes pravimo: stara cukrarna. Poslopje je zdaj last veletržca Franca Ur-

leta 1879. nadzidal nadstropje. Zato je bila svetloba vidna po vsem spodnjem delu Sv. Petra ceste.

Požarna nesreča je najbolj prizadela »cukrinarje«, ki so bili naenkrat ob zaslužku. Med tistimi ljudmi, ki so si služili vsakdanji kruh v cukrarni, je bil tudi oče slovenskega pisatelja in narodnega buditelja, odvetnika dr. Valentina Zarnika. Poslopje so pozneje pač popravili, toda konkurenca čeških sladkornih tovarnic je povzročila, da ni moglo podjetje več prosperovati, kakor je svoje dni. Neizbežna posledica je bil propad. Tovarniško poslopje so uporabljali potem za prebivališče vojaštva. Njegov lastnik pl. Pongratz ga je prepustil državi, da je nastanjevala v njem »meksikajnarje«, ki so med 15. novembrom 1864 in 10. januarjem 1865 iz Ljubljane odinili v Mehiko na pomoč cesarju Maksimilijanu Habsburškemu. A tudi leto kasneje so se zbirali v obširnem poslopiju »meksikajnarji« — »Zapiski stare-

banca, v njem pa ima trdnjaka Josip Kuneč & Comp. tovarno pletenin in tkanin. Nekdanje čase je bilo tam prodišče Ljubljanske in pašnice. Ko so odstranili večje zapreke, so začeli zdaj tovarnico. Najbrž je bilo sredi leta 1829. Tovarnica je bila dograjena leta 1830. Sestnadstropno poslopje je bilo takrat najvišja ljubljanska stavba. Tovarnica omenjenih osnovateljev je prešla po nekaj letih v last tržaške Czeške in Tichy, od nje pa sta jo prevzela leta 1837 dunajska bankirja Arstein in Eskeles. Podjetje se je naglo širilo, zlasti ko se mu je leta 1846 pridružila še tržaška trdnjaka Brentano & Company. Da je podjetje imenitno uspevalo, dokazuje že to, da je leta 1856. plačalo 755.000 goldinarjev carine, drugih davščin pa 8.000 goldinarjev. Tovarna je zaposlovala 16 uradnikov in čez 200 delavcev. Prečiščeni sladkor in sirup, rjav vkuhani sladkorjev sok, je izvažala posebno na Madžarsko in po Balkanu.

Dne 23. avgusta 1858. proti 10. uri zvečer so zaznali strel v gradu ogenj. Iz tovarnice za sladkor se je valil gost dim kmalu se je vnel velikanski požar, o katerem so poročali »Novice« dne 1. septembra: »Naše cukrnfabrike ni več!« Strašen ogenj ponoril v sredo jo je pokončal od verha do tal čisto vso; le na enem koncu je ostalo stanovišče cukrinarjev gospodov na drugem pa hrami za derva in štala; vse drugo sila veliko in šest nadstropij visoko poslopje, kjer imajo mašine, kuhajo cukr in so imeli zaloge cukra spravljene, je pogorelo, in gori še danes, že šesti dan po prvem ognju. Škoda je strašno velika, ako se pomisli, da razun velikega poslopja je blizu 20.000 centov cukra zgorelo, so vse druge mašine pokončane in je obilo drugih priprav razdanih. Celo noč pa še drugi dan je tekla Ljubljana od tod vsa črna in sladka od sirupa, ki je tekel v vodo, čeravno so ga otroci in babe lovile v lonce ni ga naložile nekatere babure na ceste. Fabrika je sicer, kakor smo slišali, zavarovana za 680.000 gld. pri več asekuranacijah; pri graški je poslopje zavarovano za 65.000 gld. — čez vse to je še vendar škoda velika. Kar pa ni oženj pokončal, je pokončala tolovajska drhal, ktera je v stanovišču, do katerega ni oženj segal, pokradla, kar je mogla, ali pa razdajala in razbila drage peči, posode, zerkala, peči in drugo pohiše. Res bi ne bili verjeli, da imamo take tolovaje v Ljubljani! Kako se je oženj pričel, ni še za gotovo znano, slišali smo, da imajo enega delavca zaprtega, na katerega leti sum, da je po njegovi nemarnosti ali kakor koli se fabrika unela. Velika sreča le, da ni bilo celo noč nobene sapa, če ne bi bile šle cele Poljane in morebiti še več predmestij, v največji nevarnosti pa je bila živnozdravilska šola, ktera je tikoma fabrike in ima pod streho nad štalami vse polno merve. Dolgo bo terpeljo, preden bojo sezidali novo fabriko na požarišču stare, pa bo mogla tudi varniši zidana biti, kakor je bila ta in pa una, ki je pred 28 leti na tistem mestu tudi od verha do tal pogorela. Kjer dan današnji predelnicar stoji, če ne se bo tretjič ravno tista nesreča zgodila, ktero Ljubljancem že dvakrat obžaljujejo.

K temu precej temeljitemu popisu enega največjih požarov stare Ljubljane naj pripomnim: Mati mi je pravila, da je popokalo na oknih blivše šentpetrske vojašnice, ki je nasproti stare cukrarne, spričo hude vročine skoraj vse steklo, kakor tudi mnogo strešne opeke. Brizgalnice so stale sredi Ljubljance in metale vodo prvo noč samo na šentpetrsko vojašnico, v kateri je bilo takrat baje več stotov smodnika. Krakovci in Trnovčani so bili tisto noč, ko je nastal požar, na strehah, na katere so polagali mokre plahete in rjuhe, ker so frčali ogorki po zraku celo nad njihovimi hišami. — A moja teta Franciška Strekljaja je večkrat pravila, da je bilo pred domačo hišo na Sv. Petra cesti (danes št. 67), tako svetlo, da bi lahko sukanec vdel. Takrat se ni bilo tovarne za usnje ob Sv. Petra cesti, marveč se je tam razprostiral obširen pašnik Jakoba Babnika, po domače Čjazovnega Jaka. Pašnik je kupil leta 1871. Ivan Janches ter sezidal na njem prtilično strojno, ki ji je

ga Ljubljancem poročajo tole: »1866 10. maja. Nad 1000 prostovoljcev. ki so hoteli iti v Ameriko se je bilo nabralo v Ljubljani. Ko so se stopali v Trstu na ladjo, da bi se odpeljali v Ameriko, je prišla iz Dunaja preprova zaradi preteče vojne s Prusijo. Oprostili so jih dne 19. maja prišle, 170 prostovoljcev so sprejeli v avstrijsko vojsko. Druge so pa spravili 22. maja nazaj v Ljubljano. Imeli so jih tu

Dr. Fortunat Mikuletič, Celje:

Pol ure z I. R. Mukoloveckim

Pretekli petek zvečer sem na ulici srečal oba naša profesorja risanja Ščko in Sirk. Ker sem imel baš vesel dogodek v družini, sem ju povabil na liter vina. Stopili smo v Zadruho in naročili tisti imenitni burgundec, ki se toči po 12 dinarjev in je vreden dvakrat toliko.

Pogovori so bili času primerni: Volitve, Hitler, moj domači vesel dogodek, kmečka zaščita, uradniške plače, itd. Ah, kje so oni zlati časi, ko smo po cele ure govorili samo o dekletih!

Naenkrat vzklil prijatelj Ščka, ki je bil obrnjen proti vratom: »Glej ga, Taras Bulba!« Instinktivno se ozrem: On je, I. R. Mukolovecky. Visoka, nekoliko sključena postava, močena siva glava, košate oči, nadpovprečen nos. Če bi ta nos srečal v Londonu med milijoni Angležev, bi moral zaklicati: »To je Slovenec!

Obrnil sem se k svojima prijateljima: »Čakajta, spoznal bosta zanimivega moža. To je I. R. Mukolovecky.« Vstal sem, stopil k njemu in ga naprosil, naj prisede k nam.

I. R. Mukolovecky! Če današnji dijak ne ve, kdo je Owens, Csik, Louis in Nurmli, ga tovariši kamenjajo. Ravno tako je bil nekoč kamenjan dijak, ki ni vedel, kdo je I. R. Mukolovecky. Z eno razliko: Slava raznih Owensov in Nurmlijev traja po par let, a slava I. R. Mukoloveckega traja neokrnjena že petdeset let. In bo še trajala, dosega bo sto let.

Majši generaciji, ki časti Punceta in Arne Borge, naj služi v razlagu to-le: I. R. Mukolovecky je avtor slovenskih »Križevčičkih statutih«. Leta 1889 je bila tiskana v Narodni tiskarni v Ljubljani drobna knjižica pod naslovom: »Križevčički statuti«. Nova, za slovenske dijake prirejena izdaja uredil in izdal I. R. Mukolovecky. Prvi člen teh statutih takoj pove v kremenitih besedah njih namen:

»Jezus Nazarenski, saj je Martinovo pred pragom!« je vzklil zastavni Priek, ko je pogledal v pratiko, ki je visela na vratih. »Faruna!« se je zadržal v kuhinjo. »Nekaj kvasenic deni v peč za Martinov večer! Pa v tunjo poglej, gotovo se je najde v nji kaj svinjskega. Več, čakali bomo vino!«

Ona se je pokazala na kuhinjskem pragu, burkijo je držala v rokah, obraz pa je imela umazan od saj. »Je že Martinšak?« je vprašala in oči so se ji zaiskrile. Ko jo prikimal, se je naglo obrnila, da so številne jantke poskočile krog nje ter udarile po vratih, ki so jo začele lopniti po steni. Zasmejala se je in dejala: »Kako naglo beži čas! Komaj smo obrali in sprešli, pa se je iz mošta napravilo že vino.«

»Pridite, botra, zvečer! Čakali bomo vino.« so se pozdravljali sosede in trdoto, ki je ležala na obrazih ljudi, je začel odstranjevati nasmešek, ki jim je prihajal na lica, da so postala takšna, kakršna postanejo le pred velikimi svetki, ko človek pozabi trud in skrb, in se mu zazdi, da je res človek.

neka časa v vojašnicah in potem razpuštili. Nekaj jih je stopilo v notranje-avstrijsko prostovoljno četo planinskih lovcev in so jih porabili za stražo na Kranjskem, Koroškem in Stajerskem, 356 »Meksikajnarjev« je pa odšlo na Dunaj. Bila je ta sodrga nabrana iz raznih držav in dežel in so se potem poizgubili domov.

Ti rdečehlačniki so bili dokaj petični. Denear so najrajši zapivali pred odhodom čez široko lužo v gostilni »Pri Meksikancu« v bivši Kirbischovej hiši poleg sedanjega kina »Matica«. Tam je tabernal stari Cinkole, dokler se ni preselil v Kopitarjevo ulico.

Dne 16. marca 1871 je bila stvorjena v Ljubljani državna tobačna tovarna. Finančni erar je vzel poslopje stare cukrarne in na njem za pet let, to je za čas, dokler ni bilo sezidano za tovarno ustrežajoče novo poslopje. Sprva so izdelovali v tovarni, v kateri je bilo zaposlenih okoli tisoč delavk, samo viržinke. Toda delavke se niso dolgo veselile zaslužka, kajti dne 4. januarja 1872 je nastal v poslopiju znova požar. Po poročilu v »Laibacher Zeitung« z dne 5. januarja se je začelo ob pol eni popoldne iz dimnika močno kaditi. Ko se je zaznalo, da gori, so se usule tovarniške delavke iz poslopja ter se jele prerivati po stopnicah proti izhodu. Pomirljavo prigravljajo uradnikov in slug, da bi omejili natrpanost, ni prav nič zaleglo. Na stopnicah med drugim in tretjim nadstropjem, kjer je bila gneča največja, je več delavk padlo, zaradi tega so bile nekatere bolj ali manj poškodovane. Marijo Večajevo so v tej gneči tako zmečkali, da je obležala mrtva. Neka delavka je iz strahu skočila skozi odtodno cev dve nadstropji globoko in se hudo pohajala. Sedemnajstletna Mina Perko je bila nad pol ure nezavestna. K zavesti jo je spravil šele primarij dr. Keesbacher z umetnim dihanjem. Več žensk so oddali v bolnišnico. Ker ni bil ogenj v dimniku tako zelo nevaren kakor so prvotno mislili, so ga kmalu pogasili.

Dne 3. junija 1872 so pričeli graditi na Tržaški cesti poslopja za tobačno tovarno. Delo je napredovalo tako, da so lahko ves obrat med 9. in 16. avgustom 1873 preselili iz nekdanje cukrarne v novozgrajeno tovarno. Izza tistega časa so uporabljali staro cukrarno predvsem za nastanjanje rezervistov in vojaštva sploh. Kako so tam bivali in umirali naši poete, je znano. Po državnem prevratu ko je bila velika sila za stanovanja, so dobili v bivši cukrarni prav mnogi skromno streho, dokler se ni tja vselilo sedanje Kunčovo podjetje.

»Križevčički statuti so zakoniti, iz tišletne navade izvirajoča, od slovenskih pradedov podedovana pravila, katerim se imajo upokoravati slovenski dijaki, kader in kjerkoli se zbirajo v veseli družbi v večjem številu.«

Kar ne vihaj nosu, dragi čitatelj! Križevčički statuti so slovenski »kulturni do-

kument». Ponavljam, da je ta knjižica izšla prvič leta 1889. (Trditve, da je to »nova« izdaja, je bila le pia fraus.) Slovenski dijak se je do tedaj izgubil in potapjal v nemški družbi. Stare tradicije nemškega dijaškega življenja so ga osvajale. Tedaj so slovenski dijaki v Gradcu sklenili, da si

ustvarijo svoja, pristna slovenska navada, in koroškemu dijaku Josipu Rakežu je bila poverjena naloga, da sestavi nekaj družabni zakonik, ki bo vezal in družil slovenske dijake. Josip Rakež se je naslonil na opise v sp/sih Frana Erjavca ter na običaje pri Hrvatih »Koprivničke regule«, »Križevčički statuti«, »Krapinski vandrček« in nam podal omenjene Križevčičke statuite, ki s svojo hudomušno jasnostjo in s svojim edinstvenim slogom visoko prekašajo vse, kar so v tem oziru zapisali Hrvati ali Nemci (drugi sploh niso omenili vredni). Križevčički statuti so povezali najprej slovenske dijake v Gradcu, od tod se je razvila krepka vez med slovenskimi dijaškimi društvi v Gradcu in na Dunaju, pozneje v Pragi, v Zagrebu, v Trstu itd. Starejši slovenski akademiki bi lahko naveli nešteto primerov, kako so se baš s pomočjo Križevčičkih statutih dijaki, ki so bili že popolnoma odtujeni, povrnili (ni drugega izraza) v naročje slovenske matere. Jaz sam poznam najmanj deset takih primerov. Seveda se slovenski dijak ni izživljal samo v okviru Križevčičkih statutih. Skrbel je za izvenšolsko izobrazbo samega sebe, nosil je prosveto med narod, skrbel je za materialno samopomoč, gojil je petje, leposlovje, živo se je zanimal za politične dogodke in posegal krepko vmes, proučeval je gospodarska vprašanja, posvečal se je telovadbi in pozneje raznim sportom, toda začetek in pozneje močna opora vsemu temu delovanju in razvoju je bila v Križevčičkih statutih. Ti statuti so dijake zbliževali, jim omogočili medsebojno spoznavanje, izmenjavo misli in razovor združevanje k skupnemu delu. Pred vsem pa so Križevčički statuti pokazali slovenskemu dijaku, da se lahko izživlja po svoje, in sicer na lepši, plemenitejši način nego med tujerodci, vzbujali so mu narodni ponos in voljo po lastnem, slovenskem življenju.

Vrnimo se k mojemu malemu omizju. Dr. Josip Rakež Mukolovecky je prisedel. Nekako opravičil se je, češ, da vsak petek prihaja iz šmarja pri Jelšah v Celje na ribo. Nisem se mogel vzdržati, dodal sem: »In na kozarec vina?« Da bi ga videli, našega Mukoloveckega: za hip mu je zažarel obraz, kakor da bi imel dvajset let, in živahno je vzklil: »Seveda, saj vendar še živim.« In začel je s spomini. Stara imena je imenoval, mnogo teh imen spada danes v slovensko zgodovino, le malo teh mož sem osebno poznal, o vseh pa sem slišal. Blagodneča imena so to bila in izrazil sem svoje prepričanje, da gre na tej blagodnečnosti v dobri meri zasloga Križevčičkim statutom. Sirk, ki spada med zrelejšje letnike, so se kar iskrile oči in kakor solarček pod klopio je pod mizo razvil beležnico ter začel risati. Ščuka pa je strel in mrmral: Taras Bulba.

Ker je Ščuka mlajši, sem smatral za potrebno da povem nekaj stavkov o Križevčičkih statutih. Stori sem to seveda na svoj način. Pozabili sem, da si sedimo nasproti sami zrel možje, ne, jaz sem bil naenkrat mlad dijaček, pred menoj pa sedi tajinstveni, vzvišeni Mukolovecky s svojim markantnim obrazom: »Verujte mi, da imamo, po mojem mnenju, Slovenci samo dva spisa, ki se po svojem krepkem jeziku, svojstvenem slogu in zdravem duhu lahko imenujeta pristno slovenska: To sta Martin Krpan in Križevčički statuti. Le poslušajte: Križevčički statuti so častiljiva tradicija naših praočakov, katero spoštuj in posnemaj ter si vdolbi v srce in glavo vsak pravi slovenski dijak.« Ali po to: »Stari Slovani nam bodijo v vsakem oziru nedosežen vzor.« In še to: »Stari Slovani so se imeli radi med seboj in v vzajemni ljubezni so jim tekli življenja dnevi.« — Ne smemo pozabiti, da rabijo Križevčički statuti v pičlih 60 členih vsega skupaj 17-krat besedo »slovenski« in da so »stari Slovanci« imenovani sedemkrat, »slovenski dijaki« pa devetkrat.

Razvel sem se, a Sirk me je dregnil pod mizo in mi zašepetal: »Poglej ga, solze ima v očeh.«

Zastrel sem. Kaj se dogaja v duši Mukoloveckega, te 74-letne slovenske grčee? Gotovo je mislil nazaj na čase polne negotovosti in hudih bojov, polne zaničevanja in zapostavljanja, a obenem polne idealov, polne mladosti in borbosti, ko se je slovenski dijak probujal, ko se je povsod in vedno zavedal, da je Sloven, tudi pri živahnih pivskih srečanjih, za katera je on, Mukolovecky, spisal svoje Križevčičke statuite, polne »starih Slovanov« in »slovenskih dijakov.« — Ubi tempora ubi mores! Uganil sem njegove misli. Kajti Mukolovecky je uprl v nas svoje košate oči in dejal: »Glejte, mladi prijatelji, vsi, ki sem jih imenoval, so že pod zemljo; sam sem, sam.«

Mladeniško sem mu odvrnil: »Niš ne žaluje, gospod doktor, saj smo mi zrasti za Vami, a za nami raste zdrava, krepka mladina!«

In zopet je zažarel ponosnemu starcu obraz kakor prej, živahno je prijel za kozarec in trčil: »Živela mladina, živela domovina!«

Kmalu se je dvignil, češ, vlak ne čaka. Še en pogled, ki je spominjal na Tolstega,

Za Vaš teint
pravilna nega

ELIDA
MILA

Predvsem:
Elida milo 7 cvetlic
Tako blago je in zraven
kozmetično deluje

krepke stisk roke in vstal je. V začetku se mi je zdela njegova postava upognjena, sedaj pa je bila vzravnanega močno in je izpolnila vso odprtino vrat. — Ščuka in Sirk sta nemo strmela. —

TOVARIS

Marko in Mirko se sprehajata. Oba sta bančni uradnika, a v raznih bankah. Prav tedaj pa se pripelje mimo njih eleganten avto. Marko pozdravi gospoda, ki sedi v njem, potem reče svojemu prijatelju:

»To je pa moj kolega iz banke.«
»Kaj dela pri vas?«
»O, on samo podpisuje pisma, ki jih jaz napišem.«

Postani in ostani član
Vodnikov družbe!

Martinovanje v Slovenskih goricah

»Jezus Nazarenski, saj je Martinovo pred pragom!« je vzklil zastavni Priek, ko je pogledal v pratiko, ki je visela na vratih. »Faruna!« se je zadržal v kuhinjo. »Nekaj kvasenic deni v peč za Martinov večer! Pa v tunjo poglej, gotovo se je najde v nji kaj svinjskega. Več, čakali bomo vino!«

Ona se je pokazala na kuhinjskem pragu, burkijo je držala v rokah, obraz pa je imela umazan od saj. »Je že Martinšak?« je vprašala in oči so se ji zaiskrile. Ko jo prikimal, se je naglo obrnila, da so številne jantke poskočile krog nje ter udarile po vratih, ki so jo začele lopniti po steni. Zasmejala se je in dejala: »Kako naglo beži čas! Komaj smo obrali in sprešli, pa se je iz mošta napravilo že vino.«

»Pridite, botra, zvečer! Čakali bomo vino.« so se pozdravljali sosede in trdoto, ki je ležala na obrazih ljudi, je začel odstranjevati nasmešek, ki jim je prihajal na lica, da so postala takšna, kakršna postanejo le pred velikimi svetki, ko človek pozabi trud in skrb, in se mu zazdi, da je res človek.

Popoldne je bilo po hramih živahno. Zenske so si likale glavne rute in janjake, pripravljale pogache in meso, možje so si vlagali v cekarje pilke, čepe, pipe in rogov, nekateri so čistili v tem letu dozore natega, vlačili iz njih seme in ga shranjevali za prihodnje leto, na podstenjah in za parami pa so se klicali mladi — zaljubljeni. — »Zvečer pridi, Anzek! Pa zgo-

daj! Oče in mati grosta v gorice, voč.« je zaupalo dekle fantu, in oni je onemel od veselja, češ čas pa se je nekoliko zbral. »Jezus, res? Ne bo jih doma, praviš?« — Matilda, Jezus...!« je izdaval divje, strastno in nekam proseče. Ona ga je gledala s razjarjenimi očmi, mu zapretila s prtom in mu rekla: »No, da te ne bo raznesel Norček, počakaj... Zvečer...« in je odbrzela dalje po podstenjah, on pa je zažvižgal ter se zakadil v gumno.

Večer je bil čudovit. V doline je legla megla ter se pretakala po njih, kakor bi migljala po njih poročna tanci, se trgala in cefrala ter se znova združevala. Brez števila zvezd je migljalo na kristalno čistem nebu in videti je bilo, da so nekatere prižigajo, pa zopet ugašajo, kakor bi mežikale ljudem, ki so otovorjeni s cekarji in slatinarji ali proti zidanicam.

Čitajte

naročajte

»JUTRO«

Viničar je pripravil klet. Mašine pačelo je postavil na tla, vrpol nanje deske in sedel se bil narejen. Posedel se po njih. Gospodar je pripravil natega ter se skrivnostno smehljaj, Viničar je držal dolevko, v eni roki pa je imel rožmarin, pomočen v blagoslovljeno vodo. Slovenskega obraza je gospodar odstranil pilko, pokropil okrog odprtine s blagoslovljeno vodo in dejal: »Bog daj, da bi služilo nam v veselje, bogu pa v čast!« Nato je porinil natega v sod, se ogledal po gostih in spragovorili

»V polovnjak sem vžgal mošt, in njega pa vlačim vino.« Nastavil je natega na usta in začel vlačiti. Ženske so zavriale in zagnale tak vrišč, da je letelo okoli ušesa, in ona je sarpila. »Glejte, glejte voz svetege Martina! Za njim so peje polovnjak vina, v njem je taka pipa pape, da še ni bila nikdar taka.« Smejali so se, gospodar pa je začel natakati. »Poskusimo najprej totega.« je dejal, in šla sta z viničarjem od gosta do gosta. Viničar je držal krožico, gospodar pa je točil. »Spij te krožico in

Domače vesti

Članom in prijateljem Vodnikove družbe. Še dobrih 10 dni, pa bo šla trinajstič v svet književna žetev Vodnikove družbe. Vsak nov član, ki je že storil svojo dolžnost in plačal poverjeniku svojega kraja din 20, ali direktno pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani din 27, bo prejel štiri izredno zanimive in skrbno opremljene knjige in sicer Vodnikovo prafiko za leto 1933; Zupančev: Tretji rod, izredno napeto povest povojne generacije iz naših obmejnih kočevskih krajev; Sorjčev: Večne vezi, živo povest beguncev-Slovenov pred dvajsetimi leti, ter Orožnov: Karadordjević, knjigo posvečeno dvajsetletnici naše svobodne države Jugoslavije. Za borih 20 din dobite torej obilo zanimivega čtiva. Zavedajte se, da ste teh 20 din žrtvovali narodni kulturi, po kateri doma in na tujem sodojate zrelot in našo mod. Vam, ki se niso do danes odločili, ter še vedno odlašajo z različnimi izgovori s pristopom k Vodnikovi družbi, velja ta naš poziv: Ne odlašajte s članarino. Stopite brž v prosvetni krog Vodnikovcev!

MOSKE ZIMSKE SUKNJE:

VELOUR m DIN 190.—
SHEETLAND
ZA STRAPAC m DIN 190.—
in 220.—
MANUFATURA

F. KS. SOUVAN

MESTNI TRG 24.

Za izlet na Oplenac sprejemajo prijave Putnikov biljetarice do 22. t. m. — Zahtevajte prospekte!

Priznanje Leonu Stuklju. Naš znani olimpijec Leon Stukelj je bil naprošen, da prevzame vrhovno razsodništvo o priliki telovadnega tekmovanja Italijanskega in madžarskega moštva, ki bo 4. decembra v Budimpešti. V primeru nesoglasja med ostalima razsodnikoma, od katerih je prvi Madžar, drugi pa Italijan, pripade odločitev Leonu Stuklju. To priznanje Leonu Stuklju je obenem tudi priznanje jugoslovenskemu sokolstvu.

Dekliški internat Franje Tavcarjeve bo odprt v začetku šolskega leta 1933/34. Zbirka je dosegla znesek 94.000 din. Priprave sprejema še nadalje blagajničarka ga Ivanka Leskovic, Ljubljana, Jurčičev trg 1. Ker bo število gojenk omejeno, se tudi že sprejemajo prijave, gojenk na navedeni naslov.

Žene morejo po večkratni nosečnosti z dnevno rabo pot kozarca naravne Franz-Josefove grenčice, užite na tešče žolce, doseči lahko izpraznitve črevesja in urejeno delovanje žolceca — Franz-Josefova voda je davno prekušana, najpogosteje priporočana in se dobiva povsod.

Ogl. rez. 5. 91. 15. 485. 35

Dajte nam, dajte nam...

dajte nam to, kar nam je všeč, kar naša narava zahteva. Nam je treba čiste kopeli v nežni peni, kakršno daje terpentinsko milo »OVEN«. Perite nas s milom »OVEN«, ki nam daje svežost prijetnega vonja.

Domače vesti

Združenje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, opozarja člane, da bo letošnja glavna skupščina v nedeljo 27. t. m. v Splitu. Prvotno sklica na 1. oktobra je bila zaradi izrednih prilik preložena. Na letošnji skupščini se bodo obravnavala zelo važna vprašanja, katerih ugodna rešitev bo velikega pomena za bodoče delo združenja. Zato je potrebno, da bo tudi ljubljanska sekcija številno zastopana na skupščini. Prijave za udeležbo naj se pošljejo sekciji do 18. t. m. in hkrati nakaže kongresna taksa 25 din. Kdor se bo udeležil tudi skupne večerje mora poslati še 30 din, skupaj torej 55 din. Na železnici je odobrena četrtinska vozna cena za člane in polovična za spremljevalce.

Za elegantno damo

ROKAVICE • NOGAVICE • TRIKOTAŽA
Ljubljana, Šelenburgova ulica 3

Prijavite se za Putnikov izlet na Oplenac!

Sešatek vojnih tovarštev. Oficirji in vojaki, ki so med vojno službovali v četrtem konjenickem polku, so se po obojstranem dogovoru, da se bodo sestajali vsaki 10 let, dokler bo še kdo izmed njih živ. Danes imajo svoj drugi sešatek v Vrhu in bodo v lepi tovariški vzajemnosti tam proslavili tudi 20-letnico svobojenja. Z odobrenjem vojnega ministrstva je oficirje in vojake pozval k sestanku upokojeni polkovnik Vlada Milčević.

Halo, halo!

Oglejte si zalogo Lutz-pecil!

Tovarna v Šiški, pri stari cerkvi.

Pisalne in računske stroje Vam strokovno popravi BORIS V. SIMANDL, Ljubljana, Dvorakova ul. 3, telefon 24-07.

Hilmen. Poročila sta se danes v trnovski cerkvi g. Peter Pavšič, stavbni tehnik, znani sportnik in Sokol in gđ. Valerija Čemažarjeva, hčerka uglednega tiskarskega podjetnika. Mlademu paru obilo sreče!

Umri je banjaški mitropolit. V Bosanski Gradiski je umrl nagle smrti 78-letni banjaški mitropolit Vasilije Popović, ki je bil na povračku iz Beograda, kamor se je podal v uradnih zadevah v ponedeljek. Že na poti mu je postalo slabo in vsa vna zdravniki v Bosanski Gradiski mu ni mogla rešiti življenja. Mitropolit Vasilije Popović je bil doma iz vasi Majevice v drvenškem srezu, bogoslovne studije pa je dovršil v Reljevu pri Sarajevu.

Alp-avto, družba za prevažanje, d. z. o. o. Bled, sporoča p. n. občinstvu, da avto od 8.25, 8.41, 10.19 in 21.32 in z odhodom z Lesc ob 7.47, 9.15, 10.13, 22.04 do nadaljnjega ne bo obratoval. Novi vozni red stopi v veljavo 16. t. m.

»Narodni dom« v Zagrebu, Bečevski deva ulica 11, bo imel 17. decembra izredni občni zbor. Na dnevnem redu je izvolitev novega odbora, ker je stari demisioniral. Mladi namreč, da je ob svoji izvolitvi sprejeto nalogo izvršiti in da je napočil čas, da lahko pride na čelo društva bolj pripraven odbor, nego je bil dosedanj. To se mora namreč razumeti tako, da naj pride v odbor ljudje, ki bodo imeli več časa na razpolago, da bodo članstvu bolj pri roki. Društveno življenje se bo lahko spet oživelo do one mere, kakor v začetku. Ob ustanovitvi se je društvo imenovalo »Narodna knjižnica«. Društvo, je edino napredno in narodno v Zagrebu, ima lepo knjižnico, iz katere si zagrebški Slovenci marljivo izposojujejo slovenske knjige, da vaju na ta način vzdržujejo zveze z ožjo domovino. Vsak teden prireja društvo predavanja, ki je precej dobro obiskano. V svrhu dogovora o novem obdobju bo 7. decembra ob 20. sestanek članov, ki so tem potom najjužnejše vabljeni.

Za cross-country, za hribe in usak sport — Chicks!

Zaloga za Jugoslavijo:
MAKS JERAS — Ljubljana
Miklošičeva c. 84. Telefon 38-36.

S posebnim vlakom priredi Zveza za tujski promet v Ljubljani izlet na Oplenac v dneh od 30. XI. do 2. XII.

Vse informacije in prijave sprejemajo biljetarice Putnika.

Število nemškega prebivalstva v Bački se zmanjšuje. Te dni so proslavljali v neki bački vasi 75letnico delovanja evangelijske cerkve. Slavnosti je prisostvoval tudi škof evangelijske cerkve dr. Popp iz Zagreba. Med svojim govorom je s posebnim poudarkom opozarjal vaščane na važnost potovanja ter se izrazil takole: Voben pokret, nobeno delo med našim ljudstvom nam ne more zametiti napredka, če bodo zibelke prazne. Mi ne potrebujemo v svojih domovih velikih dvoran, marveč otroške sobe. Ti opomni škofa dr. Poppa v Bački so upravičeni, ker se število prebivalstva nemških vasi močno znižuje. Nekatera naselja v pravem pomenu besede izumirajo, ker mnogo rodbin sploh nima otrok, ali pa samo po eno dete.

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc. Jozefove grenčice.

Graditev važne ceste v zapadni Bosni. Tudi primorska banovina je naklonila svoj prispevek v znesku 150.000 din za dovršitev ceste široki Breg—Vitina. S to cesto bodo zvezani kraji Duvno, široki Breg, Ljubuški in Metković in tako bo dobila zapadna Bosna preko Ljubuškega direktno zvezo s morjem. Ljubuški postane pomembno trgovsko središče zaradi direktne trgovske zveze med Bosno, Hercegovino in Dalmacijo.

Od 3. do 4. decembra avtobusni izlet v Gorico in Trst. Prijave sprejema izletna Okornova pisarna, Ljubljana, hotel »Slon«, tel. 26-45.

VELIK NAPREDEK V IZDELAVI BATERIJ

Izdelava baterij je v zadnjih letih silno napredovala. Način sedanje izdelave baterij pri nas je v toliko pomanjkljiv, ker je bila doba shranjevanja zelo omejena, poleg tega so se baterije pri uporabi silno hitro izrabile. Vzrok je bil v tem, da se je pri dosednji izdelavi uporabljal material, ki je kvarno vplival na elemente.

Inozemskim kemikom se je med tem posrečilo izdelovati baterije brez kisline in brez salmičnega. Vred tega jih moremo skoraj neomejeno čas shranjevati, razpolaga z veliko kapaciteto in poleg tega si same zelo dobro opomorejo (regenerirajo).

Zvedeli smo, da si je od inozemskega koncerna pridobila pravico izdelovati te baterije domača tvrdka

KONTAKT, ELEKTROTEHNIKA TVORNICA, Zagreb, Radnička 55

ter namerava te v inozemstvu že dobro znane baterije brez kisline izdelovati pod znakom »GIF« baterija z rdečim pečatom

»Akotja pred nepismenost v Zagrebu. Kakor smo že poročali, so razne organizacije, ki so uvedle po hrvaških krajih složno borbo proti nepismenosti, popisovale ves teden tudi v Zagrebu vse analize. Popis bo danes zaključen in potem bodo vsi nepismeni, ki so izrazili željo, da bi se naučili čitati in pisati, razvrščeni v tečaje, ki jih prireja Seljačka Sloga, Klub ABC in delavske strokovne organizacije. Doslej so v Zagrebu našli okrog 13.000 nepismenih prebivalcev. V prihodnjih dneh bodo po mestu pobirali denarne prispevke in knjige za tečaje. Popis nepismenih je bil urejen takole: Podjetniki, trgovci in obrtniki so nepismene popisovali pri svojih podjetjih, hišni poselniki v svojih hišah, stanovanjski najemniki med svojimi posli, delavci pa med svojimi tovariši. Tečaje bodo vodili učitelji ter zastopniki raznih organizacij.

V Zagrebu bodo gradili novo poštno palačo. Že dolgo se je razpravljalo o graditvi nove poštnice palače v bližini zagrebskega glavnega kolodvora. Zdaj so načrti že gotovi in ko bodo odobreni, bodo se spomladni lahko začeli z delom, ker so potrebni krediti že obljubljeni. Novo poštno poslopje bo stalo okrog 15 milijonov. Za začetek dela je na razpolago že 5 milijonov, pozneje pa bodo nakazali še 10 milijonov iz velikega posojila. Novo poslopje bo stalo poleg sedanjega starega posojila, katero bodo pozneje podrl. Poslopje bo imelo tri nadstropja in bo zgrajeno po najmodernejših principih tehnike. Poleg poštnih uradov bo tam depot zmanj ter veliko skladišče tiskovin. V novi palači bodo nastanili tudi terensko sekcijo in carinski oddelek.

Dom daruvarskih planincev. Na Petrovem vrhu so si zgradili daruvarski planinci lepo planinsko zavetišče, ki bo dobilo tudi zimskim sportnikom v podružnici Hrvaškega planinskega društva so se daruvarski planinci organizirali leta 1932 in že naslednje leto so ustanovili sklad za zgradbo planinskega doma. Ko so imeli letno spomladni na razpolago že 50.000 din, so se takoj lotili dela. Pozneje so zbrali še nekaj sredstev in zdaj je dom dograjen in po večini tudi že izenikom in sportnikom že v prihodnjih dneh na razpolago. V domu bo lahko prenočevalo 50 oseb. Od Daruvara do doma je 2 uri hoda, do Petrovega vrha pa bodo uredili tudi cesto za motorna vozila.

Nova carinarica ob Dunavu. Te dni so dovršili reprezentativno poslopje carinarice ob Dunavu pri Beždanu. Nova carinarica ima dvoje poslopj za uradniška stanovanja in veliko skladišče ter spada v vrsto najmodernejših carinaric v naši državi. Beždan je s tem reprezentativnim poslopjem mnogo pridobil, občina pa bo izvedla še razna važna dela. Spomladni bodo pred novo carinarico uredili pristanče, izdelani pa so tudi načrti za zidanje reprezentativnega hotela s kopališčem, ker bo Beždan v kratkem proglašen za turistični kraj.

Idealna vas. V Bukovici, največjem selu maglajskega okraja, že kakih sto let ni bilo nobene kriminalne zadeve in tudi oblastni organi nimajo nobenih opravkov s prebivalci te revne, a v idealni vzajemnosti živeče vasi. Obiska kakšnega davčnega organa sploh ne pominjajo v vasi. Vaščani žive namreč v rodbinskih zadržih in starešina zadruge opravi vse zadeve pri sreskem poglavarstvu in pri drugih oblasteh v Maglaju. Posledica združnega življenja je tudi ta, da ni niti eni tudi še danes nima noben Bukovčan opravka s kakim denarnim zavodom. Vas pa tudi prav živo živi brez krčme in trgovskega lokala.

Za vrečo papirja je plačal 25.000 din. Višje sodišče je potrdilo sodbo, s katero je petrinjsko sodišče prisojilo 4 leta roblje ciganu Mihailu Gomanu, ki je operiral s sleparskim trikrom »zakletih zakladov«. Lahkovernim ljudem je cigan kazal večjo vrečo, ki je bila polna papirja, na vrhu pa je ležalo nekaj bankovcev. Pri razkrovanju tega zaklada je pripravoval, da on sam in drugi cigani ne smejo izkoristiti zaklada, da si ga pa lahko drugi prilastijo, če bodo izkoristili vsa navodila in ciganu tudi seveda nekaj plačali za uslugo in dobroto. V raznih vseh so bili lahkoverni, ki so ciganu odšteli precej denarja, a ostali brez zaklada, ker pač niso imeli pravega zaupanja v cigane čarovnike, ali ker je prišlo kaj drugega vmes. Kmet Jovo Dukić je sleparju izplačal 25 tisočakov in ko je prišel ponovi v gozd, da bi dvignil zaklad, je res našel zakladano precejšnjo vrečo, v njej pa namesto denarja — navaden papir.

Važno opozorilo za hišne lastnike, stanovalce, ustanove itd. Zdi se čas, da se pobrigate za nov štečnik, ki vas bo v vsakem pogledu zadovoljil: majhni stroški, velika toplota. Priporočamo vam kvalitativne štečnike Triumph, proizvod ostriške livarne, ki vam nudi najboljšo garancijo. Torej ne pozabite na štečnik Triumph.

Izlet v Trst in Gorico v dneh 26. in 27. t. m. priredi Zveza za tujski promet. Podrobne informacije in prijave do 20. t. m. v vseh biljetarnah Putnika.

Redek jubilej

Dr. ing. G. L. F. Philips, ki je leta 1891, s svojim očetom Frederikom ustanovil tvrdko Philips & Co. v Eindhovenu na Holandskem, je slavil nedavno svoj 80. rojstni dan. Rodil se je v Zaltbommu in študiral tehniko v Delftu, kjer je bil promoviran leta 1883. Že kot študent je kazal veliko zanimanje za kemijo. V lastnih laboratorijih v Zaltbommu in Amsterdamu je delal poskuse za konstrukcijo novovrstnih žarnic. Ti poskusi so vodili l.

1891. do ustanovitve tovarne žarnic v Eindhovenu pod tvrdko Philips & Co. Adaptirali so bivo veliko tovarno suknar. Prva tri leta ni bilo napredka in namestili so se ustavili obrat. L. 1894. pa je bil zabeležen prvi uspeh — obračuni niso kazali nobene izgube. L. 1895. je stopil brat ing. Gerarda Philipsa g. A. F. Philips današnji predsednik Philips koncerna, kot komercialni ravnatelj v tvrdko, tako da se je ing. Gerard Philips lahko ves posvetil tehničnemu razvoju tovarne.

Tvrdka Philips & Co. je bila pretvorjena l. 1912. v N. V. Philips Gloeilampenfabrieken s kapitalom 6 milijonov holandskih goldinarjev. Od takrat je bil kapital večkrat zvišan in znaša danes 68 milijonov holandskih goldinarjev. Danes tovarna poleg ogromnega proizvoda žarnic proizvaja tudi radijske aparate in druge elektrotehnične naprave, kar je v veliki meri povečalo njen pomen in razmah. Senat tehnike v Delftu je izvolil l. 1917. ing. G. L. F. Philipsa za častnega doktorja tehnike. V začetku leta 1912. se je dr. ing. G. L. F. Philips umaknil kot ravnatelj iz podjetja, sodeluje pa še vedno aktivno pri koncernu. Današnje dimenzije tega podjetja niso nastale samo po veliki podjetnosti, temveč tudi po zaslugi dalekovidnosti strokovnjaka in znanstvenika dr. ing. G. L. F. Philipsa.

Iz užlenosti je hotel v smrt. Pred dnevi je bila v Balantovi gostilni pri Sv. Duhu pri Virmašah skupna pitev, ki so preganjali dolga s vsemi mogočimi pogovori. Vmes so seveda tudi pridno zalivali, in tako je nastal prepir, katerega se je posebno udeleževal opekar Leopold P., družinski oče, ki ima v Virmašah svojo hiško. Vse kaže, da se je morala nejevolja ostalih gostov osredotočiti prav na Leopolda, ki so ga postavili na cesto in vrhu tega še nabili. Kaj hudega mu sicer niso storili, kljub temu pa je menda poraz vplival na Leopolda tako zelo, da je sklenil obračunati sam s seboj. Čudno redkobeseden je prišel domov. Vzel je nož in si ga zasadi globoko v levo stran vratu, ki ga je pri sunku tudi precej prerezal. Domači so nemudoma poslali po zdravnika v Skofjo Loko. Došli zdravnik dr. Kocijančič je ugotovil, da na srečo ni bila prežena nobena glavni žil. Veliko rano je zdravnik zašil.

Jadrnico sta ukradla. Pred okrožnim sodiščem v Dubrovniku sta bila obtožena neki Peter Kalhan iz Zemuna in Ivan Zupčević, sluga v nekem hotelu. Pred tedni sta iz dubrovnškega pristanišča ukradla moderno motorno jadrnico »Pirat«, ki je bila last nekake višje bančnega uradnika. Z ukradeni jadrnico sta se nameravala odpraviti proti Krfu, a ker sta izgubila smer, sta se znašla v nekem južno italijanskem pristanišču. Italijanski oblaštem sta nespretna mornarja postala sumljiva in znašla sta se v zaporu. Bančni uradnik je že dobil svojo jadrnico nazaj. Zaradi nenavadne tatvine so enega obtoženca obsodili na tri, drugega pa na pet mesecev.

Nevarna napadalec žensk. V Tuzli so prišli zločinci Salha Sultanica, ki je nedavno napadel učiteljico Marijo Keškovo. Pričakal jo je v gozdu, ko je šla v solo in ji storil zlo. Salha je priznal orožnikom, da je letos konec avgusta zadavil gospo Emilijo Čibejevo v Bukinju, soprogo premožnega gospodarja. Zatekel jo je v kuhinji, jo pobli na tla in zadavil. Denarja ni našel, vzel pa je možko suknjo in poročni prstan je snel pokojnici. Sultanica je presedel že 8 let v ječi.

Čar žensk ust je vsemogočen. Onjem so že v starih časih peli pesnički in ga prikazovali v idealni dovršenosti slikarji in ri-parji. Zapeljiva smejoča se ženska usta so privlačila. Lepota zobov in negovanost ust igra pri kulturni ženski glavno vlogo. Svetleča se belina zob napravljaja usta bolj rdeča in plastičnejša, ker negovana usta izpopolnjujejo lepoto kulturne ženske. Ako negujete usta z Odol-om, boste imeli zoba sveže in zdrave do visoke starosti.

TKALSKE STATVE DIN 48.— S. MILLER — ZAGREB, Preradovičeva 5. Navodilo priloženo!

Pravice svetega Martina. ki nam daje dobro budo vna, je v veli vsakemu in nihče se ni branil. Ko so poizkusili iz vseh sodov, so se dogovorili iz katerega bodo pili, in ko so se sporazumeli, je viničar dal sod na pipo, postavil pod njo skaf, ga natočil ter ga postavil sredi gostov, in zajemali so, ko likor se jim je vpijalo. Meso je drnilo željo, kvasenice so vpijale vase zavito željo in vedno pogostejše je škrtala pipa in vedno čede so peli napitnice.

Napitke pojmo, vujec napitke! Vi jih tako vete. Začnimo pri virtule in so mu zapeli:

Kda de Franček vrnja, te mo ga pokopali notri pod vinske gantarje. Kdo de mujmo hoda, vsaki bude veda, to je en veliki pijanec bija.

Odskrnite se pipe, odprite se čepi, naj se to vince po grlu pocinglja.

Tako mineva ura za urino in ko rojstvo zore zariše na nebesno sinjino drobno plast sive koprene, se vrhi polagoma zapirajo, pijani častilci svetnika Martina pa gredo v vasi, kakor pač morejo. Zgodi se tudi, da se kak par spočije in iztrezni je v listjaku. V gumnu ali v parmi in pride domov, ko je sonce že visoko na nebu, ali ta dan mu teva nihče ne šteje v zlo.

Tako je na godovni dan svetega Martina Martinova nedelja je je praznik ki zamaje mlado in staro, bogato in revno, viničarje, kočarje ter gruntnarje.

V gostinah imajo »pašnike«. Na njih se zbera k računom vaški veljaki, ki upravljajo skupno lastnino, gornjajo imenovano Sleherni kočar in želar ki si je hotel kupiti pravico pasti na travnikih, ko je bila opravljena otavna kositev, mora ta dan poravnati račune. Za vsak rep ošteje dvajset dinarjev, kdor pa ima kakšno krpo travnika, se mu to vračuna v dobro. Račune morajo poravnati tudi tisti, ki imajo v zakupu gornjansko lastnino: travnik, njivo ali kaj sličnega, in ko so računani končani se prične gostija, pašnik imenovana. Vsak, kdor je član te pastirske zadruge, bodisi da daje ali prejema, ima pravico, pristopiti k obloženji mizi in se poslužiti vsega, kar mu ponuja.

Razen Pusta je to edini dan, v katerem se zbera v gostilni k razveseljevanju tudi starejši ljudje. Star, šestdesletni gospodar okornih nog, ki mu jih je razgrizel revmatizem, stopi k mlademu dekletu, ga zavrti po taktu muzike, obesi desno roko ob sebi, toleče s škornjem po podu ter časih celo zavriska, potem pa naglo pobeje glavo kakor bi napravil neumnost. Klopevate gospodinje se razživijo, vlačijo mlade hlapce po plesišču, se jim vesijo krog vratu in poskakujejo, da se jim pot cedi s čela.

Ta večer je vključen v družbo celo baročev, pastir, ki je pasel živino za vso vas. Ni vajen toliko ljudi, zakaj njegova družina so bile krave, in mu je čudno pri srcu. Če stopi po njega ognjevita gospodinja ter ga zavrti po sobi, mu je nerodno. Rdečica ga spreletava in noge mu okorno lomastijo okrog.

ELEGANTNOST DAM PRIDE DO ČUDOVITEGA IZRAZA

v prekrasnih plaščih in oblekah tvrdke
LUKIČ
CENE NAJNISJE!

* 70 letnica vrliga moža. V D. M. v Po-lju praznuje tiho in skromno svojo 70-letnico g. Martin Žerovec, ki je doma z Iga. Izšel se je za vrtnarja in je vzorno opravil svojo službo na posestvu umobolnice 35 let. Ima hčerko, ki je učiteljica in poročena v Mariboru. Slavljenec je zvest naprednjak in naročnik našega lista. Pridružujemo se številnim njegovim prijateljem z željo, da bi preživel še mnogo srečnih let zaslužnega poklica s svojo dobro življenjsko družico.

* Danes se otvori med postajama Sv. Lovrenca na Pohorju in Brezno Ribnica na progi Maribor-Prevalje ob 14.24 po vla-ku št. 9014 novo postajališče Sv. Ožbalta. Vlaki odhajajo iz Sv. Ožbalta proti Mariboru ob 6.43, ob 11.43, ob 15.59 ter ob 19. uri 49 min. in iz Ožbalta proti Prevaljam ob 6.28, ob 11.26, ob 14.24 ter ob 19. uri 32 min.

* Oduševni delavci je zakaj Industrija. V Stanislav pri Somboru je oduševni de-lavec Milan Velić usmrtil lastnika tovarne predvaja Antona Vorlička. Poiskal je samega v pisarni in mu izročil pismo, ki ga je Vorliček odprl in prebral besede: »To so poslednji trenutki tvojega življenja.« Preden se je prav zavedel, je dobil fabrikant udarec z nožem v trebuh, da se je takoj sgrudil. Mladenec je nato še nekajkrat za-bodel Vorlička, potem pa si je kar v pisar-ni umil roke in izginil. Vorlička so hoteli prepeljati v sornoborsko bolnišnico, a je na poti izdihnil. Zločinca so ulovili.

* Volkovi koljejo ovce. Čeprav se ni na-stopila prava zima, so se v Zvečaju pri Dugi rest pojavili volkovi, ki so pri belem dnevu nekemu kmetu na pašniku v bližni-hi zaklali 5 ovac. Dostoj se se pojavljali volkovi v Zvečaju samo v najhujši zimi. Lovci iz Duge reše in Karlovca organizirajo lov v večjem obsegu, da bi rešili okoliš volje nadloge.

* Srebrne lile so ušle s farne. Na Bjelašnici ima Sarajevčan Moser veliko farne srebrnih lile. Te dni mu je uteklo 20 lile in so ostala vsa zasledovanja brezuspešna. Farman ima škode več tisoč dinarjev.

Iz Ljubljane

* Osemdesetletno rojstvo bo prazno-vala danes gospa Marija Vrančičeva, ro-jena Lušinova, vdova po višjem uradniku južne železnice Ivanu Vrančiču. Vzgojila je šest otrok, izmed katerih je najstarejši, dr. Miroslav, sodni avskultant, padel kot rezervni poročnik v svetovni vojni, dr. Janko je direktor Pokojniškega zavoda, Ciril načelnik dolenskega kolodvora, Me-toda soproga predsednika upravnega so-dišča v Celju dr. Ivana Likarja, Vladimir bančni uradnik, predsednik organizacije, in Stanislav pravni referent osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu. V mladosti se je ljubljanka navdušeno udeleževala narodnega dela in je zlasti v Mariboru v osemdesetih letih preteklega stoletja nastopala v Narodni čitalnici kot igralka in pevka. Duševno popolnoma sve-ži in telesno čili plemeniti gospa želimo še mnogo zdravih in srečnih let!

* Drugo predavanje SPD bo v sobo-to 19. t. m. ob 18. uri v franciskanski dvo-rani v Franciskanski ulici. Tega dne pri-redi SPD zbor gorskih vodnikov in bodo ob 18. v navedeni dvorani predvajani ozkočrtni filmi o izobrazbi gorskih vod-nikov v Švic, o nastanku Alp in o plezal-ni tehniki na ledenikih. Filmska predva-žanja bodo razlagali posebni predavatelji. Prireditve bo zaključili ozkočrtni zabav-ni film »Zimska bajka«. Prireditve SPD bo zanimiva in že zdaj opozarjamo planin-ce, da si rezervirajo v soboto 19. t. m. za poeet navedenega predavanja.

* Plesna šola na Taboru ima drevi ob 20. redno plesno vajo.

* ZA NEGO LEPOTE uporabljajte puder FORVIL v barvi, ki je primerna Vaši polti. Dobi se v parfumeriji »NADA«, Frančiškanska ulica, Ljubljana.

Puhlmann-ov čaj

ublaži kašelj!

Dobiva se v vseh lekarnah. — Originalni zavitek od 125 g din 37.—.

Ogl. reg. S. br. 1503/1936

LONGINES

švicarska ura

poznan po svoji točnosti, eleganci in vsakomur zmogljivi cen.

Buffe »Rio«

črna »express kava

1.50 Din.

Buffe »Rio«

zendvici po 1 Din.

Buffe »Rio«

izredno dobra vina

Ljubljanska megla in mraz kar kosti pre-tresata. Duble barhent za jutranje halje in pidžame, flanelo za perilo, gladko in vzor-často, v vseh barvah, dobite po nizki cen-i. Manufakturna trgovina, Lingarjeva ul.

Ne silite v smrt, ne ugonablajte se sami! Prehlad je začetek vse bolezn. Neprecen-ljiv Vam je novi, toplo vulkanizirani original Wimpasing termoform, dalje domači zdravi-ljivi čaj, razni bonboni kot Arosa, Valda, Kaiserjeve karamelle itd. — Drogerija Gregorič dr. z o. z. Ljubljana, Prešernova ulica 5.

* Ob polletnici smrti sina inš. Alek-sandra Hadžija darujejo njegovi starši za Akademsko društvo Jugoslavija v Ljub-ljani din 100 in eno kompletno obleko za revnega akademika. Prosimo da se pred-stavniki društva, ali pooblaščenec, zglasti v blagajni »Jutra«, Knafljeva ulica 51 desno.

* Predavanje Prirodoslovnega dru-štva. V torek 15. t. m. bo predaval pod okriljem Prirodoslovnega društva v pre-davalnici mineraloškega inštituta na uni-versi eden izmed najvidnejših in najagil-nejših naših pionirjev letalstva g. dr. Sta-ne Rape o opazovanjih letalca v zraku. Znano je, da se v zračnih višinah pri silni hitrosti marsikaj drugače dogaja kakor na trdni opori zemlji. Koliko, kaj in ka-ko, bo zanimivo vedel povedati gospod predavatelj. Začetek ob 18.15.

Danes ob 7, 9, 430, 630, 830 uri, jutri ob 23. in 4. uri »DAMA S KAMELIJAMI« — Greta Garbo — Kino Moste.

* Československá obec v Lublani vy-bízi všechny v Lublani a blízkém okolí žijící rodověrné Čechy, kteří chovají ve svém srdci přes všechny neblahé události poslední doby nezávislost a nezávislou lásku ke své domovině a uvědomují si z toho vyplývající morální závazky, aby přistoupili za členy, pokud jim dosud z ja-kýchkoliv důvodů nebyli a nejsou. — Dnes, daleko více než kdy jindy, jest nut-no semknouti se co nejdříve a pracovati ve prospěch našeho národa. — Již pouhé členství v Československé Obci v Lublani znamená kus takové práce pro národ, pro to necht nikdo nepochybně. — Přijímačky — pí-semné i osobní — přijímá a případné in-formace ochotně poskytuje jednatel Jaroslav Klapálek v České průmyslové bance v Lublani (Česká industriální banka).

VELIKA
BLATNICOVA
PRATIKA
je izšla
1939

Za Italijo jo dobite pri tvrdki G. Parovel, Trst 9, Via F. Denza 3.

* Lutkovni oder Sokola I. na Taboru otvori novo sezono danes 13. t. m. ob pol 18. (pol 4.) s krasno pravilno igranje »Za-čarani gozdi«. Krasne dekoracije, posrečene lutke. Igral bo »Jurčkov orkester«. Proda-ja vstopnic v naprej danes ob 11. do 12. v pisarni na Tabor. Lahko tudi telefonično. Starši, vabimo vas, da privedete k pri-redivi svoje malčke.

**OKREPLJENA KOŽA
JE BOLJ VOLJNA.**

Zakaj se ne bi osvežili z aktivnim lecitinom Solea-mila?

* Podporna zadruga državnih poltelj-skih namočencev in upokojevec drav-ske banovine v Ljubljani sporoča cenje-nemu občinstvu, društvom in korporaci-jam, da priredi pod pokroviteljstvom g. bana običajno letno dobrodelno prireditve, in sicer 7. januarja v prostorih Sokolske-ga doma na Taboru. Ker je ta prireditve edini vir dohodkov za podpore in kritje stroškov za pogrebe ubožnih članov zadrug-e, je pričakovati lepega obiska.

* Pomnožen tramvajski promet k Sv. Križu. Na željo občinstva je uprava elek-trične cestne železnice uredila promet k Sv. Križu tako, da sedaj tramvaj vozi do pokopališča zjutraj od 6. do 8.20 vsakih 6 minut, torej vsak voz proge št. 2. Od 8.20 do 12. pa vozi moččanski voz k Sv. Križu samo vsakih 12 minut, torej vsak drugi voz proge, ki je obeležena s št. 2. Od 12. do 18.30 vozi spet vsak voz te pro-ge in od 18.30 do 21. spet vsak drugi voz, da imamo zvezo s Sv. Križem vsakih 12 minut. Od 21. do 24. pa vozi električna cestna železnica do pokopališča Sv. Križa vsake pol ure kakor tudi sploh vsi drugi vozi po mestu. Opozorjamo pa občinstvo, da bo po tem vznojem redu vozi tramvaj k Sv. Križu le pri zadostni frekvenci, zato se pa poslužuje električne cestne želez-nice tudi po 21. zvečer.

* Pri silki otroškega zavetišča v Tr-novem v včerajšnji številki bi se tekst moral pravilno glasil, da sta načrta na-pravila arhitekta ing. Oton Gaspari in ing. Tomaž Štrkelj, ki sta zanje lanske jesen pri natečaju dobila tudi I. nagrado, podrobno so bili pa njuni načrti z neka-terimi spremembami obdelani v tehnič-nem oddelku mestnega poglavarstva.

* Opozorilo! Cvetličarna »Roža«, Fran-čiškanska ulica 3, naznanja občinstvu, da bo danes dopoldne ob pol 12. metala iz letala sveže in suho cvetje ter letake va-žne vsebine, katere blagovoljce shraniti, kar je med njimi dvajset bonov od 10 do 100 dinarjev.

* Sveže ostrige po 1.50 din, Fr. Kham, Kongresni trg 8.

* Novi začetniški plesni tečaj za no-vince (dame in gospode) se prične zopet jutri v ponedeljek ob 20. v Jenkovi soli — Kazina. Vsako nedeljo ob 16. popoldan-ski ples. Nadaljevalna tečaja vsak torek in četrtrek ob 20. uri. Posebne plesne ure in informacije dnevno. Džaki popust.

* Ljubljanski komorni kvartet bo iz-vajal jutri v ponedeljek poleg moderne-ga Zlikovega kvarteta, klasičnega Beeth-ovskega kvarteta op. 59 št. 2 v e-molu tudi še Verdiev godalni kvartet v e-mo-lu. Verdiev kvartet kaže vse znake svo-jega mojstva, ima 4 stavke, izmed kate-rih je I. stavek Allegro, pisan v običajni klasični sonatni formi, II. Andantino po-tekla izredno lahko, prelep je III. stavek Prestissimo s pravo nežno italijansko kan-tinelo za čelo. IV. stavek Allegro pa je mogočna fuga. Skratka: prekrasno delo italijanskega mojstra, ki ga je kaj redko si-lšati na našem koncertnem odru. Koncert Ljubljanskega komornega kvarteta bo ju-tri v ponedeljek 14. t. m. ob 20. v veliki filharmonični dvorani. Vstopnice so na razpolago v knjigarni Glasbene Matice. Cene od 30 din navzdol.

* Pevski zbor Glasbene Matice Ljub-ljanske ima zopet redne vaje vsak torek in četrtrek ob 20. Vse člane pevskega zbora opozarjamo in vabimo na jutrišnji koncert Ljubljanskega komornega kvarteta v ve-liko filharmonični dvorani.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V SISKI TELEFON 41-79

VESELOIGRA

Vražje dekle
(DIVJACEK)

Predvajamo: danes ob 8., 5., 7. in 9. uri in jutri v ponedeljek ob pol 9. uri

SOKOLI! Poseđajte in podprajte sokolski kino!

Prihodnji spored:

Doživljaj ene noči

* Rod »Vzhajajočega sonca« Jugo-slovenske gozdovniške lige v Ljubljani je imel 6. t. m. redni občni zbor. Živahna de-lavnost med ljubljanskimi gozdovniki je prišla do izraza zlasti ob akademiji, na skupnih izletih in na taboru v roman-tičnem Martuljku. Za novo poslovno leto je članstvo izvolilo odbor: starešina inž. Stanko Murko, glavar prof. Ortomir Zo-rec, odborniki: dr. Stanko Tomšič, Stan-ko Baraga, Gena Tarmar, in Tone Buder. Odbor ima namen tudi v letošnjem letu nadaljevati z delom po začrtani idejni po-ti, ki jo je pokazal ustanovitelj gozdovniš-tva in taborišča sploh prirodoslovec E. Th. Seton. Da pokaže javnosti smisel in način gozdovniške mladinske vzgoje, pri-pravlja rod za december akademijo z goz-dovniškim filmom, na katero že sedaj opo-zarjamo.

* Šentjakobska knjižnica v Ljubljani, Kongresni trg 7 si je zadnji čas nabavila večje število sadjarskih in vrtnarskih knjig po navodilu višjega sadjarskega nadzornika g. Štrkelja. Kdor se zanima za sadjarsko in vrtnarstvo, ima v šentjakob-ski knjižnici v tem oziru veliko izbro. Knjižnica si je nadalje nabavila v zadnjih mesecih več sto arbskohrvatskih, ruskih, čeških, francoskih, angleških in italijan-skih knjig, tako da tudi tu izredno zado-volji svoje čitateljstvo. Odprta je vsak de-lavnik ob pol 4. pop. do pol 8. zvečer.

* Prijateljtem in znancom, ki so mi za 75 letnico pridelili tako lep večer, se iskreno zahvaljujem. Martin Sušnik, kro-vec in tesar.

Kar je
nebotičnik
med
stavbami

to je

TUNGSRAM Krypton
med žarnicami!

* Naš popularni Bojan Peček ima za današnje »Gejše« pripraviljenih več novih kupletov.

* Promenadni koncert. Turistični od-bor za Ljubljano priredi danes ob 10.30 promenadni koncert na Tržaški cesti pred šolo. Koncert bo izvajala godba Vič-Glince pod vodstvom kapelnika g. Gor-jupa.

* Podružnica Sadjarskega in vrtnar-skega društva v Mostah priredi v četr-trek 17. t. m. v risalnici ljudske šole v Mo-stah ob 8. zvečer predavanje: Najvažnej-ša dela sadjarstva v jeseni in zimi. Pre-daval bo g. Josip Štrkelj. Članstvo pa opozarjamo na nove oglašne deske, s ka-terih je razvidna vsebina predavanj.

* Novo karoserijo za gasilski in re-ševalni avto potrebuje gasilski urad. Raz-pis licitacije bo v prihodnji številki »Služ-benega lista«. Stroški so preračunjeni za obe karoseriji na skupno vsoto okrog din 80.000.

Iz Celja

* Proslava 1. decembra. Mestno po-glavarstvo je zaradi čim svečanejšje pro-slave 1. decembra, praznika narodnega zedinjenja, povabilo vsa celjska društva na sestanek jutri, v ponedeljek ob 18. v mestni posvetovalnici na poglavarstvu. Društva, ki pomotoma morda ne bi pre-jela vabila, prosimo mestno poglavarstvo, da bi se po svojem zastopniku sestanka zanesljivo udeležila.

* Sestanka mladine JNS na Polzeli in v Braslovčah. Danes ob 13.30 bo članski sestanek mladine JNS v gostilni Orešnik na Polzeli, ob 16. pa v gostilni Rössner v Braslovčah. Udeležite se obeh sestankov v čim večjem številu!

* Zbor sokolskih strelcev celjskega okrožja bo danes ob 13. na strelišču v Pe-čovniku. Ob tej priliki bodo strelske vaje za člane telovadce in netelovadce ter na-raščajnike. K vajah so vabljene tudi bratje iz okoliških društev, ki ne pripa-dajo celjskemu sokolskemu okrožju.

* Ljudsko vseučilišče. Jutri ob 20. bo predaval v risalnici meštanske šole doc-ent g. dr. Reya, vodja meteorološkega zavoda ljubljanske univerze, o temi »Ka-ko nastane vremenska napoved«. Zanimi-vo in poučno predavanje bodo spremljale sklopične slike.

* Kraljeva organizacija Legije koro-ških borcev se zahvaljuje vsem dobrotni-kom, ki so ji s prostovoljnimi prispevki omogočili okrasitev grobov na Koroškem padlih tovarišev.

* O notranji moči narodne zavesti bo predaval g. Reja v sredo 16. t. m. ob 20. na sestanku društva »Soče« v Celju v društvenem prostoru. Sestanek izključno za člane.

RADI TOPLE JESENI
in prevlekle zaloge se
vrši do nadaljnjega

ODPRODAJA
zimskega blaga po izredno nizkih
cenah pri

F. DOBOVIČNIK, CELJE
GOSPOSKA ULICA 15.

* Odpovedan kulturni večer. Društvo »Vzajemnost« v Celju je hotelo prirediti snoči kulturni večer, ki je pa bil odpove-dan.

* V zvezi z roparskim umorom v Čre-tu pri Celju so orožniki iz Stor v petek še enkrat izvršili preiskavo v hiši aretirane posestnice Apolonije Sovinceve v Zepini pri Voljniku. Našli so hranilno knjižico Kmetске posojilnice v Starem trgu pri Rakeku, glasečo se na 4027 din. Hranilna knjižica je bila last umorjene Ivanke Za-krajškove. Našli so tudi več obleke umor-jene, površnik, ki ga je bil morilec Jur-j Sabukošek ukradel svojemu deloda-jalcu, zlatarskemu mojstru g. Mihl Kore-nu v Trbovljah in pismo, ki ga je pisal Sabukošek Zakrajškovi. V pismu pravi Sabukošek, da je uslužben kot elektro-monter v Franciji, da ima tam dvonad-stropno hišo ter da išče dobro in pridno gospodinjko. Navaja, da je soliden, da ne igra in ne pije ter da le malo kadil. Za-krajškovi prosil, da bi se čimprej sestala z njim, ker ima malo časa in mora 4. no-vembra nastopiti v Franciji službo elek-tromonterja.

* Preiskava o zločinu vionica Jožeta Turnerja je pokazala, da gre za afero večjega obsega. Turnerju so doslej doka-zali, da je izvršil v Celju vlome v trgo-vino Prve slovenske železnice, v sosedno mlekarno in prostore veletrgovca g. Mast-naka na Kralja Petra cesti. Našli so tudi več ukradenih predmetov.

* Gospodična Vera Pavličeva iz Stor je odprla v Celju, Prešernova ulica 20, v hiši gostilne »Pri angelu« lastni damski česalni salon. Lokal se je popolnoma na novo preuredil, tako tehnično, kakor hi-glensko. Poleg tega je salon opremljen z najmodernejšo aparaturo in ga bo, z ord-rom na strokovno sposobnost lastnice, brez dvoma priteževali med najboljše v Celju.

KINO METROPOL — CELJE
je pričel zopet z rednim obratovanjem in predvaja:

13. in 14. nov. »Zrtev spovedne molče-čnosti«; od 15.—17. nov. »Čuvajš Indija«; od 18.—21. nov. »Ljubavne noči kneza«.

Predstave ob delavnikih ob 16. in 20.30.

ob nedeljah ob 16., 18.30 in 20.30.

* Umrla je v celjski bolnišnici v pe-tek zvečer v starosti 34 let ga. Pavla Ko-zinčeva, roj. Naraksova, soproga posest-nika iz Zabajka pri Sevnici in sestra so-davčarja g. Naraksa v Celju. Pokojno bodo prepeljali v Zalec. Pogreb bo danes ob 16. iz hiše žalosni v Zalcu 59 na pokopališče pri Sv. Kancijanju. Pokojni bodi ohranjen blag spomin, svojem naše iskreno sožalje!

KINO UNION, CELJE.
13., 14. nov. »Kdo je srečnejši od mene?«
15., 16. nov. »Na pragu življenja«;
17., 18. nov. »Tajinstvena ulica«.

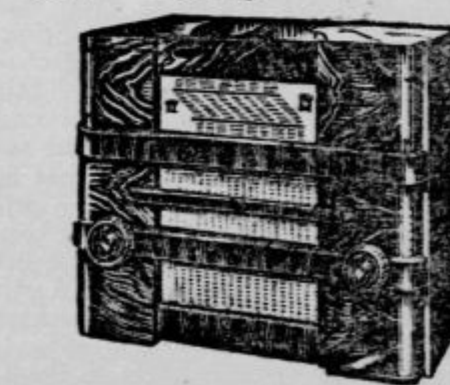
Iz Šoštanja

* Za 20letnico osvobodjenja. V četrtek zvečer so se zbrali v Sokolskem domu za-stopniki šoštanskih narodnih in kultur-nih društev z namenom, da se porazgovo-rijo o skupni proslavi 20letnice Jugosla-vije in 1. decembra. Sestanek je vodil sta-rostar Sokola g. Rozman. Po daljši debati so prisotni sklenili, da se bo na večer pred 1. decembrom vršila velika slavnostna akademija s pestrim sporedom in ob so-de-lovanju vseh šoštanskih kulturnih dru-štev. Pokroviteljstvo nad prireditvijo je prevzela občina. Na sestanku je bil izvo-ljen poseben odbor z zastopnikom občine, ki bo določil podroben program.

* »Za narodov blagor.« To igro pri-pravlja sokolski oder. Bo to otvoritvena predstava letošnje sezone sokolskega gledališča.

* Zaradi svinavke in parkijevke. Šo-štanska občina je razglasila, da se letošnji živinski sejem na dan sv. Katarine 25. t. m. zaradi svinavke in parkijevke ne bo vs-il.

Danes
vam je
potreben
dober
radio
aparāt

ORION
radio
TIFA 105
5-CEVNI SUPER

DIN 3150.—

RADIO R. E. Z. O. Z.,
Ljubljana — Miklošičeva cesta 6.
RADIOVAL,
Ljubljana — Dalmatinova ulica 13.
JOSIP WIPPLINGER,
Maribor — Jurčičeva ulica št. 6.

Cvetličarna »Roža«

je najcenejša!

Zato, ker to hoče biti. Pri odjemu 4 vencev Vam napravi enega brezplačno. Pri šopku nad 20 komadov, dobite 5 do 10 kom. gratis. Daje proti mesečnemu plačilu.

OGLEDITE SI IZLOŽBE! KLIČITE TEL. 31-74!

NE ZAMUDITE si ogledati
krasnega, barvatega vefilma

Olivia de Havilland
in Georg Brent

KINO MATICA · 21-24
ob 15., 17., 19. in 21. uri

SADOVI ZEMLJE

Iz Maribora

a— Iz Ljudske univerze. V petek je predaval o nastanku in razvoju slovenskega jezika prof. Stanko Bunc. Prikazal je razvoj slovenskega književnega jezika od Primoža Trubarja do današnjih dni. Predavatelj Ljudske univerze je bila še dobro zasledena, predvsem po dijaški mladini. Večer je otvoril s pozdravnim nagovorom tajnik Ljudske univerze prof. Stupar. — Jutri v ponedeljek je v Ljudski univerzi koncert septeta bratov Živko. V petek 18. t. m. bo predaval univ. docent dr. Anton Ocvirk iz Ljubljane o slovenski literaturi v zadnjih 20 letih.

a— Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič«, ki nastopi v Mariboru 19. t. m., šteje okoli 80 pevki in pevcev. So to idealni pripadniki učiteljskega stanu, ki z nesebično poštovanostjo širijo našo narodno in umetno pesem doma in tudi izven naših državniških mej. Iz njihovih ubranih grli je donela naša lepa pesem v sosednih državih. Kjer so nastopili našli so prijatelje. Obiskovalci koncerta bodo imeli poleg tega še priliko spoznati bodočega pevovodjo naše Glasbene Matice g. Peroteta.

a— V gledališču je danes popoldne predstava »Boccaccio«, zvečer »Hudičeva učena«.

a— Protituberkulozni dinar za zgradbo azila jetičnih bolnikov v Mariboru, je dosegel v mesecu juliju 445.621 din. Izven stanovanjske akcije je darovala družina Hans Kögler mesto, venca na grob pok. dr. Milka Daneu 100 din. g. prof. Schaup Omar za pok. g. I. Kežarja 100 din. g. Gaspari za pok. dr. Milka Daneu 100 din in rodbina Brosche za pok. g. L. Supanca 100 din. Vsem iskrena hvala!

a— Poročila sta se g. Dobovšek Herbert, tekstilni mojster trditel Hutter, in gđc. Kovač Sariota. Za prčič sta bila oče žena in neveste g. Dobovšek Juro, upokojeni inšpektor državnih železnic in Kovač Bernard, pisarniški predstojnik okrajnega sodišča v Prelogu. Obilo sreče!

a— Lep primer bratstva. Članstvo Sokolskega društva pri Sv. Lenartu v Slovenskih gorah je darovalo 1000 din za Sokole begunce iz sudetske Nemčije.

Največja izbira

ŽENSKIH PLAŠČEV
najnovejšega kroja po nizkih cenah pri
I. PREAC — Maribor
GLAVNI TRG 13.

a— Mariborski trg v znamenju martinovjanja. Na večeršnjem dobro založenem trgu je bilo precejšnje povpraševanje po goskah, neah in puranih, za katere so se gospodinje spričo Martinove nedelje zelo zanimale. Racc, puranov in gosi je bilo več kakor 100. Racc so prodajali po 15 do 20 goske po 35 do 45, purane po 30 do 70 din. Pa tudi kokoši in piščancev je bilo precej. Kokoši je bilo 276. Prodajali so jih po 18 do 25. Piščancev pa je bilo 764, par po 20 do 60 din. Zelja je bilo 56 voz po 50 par do 3 din glava. Slaninarij in okoliški kmetje so pripeljali 56 zaklanih svinj. Krompirja je bilo 23 vozov po 65 par do 1.50 din.

a— Planinsko martinovanje. Včeraj popoldne se je podalo lepo število planincev k Mariborski koči, da obhajajo tradicionalno martinovanje skupno s Sljemenski iz Zagreba, ki so prispeili v Maribor s popoldanskimi oziroma večernimi vlaki.

a— Med večerno molitvijo sta bila okradena. Janez Lušnik in Roman Ambrož iz Janzevskega vrha pri Sv. Lovrencu na Pohorju sta bila zatopljena v večerno molitev, ko se je neopazno utihotal v njuno stanovanje prekan zlikovec, ki ima je odnesel obleke, čevlje in druge predmete v skupni vrednosti preko 2000 din. Orožniki poizvedujejo za storilec. Zdi se, da je izvršil tatvino neki 30-letni Franc L., ki je skupno delal z okradenima, pa je po tatvini izginil ko kralja. Za osumljenecem je bila izdana tirailica.

a— Begunova usoda. Pred tremi leti je pobegnil preko meje 31-letni Franc Zorec, ki je služil pri svoji vojaški ednici v Kruscu. Vojaški begun je tri leta živel v Nemčiji, dokler ga niso nemška oblastva izgnala ter izročila naši državi.

Elegantna dama kupi

modelne obleke — plašče, pletenine in damske modne novosti samo v specialni trgovini za žensko modo in konfekcijo

»GRETA« — Maribor

Palača grajskega kina

a— Nič ni tako skrito, da ne bi postalo očito. 26. julija t. l. so se drzni vlomil vtihtali v hišo svetogrova Josipa Tschareta pri Sv. Juriju ob Pesnici. Tschare je bil pri tem vlomu oskoden za 30.000 din. Prvotno je bil oskuden zaradi vloma vinar Trobos, ki pa ga je kazenski senat oprstit krivde in kazni. Dolgo časa ni bilo pri poizvedbah o krivcih nobene prilepne točke. Končno se je orožnikom posrečilo, da so zajeli v Zgornji Kungoti 26-letnega delavca Jakoba Kojalja. Aretirane je krivdo tajil. Pri telesi preiskavi pa so našli pri njem predmete, ki so izginili ob priliki vloma pri Sv. Juriju ob Pesnici. Kojal je sicer zatrjeval, da je te predmete kupil od nekega neznanca, ki mu je ponujal tudi perilo, posteljnino in gosli, katere predmete je potem prodal raznim osebam v Mariboru. Ni pa mogel Kojal orožnikom prepričati s tem svojim zagovorom, oddali so ga v sodne zapore.

a— Nova livarna. G. mž. E. Zadnik je zgradil v Novi vasi pri Mariboru livarno in delavnico za železkonstrukcije, stavbo in umetno ključavničarstvo. Posebnost novega podjetja je delavnica za izdelovanje rjepestih predmetov. Inž. Zadnik je bil več let zaposlen v tozadevnih tovarnah in si je pridobil v svoji stroki temeljito znanje in prakso. Podjetnemu inženjerju želimo mnogo uspehov.

a— Ker je leplil številke na tombolske karte. Dne 16. julija je bila v Guštanju tombola Sokolskega društva. Med udeleženci tombole je bil tudi 29-letni delavec Josip Ošlovnik, ki si je očividno zelo zaželel tombolske sreče. Imel je še stare karte, s katerimi je zamen poizkusil svojo srečo prejšnjo nedeljo v Slovenem Gradcu Sredi tombole je Ošlovnik poslal nekega dekca k prireditvenemu odboru, da bi mu prinesel glavni tombolski dobitek, to je moško kolo. Odborniki pa so kmalu opazili, da so bile številke na dekčevi tombolski karti prilepljene. Dekček se je izgovarjal na Ošlovnika, ki pa se je medtem izgubil v množici. Orožniki so ga kmalu iztaknili. Kazenski senat je obsodil Josipa Ošlovnika na 2 meseca strogega zapora.

Prispelo, moderno krzno. Semko — Gosposka 37.

a— V gozdu je pustila otroka umreti. Pred kazenskim senatom se je večerj zagovarjala 33-letna vinarjeva hčerka Marija Just iz Dolene v pujski okolici. Obtožena je, da je zaradi malomarnosti povzročila smrt svojega otroka ženskega spola, ki ga je povila 1. julija t. l. v gozdu poleg vinarjeve Zdravnik je pri raztelesenju trupla dognal, da je bil otrok živ rojen. Ni pa mogel ugotoviti točnih vzrokov smrti. Pri zaslišanju je obtožena priznala, da je otroka rodila v gozdu, tajila pa je, da bi ga umorila. Bala se je staršev in je šla povit otroka v bližnji gozd. Otroka je pustila v gozdu, nato je šla domov, kjer se je vlegla, da bi se odpočila. Pomoči, ko je hotela otroka spraviti v hišo, pa ji je postalo slabo. Naslednje jutro je našla otroka mrtvega. Obsojena je bila na 5 mesecev strogega zapora, pogojno za dobo 3 let.

Iz Škofje Loke

a— Divizionar g. Djordje Lukić v Škofji Loki. Nedavno je priredil škofjski oficirski zbor v vseh prostorih Sokolskega doma družabni večer, ki je dobil še posebno svečano obeležje zaradi navzočnosti divizionarja g. Djordje Lukića. Na družabnem večeru je bil navzočen tudi ves oficirski zbor I. planinskega polka z damami. Koncertni del prireditve je bil v rokah kapelnika vojaške godbe g. Smrekarja, plesni in zabavni del igranja pa je vodil g. Moisl. Kot novost so na večeru predvajali filmski trak, ki ga je dal ljubitelju na razpolago škofjski Sokol. Družabnemu večeru sta prisostvovala dalje divizionarji general g. Lavo Rupnik s hčerko go. Suvračičev in domači poveljnik naše vojske polkovnik g. Ivan Markulj. Družabni večer je zbral v svojem krogu tudi lepo število meščanstva.

a— Ob denarnico z 298 din je prišla učiteljica na deški osnovni šoli ga. Vanda Jercegovca. Gospa je v mestu nakupovala to in ono, pri povratku v Puštal, kjer ima njena družina stanovanje, pa se je ustavila za trenutek v eni izmed naših mesnic in kupila meso. Med potjo v Puštal, pa se je spomnila, da je pustila denarnico v mesnici. Hitela je nazaj, a denarnice ni bilo več, čeprav je minilo od njenega odhoda le nekaj minut. Gospa je ob 298 din in ob nekateri malenkosti, ki jih je imela v denarnici.

Iz Kranja

a— Narodno obrambna matineja. Poudružnici Družbe sv. Cirila in Metoda ter Braniborci priredili danes ob 11. dopoldne narodno obrambno matinejo. Uvodni govor bo imel dr. Jarc. Nadaljni spored obsega pevske solo točke, recitacije, na ključku pa bodo nastopili pevski zbori. Vstopnine ni, pač pa se je hvaloslovo sprejemajo prostovoljni prispevki.

a— Kino Narodni dom prikazuje danes ob 4. pol 7. in ob 9. uri napet in zanimiv film »Borneo«.

Iz Jesenic

a— Zvočni kino »Radio« bo predvajal danes ob 3. pop. in 8. zvečer vefilmi »Alarm v Pekingu« z Gustavom Fröhlichom v glavni vlogi. Med dodatki tudi kulturni film »Država čebek«, ki je bil odlikovan v Benetkah na bienali in Paramountov zvočni tehnik.

Iz Novega mesta

a— Hitro ozdravljenje. Pred dnevi je v samorilnem namenu pojedel kos jeklene žice 21-letni krojaški pomočnik Franc Poženel. Po hudi operaciji, ki jo je prejel v bolnišnici usmiljenih bratov na dvajsterniku, je fant po 11 dnevih zdrav ljenja zdrav zapustil zavod. Vsekaror rekord.

a— Huda nezgoda je zadela tukašnjega posestnika in esnega trgovca g. Hadla v Radohovi vasi. Kamor je šel po trgovskih poslih. Naključje je hotelo, da mu je na železniški postaji spodrsnilo in si je pri padcu zlomil desno nogo pod kolonom. Ponesrečenec je bil takoj pripeljan v bolnišnico usmiljenih bratov. Našemu zvestemu naročniku želimo skorajšnjega okrevanja.

Iz Ptuija

a— Za vodnika orožniškega vrta v Ptujju je imenovan poročnik g. Bratna Radovan, ki je posle že prevzel. Premješčen je bil na novo mesto iz Orehovice. Želimo mu dobrodošlico!

a— Pojavila se je škriatica in davica. V izolirnici je že več malih bolnikov. Otroški vrtec so zaprli, da se tako prepreči nadaljne okužbe.

a— Naznanjam, da sem odprla v Ptujju lasten damski česalni salon, in se cenim damam priporočam. Salon Mara.

a— Zvočni kino Ptuj bo predvajal danes ob pol 19. in pol 21. film »Zmagovalec dneva«, kot dodatek pa Foxov tehnik in kulturni film o naši državi.

a— Zaradi pša z motiko pobli sosed. Dmarnarju Vogrnju Janezu iz Levancjev pri Sv. Urbanu je nekdo pred kratkim zastupil psa. Tega dejanja je obdolžil sosed Horvata Franc, ki živi osamljen v svoji kočici. Te dni je Vogrnje pridvil nadenj z motiko. Ker pa so bila večna vrata zaprta, jih je razbil, navajal na Horvata z motiko in mu prizadejal hude poškodbe po vsem telesu. Pripeljal so ga v zdravljenje v pujsko bolnišnico.

Iz Hrastnika

a— Razširjenje tvornice. Kemična tvornica bo letos adaptirala staro tvornico sode. V njej se bodo izdelovala sredstva za zaščito rastlin še v večjem obsegu kot doslej.

a— Rudniška železnica. Kmalu na to, ko je bila dograjena južna železnica od Zidanega mosta v Ljubljano, so začeli graditi v Hrastniku normalnotirno rudniško železnico od hrastniške postaje do rudnika. To je bilo že skoraj pred 90 leti. Takrat je bil tudi zgrajen velik kamnit železniški most preko potoka Bobna v bližini Rikelnovega posestva. Ves rudniški tovor, ki ni majhen, se je prevažal skozi dolga leta čez ta most. Pred kakimi 40 leti je ta železniški most postal za ta velkanski promet prešibek in so ga morali ojačiti z notranjimi oboki. V teku zadnjih let je pa začel most od starosti pod veliko težo vsakdanjega tovara spet pešati. Zato so ga večkrat popravljali. Prav zdaj je za Hrastnik znameniti železniški most spet v popravilu. Pravijo, da je to zadnjič, kajti pomladi bodo baše gradili nov železniški most, ker je tega pred kratkim komisija popolnoma ovrgla.

a— Narodna knjižnica v Sokolskem domu bo odslej izposojevala knjige vsak petek od 18. do pol 20., torej ne več v četrtkih.

a— Zvočni kino Sokol bo predvajal danes film »V novo življenje«.

DVE URI smeja in prisrčne zabave!
ob 15., 17., 19. in 21. uri

VSE ZA LJUBEZEN!

Proizvod čeških filmskih ateljejev! Ob 10.30 uri po globoko znižanih cenah:
KINO SLOGA — Telefon 27-30 TAMARA videti vsakdo!
Pride! Pride!

»I g n a c« V naslovni vlogi najboljši francoski komik: FERNANDEL.
Najveselejša komedija sezone v stilu dobrega vojaka Švejka

Zimska pomoč revnim tovarišem

Dobrodela prireditve JNAD Jugoslavije

V času, ko trka zima na vrata, je naša dolžnost, da poskrbimo po svoji moči za vse one, ki trpe pomanjkanje ter s strahom pričakujejo mraza, ki bo njihovo budočo leto še povečal. Toda ni samo delavec, ki s strahom gleda na bodoče mesece, tudi med našimi akademiki jih je silno veliko, ki s skrbjo pričakujejo nastopa zime ter preudarjajo, kje bodo našli med tem časom toplo zatočišče, kje gorko kosilo in večerjo. Ni manjši reveži n' so zato, ker študirajo ter se pripravljajo za bodoče delo med narodom, kot delavec. Treba jim je pomoči, da ne zapravijo vseh svojih sil v borbi za življenje že sedaj v mladosti ter ostanejo brez njih takrat, ko jih bodo najbolj potrebovali. Instrukcije ter podpore, ki so jih deležni iz raznih socialnih ustanov, ne zadoščajo, da bi bili preskrbljeni vsi.

Jugoslovensko nacionalno akademsko društvo Jugoslavije nudi svojemu revnemu članstvu, v kolikor je to sploh mogoče, vso podporo. Zato se je odločilo, da priredi v soboto, 19. t. m. v Kazini dobrodelno akademijo — zimska pomoč revnim tovarišem — katere čist dobitek bo porabljen za podporo revnemu članstvu omenjenega društva. S tem bo izpolnjena dolžnost, ki jo imamo vsi do potrebnih. Program akademije obsega dve pevski ter dve glasbeni točki. Nastopili bodo naš mlajši, toda v javnosti že poznani umetniki: gg. sopranistinja Polajnarjeva, basist Lupša, klavirist Demšar ter kitarist Prek. Zaradi tega obeta prireditve tudi v umetniškem pogledu za posetnike užitek. Po akademiji bo ples, katerega bo vodil naš pr'znani plesni mojster g. Jenko. Igral bo plesni orkester Ljubljanskega Sokola — New Star Jazz.

Apeliramo na vso javnost, da se dobrodelne prireditve sigurno udeleži ter tako pokaže razumevanje do naših mladih inteligentov, ki žive v bedi.

Vabilo za prireditev, katere pokroviteljstvo je prevzela starejšina organizacija Jadranca ter častni damski komite, so že razposlana. Reklamacije v društvenem lokalu, Tomanova 3 vsak dan od 11. do 12. ure. Obleka na prireditvi temna promenačna.

Matinejska predstava ob 10.30

Zabavali se boste v slajni komediji z JEAN HARLOW in njenim partnerjem ROBERT TAYLOR

ONA JE MOJA

Kino Matica 21-24 (v nemškem jeziku) Cene Din 2.50—6.50

Učiteljsko zborovanje

Ljubljana, 12. novembra
Danes so zborovali v magistratni dvorani učitelji, člani JUJ iz litijškega okraja. Zboru je predsedoval g. Jože Zupančič iz Litije, ki je poročal tudi o prizadevanjih organizacije, da bi se draginji primerno povišali službeni prejemki. Litijški srez ima razmeroma močno razvito šolstvo. Vseh šol je 34, na njih pa poučuje 63 učiteljev in 102 učiteljic. Treba bo ustanoviti še nekaj šol, da otroci ne bodo hodili predaleč v šolo.

Tajniško poročilo je podal litijški učitelj g. Franjo Trošt, ki je priporočal članom sodelovanje pri društvu Rdečega križa. Občni zbor je spet potrdil lanski sklep, da bo organizacija intervenirala v osebnih zadevah za učiteljske novince takoj, ko se včlanijo, za ostale pa po enem letu članstva. Sledilo je poročilo blaginjaka g. Janeza Koprive iz Zagorja, ki je med drugim priporočal sistem šolskih poverljivnikov. Poročal je o banovinskih skupščini v Ljubljani, dočim je podal poročilo o dramatični glavni skupščini v Zagrebu tajnik g. Trošt. Zbor je soglasno izrekel zahtevo po novih pravilih, ki naj onemogočijo kvarne vplive manjšine. Vsaka banovinska sekcija naj rešuje doma svoje osebne zadeve, glavne skupščine pa naj manifestirajo najbolj pereča stanovanja in prosvetna vprašanja. O potrebi večje notranje discipline in o vzrokih, zakaj stoji še nekateri izven stano-skih vrst, je referiral g. Arnošt Adamič iz Zagorja.

Predsednik g. Zupančič je podal nekaj smernic za delo v tekočem letu. Ob 70-letnici organiziranega dela med slovenskim učiteljskim tabor, h kateremu bodo povabljeni tudi ostala sreska društva. Učitelji bodo obiskali poizkusni šoli za Bežigradom. Učitelj g. Kotnik od Sv. Križa nad Litijo bo priredil tečaj o slovenski narodni ornamentiki in o plastičnem risanju v šoli, učitelj g. Uratnik iz Litije pa tečaj o izdelovanju praktičnih učil. Ko bodo zborovali v Litiji, si bodo učitelji ogledali predilnico. Da se otme narodno blago pozabi, bo učitelj g. Adamič sestavil za vsako šolo potrebna navodila. Ga. Kovičeva iz Jevnice je priporočala nabiranje knjig, živili in obleke za siromahne obmejno decu. O gospodarskih ustanovah je poročal g. Kopriva. Zborovalci so soglasno zahtevali za učitelje enkratno prosto vožnjo po vsej državi, pred zaključkom zborovanja pa so bili sporočeni pozdravi vsem tovarišem in tovarišicam, ki so bili premeščeni. Po zborovanju so si ogledali učitelji zanimivosti magistrata, v Jakopičevem paviljonu pa razstavo Božidarja Jakca.

Deček se je igral s smodnikom

Novo mesto, 12. novembra.

Pri posestniku Terlepu v Babni gor, občina Sela-Sumperk, je bila ob sedanjem lepem vremenu zaposlena vsa njegova družina v gozdu pri grabljenju listja. Doma sta osla samo 7-letni sinček Jožek in nekaj let mlajši bratec Lojzek, na katerega je moral Jožek kot starejši paziti. Zavoljo dolgega časa je začel Jožek

stikati po hiši z namenom, da bi nekaj nase, s čimer bi se igral. V nekem kotičku je deček po dolgem iskanju odkril neki omet. Pri pregledu ometa je Jožek doznal, da ima v rokah smodnik, ki ga oče uporablja za razstreljevanje skal. Deček je poskušal še počevinasto posodo in iz peči nametati žerjavice.

Jožek je namreč dobro vedel, da smodnik, ko se vžge, dela lepe in svetle zvezdice. Ko je imel počevinasto posodo polno žerjavice, je pričel vanjo počasi vsipati smodnik, ki se je sprosti vžgal. Da bi bilo še lepše, je deček vsul na žerjavico kar dve cel pesti smodnika. Posledica te nepremišljenosti je bila, da je močan plamen z gos'im dimom zajel Jožeta, posebno njegov obraz, ki ga je smodnikov ogenj močno poškodoval. Zlasti hudo je poškodovano dečkovo desno oko. Na srečo mlajšega brata Lojzka ni bilo poleg ognja. Celotno razsvetljevanje je Lojzek boječe opazoval od strani.

Mladi ranjenec se zdaj zdravi v bolnišnici usmiljenih bratov v Novem mestu, kamor ga je pripeljal na zdravljenje njegov oče, ki ima pri tej nesreči tolažbo, da ga sinčkovi opasni eksperimenti niso pripravili ob domačijo.

Ne odlašajte!

Se danes si brezpogojno ogledjte Walt Disneyjevo

PREDSTAVE ob 15., 17., 19. in 21. uri

Dopolodne ob 10.30 uri znižane cene!

Tel. 22-21 KINO UNION

Na Dolenjskem ni slinavke!

Novo mesto, 12. novembra

Veliko vznemirjenje je danes nastalo, ko se je v javnosti raznesla netočna vest, da se je nevarna živinska epidemija pojavila tudi na Dolenjskem, zlasti v novomeškem srezu. Veliko vznemirjenje je spročilo tega nastalo tudi na sreskemu načelnstvu, kjer je vse dopoldne brnel telefon in kamor so se obračali posamezni kraji v srezu z vprašanji, če vest odgovarja resnici. Kakor se je dalo ugotoviti in to ob naj-

strožji kontroli, ki jo izvajal v tem pogledu višji sreski veterinar g. Josip Vandot, ni dotedaj niti enega primera te vrste nalezljive bolezni. Bolezen se ni pojavila pri nobenem dojenčku v vsem srezu, da bodo prestrašeni dolenjski živinorejci in ostali zainteresirani pomirjeni. Naj navedemo v pojasn'lo dejstvo, da se je pojavila v vaseh Stan in Igljen in sicer v dveh primerih. Neka zelo redka, vendar ne nalezljiva živinska bolezen, ki ji pravijo živinazdravniški koryza. Ta živinska bolezen, ki je bila ugotovljena, je sicer težka, ni pa nalezljive narave. Bolezen je bila uradno ugotovljena na lcu mesta po višjem sreskemu veterinarju g. Josipu Vandotu, ki je bil v ta kraj brzojavno pozvan k oboleni živini. Navoz je bil tudi mokronošni zdravnik dr. Milan Dolenc. Tudi vest, da naši živinorejci v svoji nepoučenosti in strahu pravočasno ne prijavljajo obolenih živine, ne drž'. Dolenjski kmetje so znani in velja v tem pogledu prislovica, da je ključ kmet k malo oboleni živini veterinarja kakor pa zdravnika k bolniku. S to našo ugotovitvijo, naj bo prebivalstvo, zlasti pa naši živinorejci pomirjeni.

RUMENE zak. zašt.

KONBINOS

britvice razveseljujejo milijone samobitvev!
Nedosegljiva možnost uporabe, idealno, higijenično britej Komad po 1, 2 in 4 din v vseh strokovnih trgovinah. Brezplačno pošljamo vzorec na polzkuš, javite nam točen naslov in poklic.

KONBINOS, Maribor, poštni predal 70.

Iz življenja na deželi

BIZELJSKO. Pomožni odbor je prejel za po toči prizadete bizeljske vinogradnike še naslednje zneske: Ljudska posojilnica Celje 250 din; Akcijska družba za kem. ind. v Ljubljani, I. Hutter & drug v Mariboru, I. Bonač, papirna industrija v Ljubljani, in Pšeničnik Miloš, trgovec v Celju, po 200 din; I. Pinterič, trg. v Brežicah, Kemična tvornica Moste, dr. J. in F. Tombak, Maribor, in neimenovani iz Maribora po 100 din; Mislej Anton, trg. v Celju, Pečnik Jože, upok. šol. uprav. v Celju, Korent Kristina, hotelirka v Brežicah, in M. Lebar, urad. v Brežicah, po 50 din ter Mariborska tiskarna d. d. 30 din. Skupno nakazano od 30. X. 1780 din, kar zneso s prej izkazanimi zneski 17.385 din. Upravi ljudske šole pa je poslal g. I. Vidmar, trg. v Brežicah, večjo množico blaga za perilo in obleko za revne šolarje. Pomožni odbor se vsem darovalcem iskreno zahvaljuje in prosi vse tiste, ki morda niso prejeli polovice, a so voljni pomagati, da se poslužijo čekovnega računa Posojilnice Bizeljske št. 1788.

RIBNICA. Sokolski zvočni kino bo predvajal danes popoldne in zvečer ob običajni urah film »Strast«. Za dodatek Paramountov zvočni tehnik.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20 uri

Nedelja, 13. ob 15. uri: Molliere: Izsiljena ženitev, Ljubzen zdravnik. Izven. Znižane cene. Ob 20. Potopljeni svet. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 14.: Zaprto.

S prihodnjo dramsko premiero bomo spoznali nordijskega pisatelja Strindberga kot pisca pravične igre »Labodkca«, ki je prav tako namenjena odraslim, kakor mladini. Delo je izredno interesantno. V priporočilo se bo s scensko glasbo, ki jo je k temu delu napisal finski skladatelj Sibelius. Režija bo Ciril Debevec. V glavnih vlogah bodo nastopili: ga. Marija Vera kot maceha, Vida Juvanova kot Labodkca, Sarčeva kot Labodkina mati, gđc. Slavčeva Signe, Boltarjeva Princova mati, gg. Skrbinek Mladi kralj, Cesar Vojvoda, Potokar vrtnar, Plut ribič. Premiera bo 16. t. m.

Mollerovi epidejanski »Izsiljena ženitev« in »Ljubzen zdravnik« z g. Lipahom v glavni vlogi. S francosko lahkotnostjo pisani deli očutijo vse pisateljske vrline velikega francoskega komediografa ter občinstvo izvrstno zabavata.

Sodobno, izvrstno delo slovenskega dramatika Stanka Cajnkara »Potopljeni svet« razgrinja konflikt glavne osebe v dram, profesorja Velmarja, iskalca resnice, ki se peča z reševanjem problemov. Igrali bodo: Debevec, Gregorin, M. Danilova, Sarčeva, V. Juvanova in Sever.

O T E K A

Začetek ob 20 uri

Nedelja, 13 ob 15. Grofica Marica. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. Ob 20. Gejša. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 14.: Zaprto.

Kalmanova popularna opereta »Grofica Marica« z go. Poličev in naslovni partiji. Delo, ki se odlikuje po izredno učinkovitem besedilu in priklupnih pevskih melodijah razgibanega ritma, nudi s svojo pestrostjo dejanja zelo zanimivo predstavo.

Sidney Jonesova opereta »Gejša« z go. Ribičev v glavni ženski vlogi. Dejanje se godi v japonski čajnici, v eksotičnem okolju se vrše razni zabavni zapletitaji.

Gostovanje ga. Ljubice Ljubčić v »Tosca«. V terek bodo imeli abonenti reda B predstavo Pucndijve učinkovite opere »Tosca« z gostom go. Ljubičevom, bivšo članico beogradske opere, ki je delovala v pretekli sezoni v Pragi. Ga. Ljubičeva je pevka, ki razpolaga z izredno lepim pevskim materialom in je simpatična odrasla pojava. Izredno laskave ocene pridajo o njeni umetniški kakovosti.

Naša ženska stran

Amerika — obljubljen dežela za ženske?

Francoski ženski tednik »Le journal de la femme« prinaša zanimivo reportažo o ameriških ženskah. Elizabeth Koch, profesorica na univerzi v Chicagu, pripoveduje na vprašanje francoskega dopisnika o lastnostih ameriške ženske iz polpreteklo dobe, one ženske, ki se borila za enakopravnost, pa je s svojo borbo prevzela tudi vse lastnosti amazonke: bila je bojevitka, odločna, preprosta, malo negovana itd. Profesorica ponosno pravi, da spada ta tip žene v preteklost. Današnja žena, ki je v Ameriki popolnoma enakopravna z moškim, te lastnosti ne potrebuje več. Zato se je povrnila k svoji ženskosti, postala je prav tako ljubezna, lepa, negovana, pristna ženska kakor Francozinja. Vse te lastnosti prav lahko spravi v sklad s svojo zapeljivostjo bodisi kot znanstvenica, uradnica, prodajalka, obrtnica. Nasprotno: prav zaposlitev v poklicu zahteva od današnje Američanke, da razvije vrline svojega telesa do čim večje popolnosti. In francoski dopisnik z zadovoljstvom ugotavlja: lepota je prva skriv ameriške ženske.

Da je to prav resna skrb, tega se ameriška dekleta prav dobro zavedajo. Zato pa živijo velik del svoje vztrajnosti temu smotru. Zjutraj ob pol sedmih, ko ožive stanovanja ameriških predmestij, kjer prebivajo razne vrste uslužbenic in drugi »mali ljudje«, se začne od povsod radio: gimnastične vaje za delavke so se pričele. Ob osmi uri bodo sledile vaje za uradnice, ob enajstih pa za ženske, ki delajo ponoči po tiskarnah, v bolnišnicah, v gledališčih. Ko bi se ob teh urah razmaknile stene teh stanovanj, bi lahko videli tisoče in tisoče žensk, ki delajo enake gibe z enako pozornostjo. Z veliko odločnostjo si utrjujejo pol ure spanca, najslabše pol ure počitka v topli postelji, da v pravi si vrini polmračne sobe opravijo delo, ki je zanje prav tako potrebno, kakor jutranje umivanje in druga nega. Kajti zavedajo se, da je njihova svežost v veliki meri odvisna od te jutranje gimnastike.

Tudi sport goje v Ameriki skoraj vse ženske, ne glede na stan, kajti tam ni sport privilegij le nekaterih plast. Amazonke na konjih, ki jih je videti v zgodnjih jutranjih urah po ljudskih parkih, niso nikake baronese, niti snobinje, marveč uradnice, tajnice, prodajalke, ki se ne odrekajo niti tenisu, niti drugim sportom. Poameznicam, ki nimajo sredstev nudijo vse potrebno na razpolago njihovi klubi. Dekleta se pridno poslužujejo teh pripomočkov — samo da si ohranijo linijo in mladostno svežost.

Pa tudi njihova hrana je skrbno sestavljena po pravilih, ki jih zahteva ta smoter. Vse je preračunano samo na to, da ostane njihova telesna teža vedno enaka, njihovi gibi prožni in graciozni — čemu na škodo zdravlja.

Če pomislimo, da je marsikatera delavka trdna od naporega dela, da je marsikatera prodajalka tako naveličana stanja v trgovini, da bi se najraje zgrudila, da čakajo doma marsikatero mater, ki je ves dan zaposlena, otroci, pa ne vse te ženske po končanem delu vendarle še posvečajo sportu, tedaj se moramo kuzno vprašati, ali imajo ameriške ženske res tako razvit estetski čut, ali pa je morda vzrok temu kje drugje? Na to vprašanje nam odgovarja pariški dopisnik: V Ameriki pomenja vitkost in lepota življenjsko vprašanje za ženske. A to ne le za filmske zvezdnice, kar bi bilo končno razumljivo, marveč velja to tudi za vsako delovno žensko. Malo bolj utrjen izraz v obrazu, malo neprožnosti zadostuje, da dobi uslužbenko ob koncu meseca odločitev brez vsake nadaljnjega razlage. Odebeletost ali nekoliko gub na obrazu spravi žensko eksistenco v nevarnost. Tam se hoče delodajalec v njihovih delavkah vedno mladih žensk, katerim ni ne zmanjka njihove vedrosti in okretnosti. To je vzrok, zakaj kažejo ameriške ženske pri gimnastiki in pri sportu toliko vztrajnosti.

To pripoveduje pariški dopisnik veselo, z občudovanjem te »nove ameriške ženske«, ki je popolnoma enakopravna z moškim, pa je vendarle kolikor mogoče ženska. Ženski list sprejema to brez komentarja. In vendar: ali ni v tem občudovanju neopazno veliko lahkomišelnosti, saj se skriva v tem prisilnem gojenju sporta in lepote vendar toliko tragike. Gotovo je prav, če se ženska neguje in resnica je tudi da čim bolj prihaja v leta, tem bolj mora paziti na svojo zunanost. Toda da ženska izgubi službo, čim se nekoliko poredi, čim se ji pojavijo gube na obrazu, to je vse prej kot občudovanja vredno. Tako ravnanje z ženskami tudi ni znak enakopravnosti, temveč najbolj barbarske suženjstva. Da, v Ameriki so tudi poročene

žene lahko zaposlene. Toda kaj naj stori mati, ki dobi otroka, ki njena naravna funkcija zahteva, da postane telesno močnejša? Tedaj pa hajdi na cesto in konec je toliko opevane ameriške enakopravnosti z moškim! Kajti moškega nihče ne vpraša, koliko tehta in prav nič ni v nevarnosti, da bo izgubil službo, če se bo nekoliko zredil ali če bo postal njegov obraz naguban.

Taka enakopravnost v resnici ne pomenja pridobitev, marveč životarjenje, ki povzroča, da si ženske upravičeno žele nazaj v »dobi stare čase«, ko se je ženska brez skrbi prepustila naravi, ko se je negovala zaradi svojega zdravlja in estetskega čuta, ko je svojo okolico, svojega moža in svoje otroke razveseljevala s svojo materinsko dobroto ter so jo ljubili tudi tedaj, ko so se ji pokazale na obrazu gube.

Teh časov seveda ne bo nazaj, naj si jih želimo ali ne. Saj jih niti tisti niso mogli priklicati, ki so jih prav za gotovo

obljubovali in imajo vso moč v rokah. Zato je treba, da ženska sprejme poklicno delo kot neizbežno nujnost, da se pripravi na to delo, da ga vzljubi kot ono vrednoto, ki naj ji prinese resnično enakopravnost, katero pa bo dosegla šele tedaj, ko se bo ocenjevalo delo samo na sebi, ter ne bosta odločala zunanost in spol delavca.

Kako so volile Belgijke

Tudi v Belgiji so ženske že dobile volilno pravico. Pri zadnjih volitvah so se te pravice izdatno poslužile, saj so oddale skoraj dva in pol milijona glasov. Zanimivo je, da je z ženskimi glasovi najbolj racionalni vodja reksistov (belgijskih fašistov) Leon Degrelle. V vsej volilni kampanji se je ponašal, kakor da so ženski glasovi res njegovi. Belgijke pa so sicer res šle na volišča v trumah, a oddale so svoje glasove drugim strankam. Tako so močno pripomogle do poraza reksistov.

Bleščče vezenje na popoldanskih oblekah

Popoldanska moda v raznoličnosti oblik in v bogati izvedbi prav nič ne zaostaja za večerno. Vsi novi modeli pa imajo mladosten videz, že zaradi jako kratkega krila in tesnega pasu, ki poudarja vitkost živega. Visoko zaprti vratni izrezi so drapirani ali izvezeni, toda prav na lahko, brez

svilnega tvoriva. Med zlato in srebrno vezenje je všla letos moda mala ogledalca, ki so silno drobno brušena in imajo obliko drobnih src, lističev ali cvetlic. Tudi bleščča z mavričnim odsevom se pridružuje srebrnim nitkam, ki vežejo posamezne motive v očarljivo celoto. Takšno bleščče vezenje ob vratu, na živutu ali na pasu daje obleki posebno silovitost. Z blešččim vezenjem okrašena obleka je tako dekorativna, da jo moremo nositi tudi k manjšim večernim prireditvam — to je torej obleka, ki združuje v sebi popoldansko in večerno noto.

Temnozeleno, skoraj črna obleka iz finnega volnenega tvoriva ima dolg život v

Brez težav

deluje Darmol. K temu prijetnosti pri uporabi: nobenega kuhanja, čevlji, potiranja krogljic in ne grenkih soli. Darmol je okusen kakor čokolada. Ne povzroča zaprtosti, ne poškoduje želodca, ne povzroča slabosti. Svojo prebavo s dobrim odvajalnim sredstvom.

DARMOL

30 LET

izdelava Darmol delo in vseh izdelkov

vsakršne težave ali kompliciranih šivov. Mnoge garniture so skoraj otroško preproste, toda zato nič manj učinkovite. V splošnem poudarja moda posebno rokave, ki so zgoraj ali spodaj bogato nabrani in pa izvezeni vratni izrezi. V tem slučaju je krilo ravno in ozko, nasprotno pa daje moda krilo poudarka s plisiranimi in zvončastimi deli, kadar je život preprost in brez okrasja, rokavi pa ozki.

Poleg svilnih vidimo tudi mnogo volnenih popoldanskih oblek. Seveda pa morajo biti volnena tvoriva za popoldanske obleke jako mehka in fina, a tej zahtevi ustrezajo pred vsem jersey, duvetine in nekateri voljni in tanki krepi. Najlepše svilene popoldanske obleke pa ustvarja moda iz težkih, medlih svil, iz otomana, iz crepe satina in iz lepih svilnih jerseyev.

Posebno poglavlje v popoldanski modi so vsekakor različne bleščče vezenine, ki s svojim sijem poživijo sicer preproste popoldanske obleke iz temnega volnenega ali

LETOS MODERNO

LISIČJE KRZNO

v beljeni in naravnih barvi, izdelani ovratniki

v raznih oblikah in nizkih cenah

pri

L. ROT

Ljubljana, Mestni trg 5

obliki ozkega kazaka, ki je pod prsi s vodoravnim šivom razdeljen v dvojce. Tam je tudi na obeh straneh obleka nekoliko nabrana, kar poudarja žensko linijo stasa. Obleka je izvezena z zlatom in bleščico po malem, stoječem ovratniku in po obeh okroglih zaklopkah prsnih žepkov (1. skica).

Naslednja obleka je izdelana iz črnega žameta in ima dvodelno obliko. Zgornji del — ki je krojen kakor tesna jopica — je spredaj nevidno stikoma zapet in poizti s motivi iz srebrne nitke in rožnato odsevalnih ogledalc. Navpično vrezani žepi so ob robovih pošiti z enakim vezenjem (2. skica).

Posebno zanimivo je krojena obleka iz temnozelenega, svilnega jerseyja. Ta obleka je ob pasu lahko vodoravno drapirana in zapeta z okroglimi gumbi, nad šivom pa je nekoliko bluzasto nabrana. Život je spredaj do pasu prezaren in tako odkriva vložek iz srebrnega brokata, ki je ves pošit z zavitiimi motivi iz bleščice in malih, steklenih lističev (3. skica).

Elegantna in originalna je tudi obleka iz tanke, medle svile, ki ima spredaj nabrano krilo, široki pas pa drapiran in spredaj zavezan v širok vozel. Ta obleka je pošita z blešččim vezenjem ob okroglem vratnem izrezu in po trikotnih prsnih žepkih (4. skica).

ELITNA KONFEKCIJA

Maslek

MARIBOR

PRINAŠA VEDNO NAJNOVEJŠE

Iz finega volnenega jerseyja je obleka, ki ima bogate balonasto nabrane rokave z zlato izvezenimi manšeti. Z zlato nitko je izvezen tudi mali, okrogli ovratnik in prav tako obsebovni progi na živutu, izpod katerih je obleka drobno nabrana. Sicer pa je ta apartna obleka povsem gladka (zadnja skica).

Bluze iz lameja

Bluze iz lameja. Nove popoldanske in večerne bluze so izdelane iz enobarvnega lameja s kovinskim bleškom. Ze tvorivo je tolikanj učinkovito, da bluze te vrste ne potrebuje nikakršnega okrasja. Tu polaga moda važnost je na moderno krojene rokave in na kakšno lepo enostavno prepenjavo ob vratu ali na živutu. Ob gubah takšne prepenjave odseva namreč zlato, srebrno ali bakreno tvorivo s poglobljenim bleškom.

Gospodinski kotichek

Sušenje zelenjave za zimo

Vsaka gospodinja pride včasih pozimi v zadrego, ko ji doma zmanjka ene ali druge zelenjave in mora po kakšno malenkost teči na trg. Zato si praktična gospodinja že ob pravem času oskrbi vse potrebno za zimski čas. Sedaj so peteršilj, zelena, korenček itd. kaj poceni in je čas najprimernejši za sušenje zelenjave.

Zeleni peteršilj sušimo takole: vejice peteršilja operemo in jih pustimo da se odcedijo. Potem jih naredimo zložimo na debel čist papir in ko nemo kuriti v štedilniku, ga denemo v pečico, da se hitro posuši. Le tako hitro posušen peteršilj in sploh vsaka zelenjava ohrani svojo barvo in svoj okus, ki ga pri sušenju na soncu izgubi. Seveda moramo vse, kar sušimo, večkrat obrniti kakor seno, da se hitreje in enakomernje suši od vseh strani. Če pa v štedilniku kurimo, denemo ves peteršilj za ta čas na vrh pečice. Ko je peteršilj suh, ga z rokami dobro zmeljemo, da se povsem zdrobi, nato pa ga odberemo

DAME! NAJVEČJA IZBERA PREKRASNEGA KRZNA

In krznenih izdelkov po res ugodnih cenah je pri

F. Bizjak

Elitna izbira krzna

LJUBLJANA, CONGRESNI TRG

Moderniziranje kuhovine hitro in poceni!

In shranimo v papirnati vrečici, ostale lističe presejemo na sito za moko in potem shranimo v skatlo. Tako posušen peteršilj popolnoma nadomešča svež peteršilj, imamo ga vedno pri roki in nam ga ni treba sprosti sekati. Stebla porabimo za govejo juho.

Prav tako posušimo zeleno, le da pustimo vejice cele in jih denemo potem tudi cele v juho. Enako posušimo grahove luske, ki dajo goveji juhi posebno dober okus. Če pretlačimo paradiznike, olupke operemo, dobro otisnemo in hitro v pečici posušimo. Takli olupki dajo goveji juhi lepo barvo in dober okus. Posušimo lahko tudi pokrovice paprike. Ko pripravljamo papriko, pokrovice odrežemo in jih posušimo. Tak suh pokrovec juho izboljša.

Preostale korenine peteršilja, korenčica ali zelene ne zavrzemo, temveč jih zrežemo na tanke listke in jih posušimo v pečici kakor gobe, a vse v topli pečici, da se hitro posuše. Le tedaj bo zelenjava ohranila dober prvotni okus, če je hitro posušena.

Vsuo suho zelenjavo najbolje shranimo v papirnatih vrečicah, na katere napišemo, kaj je notri, da ni potem nepotrebnega iskanja. Shranimo jih na suhem prostoru. Posušen korenček pred uporabo namočimo pol ure v mlačni vodi in ga šele potem skuhamo in pripravimo kot prikuho. Posušimo lahko tudi fižol. Stroke zrežemo na tanke rezance in jih posušimo. Pred uporabo jih namočimo za pol ure v mlačni vodi, nato skuhamo in pripravimo kakor korenček za prikuho. Enako posušimo kolerabice, ki jih olupljene zrežemo na tanke listke.

Na ta način se lahko vsaka gospodinja založi z vsem potrebnim za zimo in nudi svoji družini tudi pozimi nekaj izpremenbe v jedi.

Jesensko sajenje jagod

Jagode sadimo tudi lahko jeseni. Jesenska vrsta jagod daje majhne, gozdnim jagodam podobne sadove in rodi vse poletje. Pozno oktobra in zgodaj v novembru je zelo priporočljivo saditi te jagode in jih razmnoževati. Razmnožujemo jih tako, da razdelimo stare rastline na več sadik z nekoliko korenine in srčnimi listi. Ta vrsta namreč zelo hitro razvija nove sadike tako da lahko v enem letu pridelamo košate grmičevje. Ugoden čas za nov nasad je zgodaj spomladi in jeseni. Močnejše sadike nekoliko obrežemo, korenine in liste pa tudi zredimo. Zemlja mora biti rahla in vsobovati mora dovolj apna. Težka in mastna zemlja ni primerna, ker v njej pogostje grmičevje prevleči lista in zato manj rože. Jagode pa je treba vsako leto presaditi na novo in vedno v drugo gredico, kar zelo izboljša zemljo.

Nasveti

Manj petroleja v svetilkah parafin. Če dodamo na vsak liter petroleja štiri grame terpentinskega olja in dva grama kafe. Plamen v svetilki postane potem lep svetel. Zmotno je tudi zelo razširjeno prepričanje, da pogori manj petroleja, če steno privijemo. Posledice te zmotne je zakajen cilindar in kar je še neprijetnejše, zasmajen prostor, petroleja pa zato ne bo nič manj pogorelo. Prav toliko, kakor če bi bil steno normalno privit.

V papir zaviti sir se rad posuši. Zato ga vedno zavijaj v mokro krpo, ki si jo omotila in otisnila v slani vodi. Če hraniš sir dalje časa, moraš krpo, če se je osušila, nanovo zmociti v slani vodi.

Kalen kis prečistimo, če na pol litra kisa vlijemo žlico mleka, nakar steklenico dobro pretresemo, in pustimo da stoji 24 ur. Ko ta kis poteče, oprezno odlijemo čisti kis, ako da ostane gošča na dnu. Če kis potem še ni popolnoma čist, ga še enkrat prečistimo.

Zakajen cilindar petrolejske najbolje očistimo z milnico, nato pa ga splahnemo in pustimo, da se voda odcedi. Šele potem ga v suho zbršimo s čisto krpo.

Doživljaj v brzem vlaku

Vlak je drevil z brzino devetdesetih kilometrov na uro čez francosko ravan. Večer je bil deževen in hladen. Potnik v kupéju je zdeločen odločil liste iz rok ter sešel po kriminalnem romanu.

Začel je čitati zgodbo — in je kmalu običal. Srepi pogled njegovega sopotnika, ki mu je sedel nasproti, ga je zmedel, da bi bil mogoče naprej. Malo pred odhodom vlaka z zadnje postaje je sopotnik pridiral v kupe vse zasoplen, kakor da bi bil zasledovan. Ročno torbico je vrge brezbržno na začetni sedež in zamrmal nekaj nerazumljivih besed, ki jih doktor, ki se je dotlej sam vozil v tem oddelku, ni mogel pravilno razumeti.

Zaradi tega se je doktorja kmalu polotilo čudno razpoloženje. Zapri je knjigo in vprašal svojega vis-a-visa:

»Oprostite gospod, kaj pa tako buljite vame? Mar vam na meni kaj ne ugaja?«

Sopotnik se je vijučno nasmejnil: »Nič takšnega, nič hudega, gospodič! Buljiti pa vendar ni nehal. Zato je doktor ponovil svoje prvotno vprašanje v nekoliko spremenjeni obliki. Šele zdaj je dobil v odgovor:

»Kaj pa si domišljate? Dovolite, da vam povem, da ste mi izredno všeč. Posebno vaša glava mi ugaja! Ali se zavedate, da imate izredno karakteristično glavo? Takšne še nisem srečal v svojem življenju!«

Doktor se je nasmejnil kakor človek, ki se čuti polaskanega. Odvrnil je brez obotavljanja:

»Če so vam tako všeč glave, bo dovolj, da pogledate v zrcalo! Tam boste videli še bolj karakteristično in lepo lastno glavo!«

Sopotniku je ta kompliment očividno ugaljal. In bil je v resnici več nego kompliment, bilo je odkrito priznanje. Kajti sopotnik je imel velike, izrazite oči, nad njimi se je vili venec gostih las, pod katerimi se je bočila črna linija misleca s plemenito oblikovanim nosom in z mogočnim brado, ki je izdajala zelo samovoljnega človeka. Usta so bila videti energična. Splošen vtis tega človeka je doktor pri sebi definirjal za »demonično duhovnost«.

Sopotnik se je nenadoma približal doktorju in po rahlem naklonu dejal:

»Ali je to, kar ste pravkar dejali, povedano s prepričanjem ali zgolj iz vpludnosti?«

»Oprostite«, je dejal doktor, »jaz ne govorim iz vpludnosti. Kar povem, povem iz prepričanja.«

»Nu, če je temu tako, kakor trdite, potem imam predlog za vas: zamenjajva glavi!«

Doktorjev obraz se je namah spremenil. Zdal ni več dvomil, da ima pred seboj ne le človeka z nenavadnim obrazom, ampak dovršenega norca. V takšnem položaju pa mora človek ohraniti mirne živce. Sklenil je torej, da sopotniku ne bo v ničemer ugovarjal, da ga ne razdraži, ko bi utegnil postati nevarno zanj. Krčevito se je nasmejal.

»Nu, če vam je res toliko od tega...«

Norec je skoro kriknil od veselja. Z bliskovito urnostjo se je okrenil in trenutke pozneje se je zablistala v njegovih rokah ostra britev.

»Silajno! Brez primere!« je ponavljal. Doktor se je ozrl po zaslini zavoji. Toda moč z britevijo v roki je to opazil, poleg tega pa mu je tudi stopil na pot, da ni mogel napraviti zaželenega koraka.

Oči norca so se pobilskavale v vročnem ognju in doktor je začutil neko šibkost v kolienih. Mrzel pot mu je stopal v debelih sragah na čelo. Zdal se smeš zamuditi niti trenutka! mu je govoril notranji glas. In med tem, ko je navidez mirno in trezno preudarjal nevarnost položaja ter sodil, s kakšnim prijemom in udarcem bi napravil norca neškodljivega, se je oglašil sopotnik s pomirjenim glasom. Dejal je:

»Gospod, oprostite, da sem vas malo prestrašil! Smatrate me mogoče za norca. Ampak jaz sem popolnoma normalen človek. Bilo bi neizmerno, če bi potegnili zasilno zavoro zaradi mene!«

Pri teh besedah je odložil britev v svojo ročno torbico. Vljudno se je priklonil in se predstavljal:

»Moje ime je Varennes, Louis de Varennes. Prosim, da mi oprostite kruto šalo, ki sem si jo bil dovolil z vami! Po poklicu sem pisatelj. Hotel sem brez estradskih vplivov preštudirati prizor, ki bi imel v mojem novem kriminalnem romanu veliko vlogo.«

Doktor je napravil poskus, da bi se namahnil, toda smeh mu ni prihajal od srca. Preveč je bil še pod vtisom pravkar doživljenega. Vendar se je zdaj čutil olaj-

šanega, razburjen je bil samo zaradi neokusnosti sopotnika, ki si je dovolil v kupéju brzega vlaka takšno šalo. In Varennes je menda spoznal, kaj misli potnik o njem. Zato je iztegnil svojo roko in rekel:

»Dovolite, da vas povabim, potem ko ste mi izkazali neprecenljivo uslugo, v jedilni vagon, kjer se bova okrepčala s požirkom konjaka. Smatrajte se, prosim, za mojega gosta!«

Doktor si je osušil potno čelo. Suho je rekel:

»Hvala za prijaznost. Torej pojdiva! Šilce konjaka nama ne bo škodovalo.«

V jedilnem vagonu se je kmalu izkazalo, da je Louis de Varennes izborni kramljčar in ljubitelj družabnik. Pripovedoval je doktorju svoje doživljaje, ki so bili ne le številni, ampak tudi svojevrsni. Iz njegovega pripovedovanja je bilo jasno razvidno, da je mnogo potoval in doživel. Svoje pripovedovanje je zabellil vedno s kakšno duhovito opazko, v kateri ni manjkalo neke ironije. Doktorju se je videl pisatelj moke, ki je mnogo vedel. Med pogovorom sta pila in jedla in ko sta se po okrepčilu vrnila v svoj kupe, je doktor skoro pozablil na svoj prejšnji doživljaj, zato pa so se mu kolena šibila od zasitosti žgane pijače.

Težko je zlezal do svojega ležišča. Nekaj časa je poslušal, kako nabijajo kolese svojo monotonno pesem. Sopotnik pod njim se je ves čas namirno valjal na ležišču.

»Dac, je premišljal doktor na poslednjem pisatelji so čudni ljudje! Vrag vedi, kako se igrajo s svojimi živci —«

Zbudil se je v strašnem hrupu. Kakor pljan se je dvignil z ležišča in je ravno šel videl, kako so štiri močne roke zgrabile Louisa de Varennesa ter ga s silo odtrgale iz kupéja, katerega ni hotel zapustiti, dokler se je mogel braniti tuje sile.

»Kaj delate?« je sledilje zavpil. »Kaj se je zgodilo, da tirate tega človeka iz kupéja?«

»Gospod, oprostite, ampak povedati vam moram, da ste imeli nenavadnega sopotnika,« je pojasnjeval eden izmed železniških sprevodnikov, ki je spravljal iz kupéja Varennesovo ročno torbico. »Vas sopotnik v tem kupéju je bil pisatelj Varennes. Včeraj je pobegnil iz umobolnice. To ni le umobolben človek, ampak tudi zelo nevaren individui! Obvladuje ga namreč filanca ideja, da mora z vsakim človekom, ki ga sreča, zamenjati svoje glavo. V ta namen se poslužuje brtve. Ni še dve leti tega, ko je na poti Pariz—Lyon odrezal nekemu sopotniku glavo. Napadel ga je v spanju ter mu prerezal vrat. Gospod, lahko vam samo čestitam k temu, da se ni tudi s vami zgodilo nekaj podobnega...«

Doktorju je bilo to, kar je slišal, več nego dovolj. S tresočimi se koleni je še enkrat odklovratil v jedilni vagon, kjer si je topot v srečno rešitev življenja naročil celo steklenico brandyja.

ostani in ostani član

odnikovove družbe

Zavod za izume

Dobre domislice dajejo v spretnih rokah tudi dobre zaslužke

Eno izmed najbolj zanimivih zasebnih podjetij v Ameriki je »zavod za izume« mehanika Aleksandra Parlinja.

Pred petnajstimi leti je romal ta mož z glavnim želodcem po Kaliforniji. Opravljal je kot mehanik razna priložnostna dela in slabo mu je šlo kakor vsakomur, ki nima stalnega zaslužka. Preživljal se je v glavnem od oranz, ki so v Kaliforniji zelo poceni. Pri tem ga je vedno jezilo, da mora oranje lupiti, ker je kislina v njih kvarila noht na palcu. Nekega dne je stopal skozi veliko blagovnico in je odkril med predmeti po 2 centa pripravo, ki je bila prvotno namenjena za pomoč pri obuvanju. Prebrala ga je ideja, kupil je instrument, ga malo predrugačil in že je imel najlepši lupilec za oranže. Ko mu je šlo pozneje malo bolje, je porabil prve dolarje, ki jih je zaslužil, za to, da si je dal ta lupilec patentirati. 2 njim je zaslužil potem prvih 200 dolarjev.

Ko je stal sledeče tedne in mesece spet ob stružnici, se je s svojimi delovnimi varili pogostoma razgovarjal o tem ali onem tehničnem vprašanju. Med njegovimi prijatelji so bili, kakor je med mehaniki običajno, ljudje z dobrimi domislicami, nedostajalo pa jim je časa, da bi jih izvedli. Ko je Parlini l. 1930. potem spet ostal brez dela, se je odločil s svojimi prijatelji odpreti podjetje, na katerega vrata je obesil veliko desko z napisom: »Tu sprejemamo vaše izume v izdelavo. Vam zgradimo aparate. Vam zaračunamo trdne cene.«

Že po nekoliko dneh so prišli prvi mali ljudje, ki so imeli kakšno dobro misel ali pa so vsaj mislili, da takšno misel imajo. Danes je Parlinijevo podjetje že velika reč. Vsak predlog preišče v prvi etapi osebnost. Večinoma da človeku tudi kakšen namig, kako bi se dala stvar izpopolniti. Ta prvi obisk je brezplačen. Za izboljšanje prvotne ideje in za izvedbo izuma pa zaračuna Parlini za vsako uro 1 dolar, seveda zaračuna tudi stroške za material in razen tega si izgovori 10 odstotkov provizije od donosa izuma.

Kraljica jabolk

Na Bolgarskem so letos po ameriškem vzorcu izvolili celo vrsto kraljic poljedelstva. Sila nam kaže mično, v narodno nošo oblačeno »kraljico jabolk« sredi njenega kraljestva.

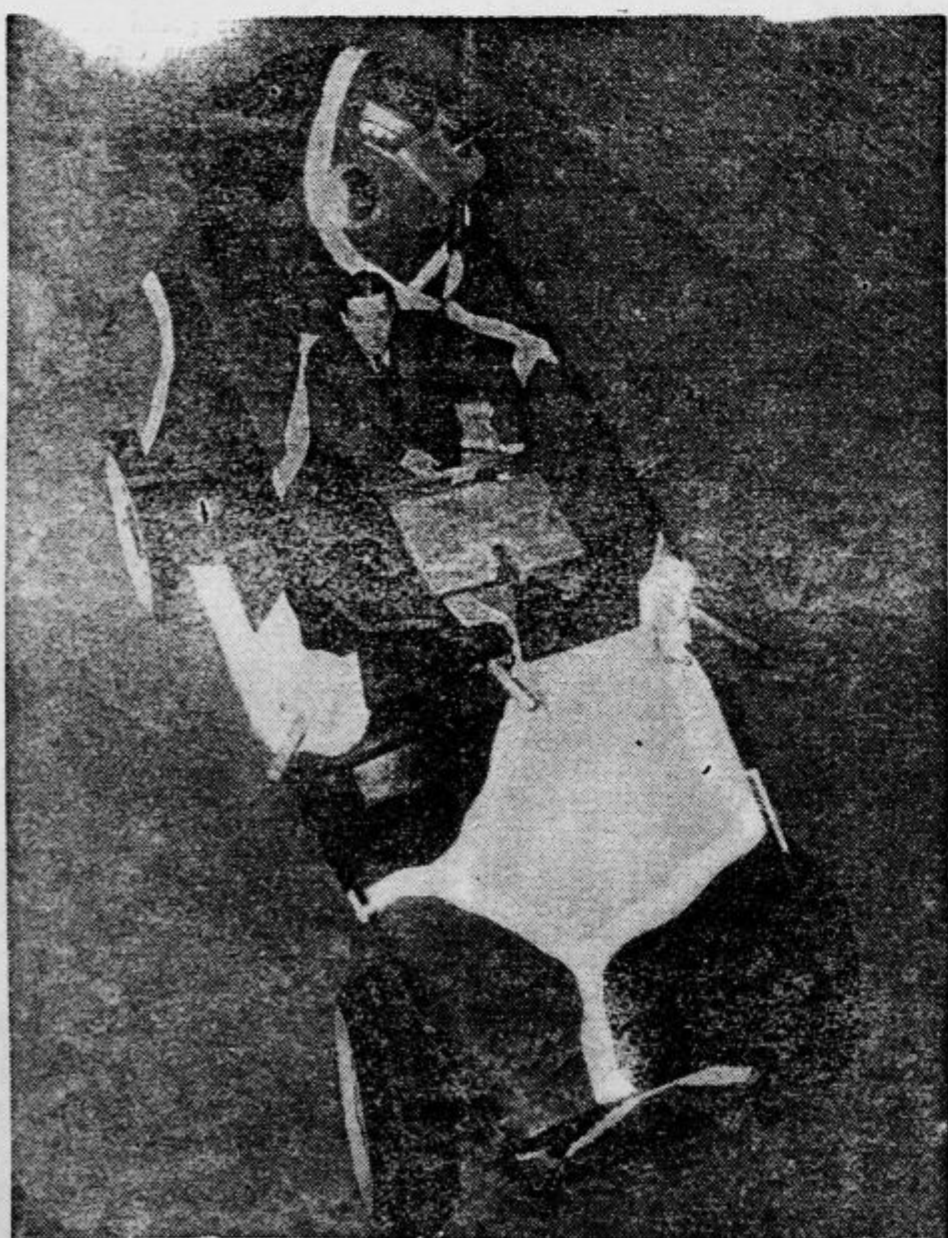
Odlična kakovost

res odlična, ki jo ima slovenski izdelek

HUBERTUS

milo, Vas bo uverila, da je najboljša

Tank zoper letala

Kakor smo poročali, je neki ameriški inženjer zgradil nov tank, ki je določen v prvi vrsti za borbo z letali. Odlikuje ga velika brzina 180 km na uro na dobrih in 125 km na slabih cestah. Je oborožen s tremi strojnimi in obrambnim topom zoper letala. Vozni prostor je prostora za tri moške.

Majhen primer: Nekega dne je prišel k njemu možak, ki mu je dejal, da je videl že toliko govorečih in spečih lutk, treba bi bilo končno zgraditi tudi smejočo se lutko. Parlini se temu ni smejal. Dejal je možu, naj malo sede in se je dela takoj lotil. Smejoče se lutke so šle v denar kakor med, z njimi je bilo 15.000 dolarjev zaslužka, 10 odstotkov je dobil Parlini, ki je bil končno porabil samo eno dopoldne, da se je ideja uresničila.

Najzanimivejši tehnični izumi, ki so v zadnjih dveh letih prišli na ameriški trg in jim je oče majhen, zasebni izumitelj,

Pozabljeno svetišče

Osem sto let ni stopila vanj človeška noga in stražile so ga kače

Neki budhistični menih je odkril na južnem Cejlonu, kakšnih 60 km od vsake človeške naselbine, že nekoliko stoletij pozabljeno svetišče, ki ga stražijo kače.

V ozemljih, kjer bivajo budhisti, ni redko primer, da odkrijejo kakšno pozabljeno svetišče. Ena izmed najbolj presenetljivih najdb te vrste pa je to svetišče, njegov zgraditelj mu je dal namreč izredno zaslužljivo stražo.

Menih je bil študiral neki rokopis na palmovih listih in je prišel do prepričanja, da mora biti nekje v bližini vasi Ablantote star budhistični tempel. Rokopis je bil star nad deset sto let. Nihče ni vedel povedati ničesar o svetišču, menih pa je menil, da ni moglo popolnoma izginiti z zemeljskega površja. Tako je odšel z nekoliko spremljevalci, da ga poišče.

Bila je nenavadna odprava. Rokopis je pripovedoval o kačah posebne vrste, ki jih na Cejlonu ne poznajo in ki so silno napačne. Okrog svetišča so jim dali idealno možnost za življenje, tako da bi ostale kot njegove čuvarice. Vstop v svetišče je mogoče samo z usnjeno obleko, ki sega do pasu. Mala ekspedicija si je dala za vsak primer napraviti takšno obleko.

Več nego tri mesece so menih in njegovi spremljevalci zaman potovali po deželi. Toda njih vztrajnost je nazadnje zmaga. Bil so kakšnih 60 km od vasi Ablantote,

izvirajo iz Parlinijeve delavnice. Tem senzacijam je pomagal tako rekoč do življenja in krsta. Samo v neki stvari se nikoli ne mara razgovarjati: to je prošnja perpetuum mobile. Ve, da tukaj ni ničesar opraviti. Ljudem, ki prihajajo k njemu s takimi predlogi, ima navado reči: »Ljubim mož, toliko dolarjev nimate in jih ne boste nikoli imeli, da bi mi plačali ure, ki bi jih moral potrošiti do svoje smrti, da bi vaš domnevni izum spravil do uspeha, v kolikor je to sploh mogoče. In ni mogoče!«

ko so dospeli do neke doline. Z vrha gore so nad gostim pragozdom nenadno zagledali neko kupolo. Na poti do tega svetišča so menih ugotovili, da je ozemlje v resnici okuženo s kačami. Bile so to kače, ki jih na Cejlonu drugače ne poznajo. Vsele so deloma na vejah in so malo odpravljeno napadale. Samo na ta način, da so bili zavarovani z usnjeno obleko, so mogli njeni člani dospeti do svetišča.

Zgradba je že razpadala, vrata niso imele nobenih zapahov, vendar je bilo treba precej napora, preden so jih odprli. Notranjost svetišča je bila razkošna. Budhov kip v njem je bil visok šest metrov in je bil izredno umetniško delo. Stopnice so bile okrašene z dragulji in v kamenitih rakah so bile dragocene relikvije. Ptice so gnezdele pod stropom, toda vsepovsod so bile tudi kače. Celo v Budhovem naročju so odkrili kačje gnezdo. Navzlic vsej previdnosti je enega izmed menihovih spremljevalcev picila kača in je umrl dvanaš ur pozneje.

Kaj se bo zgodilo s stariim svetiščem, v katerem ni bilo kakšnih osem sto let nobenega človeka, ni še odločeno. Nekateri mislijo, da bi ga obnovili, toda to je zelo težko zavoljo velike daljave od obljubljenih krajev in zavoljo kač, ki predstavljajo stalno nevarnost.

Antično in moderno

Na nedavnem predavanju spretnosti modernih frizerjev v Parizu so se nekateri lasni umetniki zabavali s tem, da so v modernizirani obliki obnovili pričeske, kakršne so nosile dame v starem Rimu.

Mojstri gladovanja

53 dni brez hrane — Deset dni je v zaprtem železniškem vozu tulil in gladoval

Vprašanje, kako dolgo lahko prenašamo glad in kdaj povzroči ta smrt, je skoraj že tako staro kakor človeški rod. Čeprav bi si mogli o tej stvari nabrati izkušenj že v preteklih časih, ko so grešnike pogostoma obsodili na smrt z lakoto, je videti, da vprašanje še ni popolnoma rešeno.

V neki madžarski jetnišnici je začel z gladovno stavko neki Lukics, ker je bilo prizivno sodišče potrdilo njegovo obsodbo na dosmrtno ječo. Gladoval je 53 dni in se je z vsemi štirimi branil vsakega grizljaja. Seveda je bilo njegovo stanje zelo nevarno in so ga spravili v bolnišnico, kjer ga skušajo sedaj hraniti in ohraniti umetno.

Zanimivosti

iz vsega sveta

Po neki statistiki so v Parizu od 1. okt. lanskega leta do 30. sept. letošnjega leta ukradli nič manj nego 4158 avtomobilov. 3213 avtomobilov je policija lastnikom lahko vrnila.

Pri Nantesu so se orožniki ponoči preoblečeni v poljska strašila postavili na polja, da bi izsledili neke poljske tatove. Uspeh je bil sijajen, polovili so vso tolpo.

Po šestletnem sedenju so iz neke kaznišnice v Kaliforniji izpustili moža, ki je bil »proste« ure v svojem jetništvu porabil za zlaganje šlagerjev. Te skladbe mu je odkupil znan založnik glasbenih del.

Sydneyski zdravniki so pri nekem tamkajšnjem možu odkrili dve normalni delujoči srči. Ponudili so mu že okrog 80.000 din, če bi pristal na to, da bi obe srči po njegovi smrti dobil neki znanstveni zavod.

ZAMEH IN KRATEK ČAS

Sonjica je slišala, da so njenega strica imenovali slamnatega vdovca. Vprašala je, zakaj to.

»Zato, ker je teta odpotovala,« ji je dejal oče.

»Tako? In ko se teta vrne, bo striček spet slamnati mož?«

V spomin na kugo

ki je razsajala 1629., torej pred več nego 300 leti, so priredili v Montaiguju v Belgiji kakor vsako leto zanimivo procesijo s svečami

Draga plesna urica

Gospod Jerome je zelo nerad dal zanj 40.000 frankov

Razen angleške kraljevske dvojice si je letos Pariz osvojilo še nekaj angleškega: lambeth-walk, najnovejši ples Uganjajo ga s pravo strastjo, smatrajo ga za nekakšno pomlajevalno metodo in za lahak vož. Lahak — utegne pa biti tudi zelo drag. Monsieur Jerome Choix je imel priložnost to spoznati.

Gospod Choix je pariški zastopnik neke ameriške avtomobilske tvrdke in je s svojim krasnim vozom baš krmaril skozi Friedlandsko avenijo, ko sta mu dve mični, mladi dami pomignili in zaklicali: »Glej, gospod Henri! Dober dan! Kako vam gre?« — »Na žalost se ne imenujem Henri,« je odvrnil Jerome Choix in hitro zavril voz. »Sem pa zelo navdušen, da se bom mogoče seznanil z dvema tako lepima, mladima damama!« Dami sta zardele do ušes, od same zadrege sta jecljali in prosili tiščaj, da oprostijo. Gospoda Choixa sta bili zamenjali z nekim starim znancem iz Orleansa, zelo je jima nerodno, pa ne ve, kako bi pomoto popravili.

»Nu, to je zelo preprosto,« je odgovoril Choix, »na ta način, da popijete z mano kozarec šampanjca. Stanujem precej tu za vogalom.« Sledile so vsakovrstne vesele besede, malo smeja, malo pomežikovanja z očmi, mladi provincijalki sta kazali, da jima majhna pustolovščina ne bi bila proti volji, in tako sta vstopili v Choixov voz.

Njegovo samsko stanovanje ni bilo nič manj razkošno od njegovega voza, šampanjec je bil dober in hladen gramofon je igral in kmalu je triperesna detelja postala zelo razposajena. Mladi dami sta rekli »Jerome« in Jerome je rekel »Yvonne« in »Denise«, kozarci so se praznili z uskovito naglico, zastopnik avtomobilske tvrdke se je vdajal že vsakovrstnim prijetnim upanjem. Tedaj se je Denise spomnila, da sta bili s prijateljico prejšnji večer v nekem baru na Montmartru in sta se seznanili z izredno komičnim plesom. »Ali poznate lambeth-walk?« je vprašala. Jerome Choix ni imel o njem niti najmanjšega pojma, njegovo obžalovanje pa se je spremenilo takoj v navdušenje, ko sta mu razposajenki izjavili, da sta pripravljene naučiti ga tega plesa. In že se je začel pouk. Nu, lambeth-walk je ples, ki so ga izumili menda nalašč za takšne prilike. Je nekakšna mešanica polke in kadrije in sestoji v glavnem iz tega, da se primeta plesalca nežno, toda obenem trdno okrog pasu, potem malo poskočita, se spustita, se tolčeta s plosko roko po bedrih itd., na zadnje pa si pomigujeta s palcem nazven in zakričita trikrat »aj-aj-aj«. Takšen je bil vsaj lambeth-walk, ki ga je plesala

v Jeromovem samskem stanovanju vesela detelja. Jerome je bil navdušen. Čez eno uro je bil že pravi matador, kar se tiče lambeth-walkanja.

Tedaj je Denise nenadno pogledala na uro, zavpila in menila prestraženo: »Že devet ura! Moj Bog! In najina moža naju čakata v hotelu!« Nič ni pomagalo, hitro sta se malo popravili, popudrali in počrtali z rdečilo, potem je sledilo kratko, toda prisrčno slovo in izginili sta. Jeromu Choixu se je žalostilo srce. Tako trdno je bil upal, da se bodo vaje z lambeth-walkom podajšale. Malo poparjen se je vrnil v salon, postavil se je pred zrcalo in začel ples za vse primere še malo ponavljati. Štiri korake naprej, štiri korake nazaj, potem se je prijel trdno za pas, da bi skodil v zrak — v istem trenutku pa je namesto predpisane veselega »aj-aj-aj« izustil grdo kletvico. Njegova leva roka je bila nad pasom namreč takoj nekaj pogrešila. In minuto pozneje je zdrjral Jerome z divjim obrazom do najbližje policijske postaje, kjer je sporočil, da sta mu dve zločinki odnesli lastnico. Jerome je bil pouk v lambeth-walku in trdni Denisin prijem ob pasu plačal z vsega vpoštevanja vredno 40.000 frankov.

Tihotapljenje s padali

Neki kmet iz holandskega kraja Vlijsingena je opazoval, da leti nad njegovi polji vsak teden neko letalo, ki je spuščalo vsakokrat majhno padalo. Nepsredno za tem sta prihajala vedno dva možaka, pobrala padalo in izginila z avtomobilom, ki ju je čakal. Kmet je obvestil policijo. Policijski uradniki so napravili zasled in ko je letalo spet priletelo ter odvrlo padalo, so trije uradniki prišli oba možaka iz avtomobila, četrti pa je ujel padalo. Na padalo je bil privezan zavitek z demanti, ki naj bi jih možaka prodala v Amsterdamu. Priznala sta, da sta na ta način ujele že kakšnih dvajset padal. Doslej ni znano ali gre samo za tihotapstvo ali pa za ukradenko blago.

ZA HLADNO JESEN — TOPLEJŠA OBLAČILA!

Oglejte si novo zalogo jesenskega in zimskega blaga za obleke, površnike, suknje itd. pri tvrdki

DRAGO SCHWAB

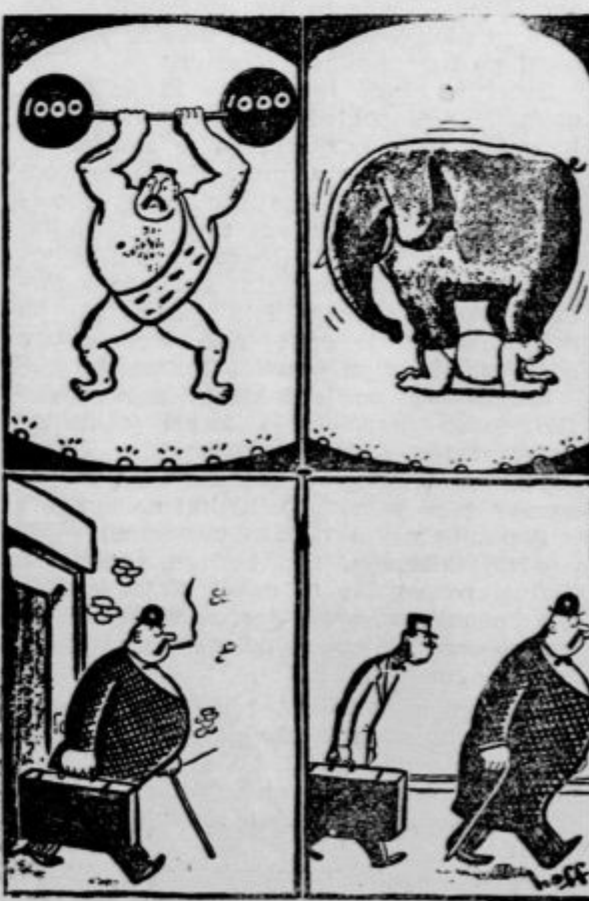
Ljubljana — Aleksandrova cesta št. 7. Izgotovljena oblačila vedno na zalogi. Lastni izdelki! Lasten modni salon!

A NEKDOTA

Metternicha, mogočnega avstrijskega ministra, so povišali v knežji stan. Naslednje jutro ga je vprašal njegov zvesti, toda pedantni komornik Ghroux: »Ali želi vaša visokost obleči suknjo, ki jo je včeraj nosila vaša ekscelencija?«

Igralca Devrienta je obiskal neki nenadarni tovarš, ki je igral samo neznatne vloge v nepomembnih provincialnih gledališčih. Bil je pa silno samozavesten, pa se je pobahal s svojimi uspehi: »Tu v Berlinu niti ne veste, kaj je pravo navdušenje za umetnost. Ko sem igral neke Hamleta, je bil na blagajno pravi naval!« — »Ubogi blagajnik, da je moral toliko denarja vrniti!« je dejal Devrient.

VSAT DAN ENA

Močni mož med predstavo in po njej. (Črna humor)

"JUTROVA" POSVETOVALNICA

Davčna

Dr. K. — M. — Vaše vprašanje glede taksiiranja zdravniških računov je v bistvu tako daleko odzveno, da nanj brez nadaljnjih informacij, ki smo jih uvedli na prejšnjem mestu, ne moremo dokončno odgovoriti. Tar. postavka 34. taksn. zakona navaja marveč prvenstveno samo račune, obvestila, pisma i. t. d., ki jih izdajajo trgovci in obrtniki glede zneskov (terjatev), izvirajočih iz njihovih obrotov, drugemu ali drugim osebam. Na vprašanje se povrnemo v prihodnji številki.

F. A. — L. — Smiselni odgovor o odnosu pojavnosti na Vaše vprašanje prejmete pod št. 1. K. — L. v št. 241 (z dne 16. X. t. l.) našega lista.

Dr. K. — M. — Ali se morajo zdravniški računi kolkovati, ali se razpisujejo, ali se tedaj, ko se na njih potrdi prejem denarja? Ali zadostuje za potrdilo prejemne nekakšna blaginjska izjava, ne da bi se račun kolkoval? — Zdravniški ne spadajo pod zakon o obrotu, zato tudi niso obrtniki, pač pa izvrševalci samostojnih poklicev. Ker se tar. postavka 34. taksnega zakona po svojem smislu in po izrazih kakor »terjatev«, »dobave«, »potrošila« itd. nanaša na neke materialne stvari, materialne predmete, se potemtakem zadevni predpisi te tar. postavke ne nanašajo na dajanje uslug in nasvetov. Zbog teh razlogov zdravniški niso dolžni kolkovati svoje račune po predpisih tar. post. 34. Isto velja za odvnetnike, notarje in živinozdravnike. — Nasprotno pa je treba plačati polodstotno takso (v kolkah) za vsako potrdilo, s katerim se potrjuje prejem vsot (ali predmetov), ki preidejo v prejemnikovo last. Pri pravnih opravilih nastopi ta taksa obveznost (tar. post. 33) le, če se sestavi o njih pravna lista. Zato je za vprašanje takse obveznosti odločilna vsebina listine, zaradi česar se mora ponovna posvedočitev takega pravnega opravila samostojno presojati. Iz tega sledi, da se mora pr. znanica (potrdilo, pobotnica) o prejemu določenega zneska kolkovati po tar. 33. Kljub temu, da se prejem tega zneska potrjuje pozneje še v drugi listini. Upoštevati je treba, da ima takšna priznanica isti pravni učinek kakor definitivna in da more dolžnik na njej zaradi iz izvršenega plačila kakor z definitivno priznanico. Sicer pa se mora odrajati taksa po vsoti najvišjega zneska, čigar prejem se z listino potrjuje, ne glede na to, da se mora za dele tega zneska že prej izdala priznanica, ki so tudi morale biti kolkovane. — Takse prosti zdravniški računi ali blaginjski izjavi, na katerih se potrjuje prejem denarja, podlegajo terjatev iz tar. post. 33, ker imajo vsa svojstva pravnih listin.

L. H. — L. — Katere javne datuje so se glede službenih prejemkov zvišale s. VII. 1938? Doslej je za eksistenčni minimum 400 din odšteval od kosmatih plač, letos pa ne več. Zakaj ne? — Ne poznamo nobenega povišanja, ki bi veljal glede uslužbenške davka od 1. julija t. l. dalje. Ker pa se odmerja enodstotni doprinos od kosmatih prejemkov, ki so zavezani uslužbenškemu davku, se v osnovno za izračun te določke (doprinos) ne morejo upoštevati odbitki iz člena 93. zak. o neposr. davkih. Doprinos se pobira istosčasno z uslužbenškim davkom in se mora posebej v spisku označiti in izkazati. Davčna uprava bi torej ne smela upoštevati odbitka iz člena 93. zak. (400 din na mesec) že od 1. aprila 1934 dalje. Če ga ne upošteva šele od 1. I. t. l. dalje, je za Vas tem boljše. Lahko pa seveda zahtevate pravičen obračun za ves čas nazaj. — Na prvo pismo vam nismo mogli točno odgovoriti, ker ste namesto o enodstotnem izrednem doprinosu k uslužbenškemu davku govorili o prispevku za borzo dela.

T. K. — Lj. V vložih davčne uprave ste oddali pravilno taksiiran priziv proti odmeri pridobitne za leto 1938. Od službojočega uradnika ste zahtevali potrdilo o prevzetem prizivu, ta pa je Vašo zahtevo odklonil, češ da mu morate za potrdilo doprinesiti kolek za 20 din. Ali je bil njegov postopek osnovan na zakonu? — Na noben način! Takso v znesku 20 din je po tar. post. 3. in 4. zahtevali za izpravevalca in potrdila, ki jih izdajajo privatne osebe ali oblastva privatnim osebam o kakršnihkoli dejstvih in o vsem, kar se jim more tičiti. Prav tolikšno takso pa je po tar. post. 5. pobrali za vse pisne odločbe (rešitve), odločbe in za obvestila administrativnih oblastev v zvezi s predhodno takso 10 din po tar. post. 1. za vse pisne ali protokolarne upozoritve (predstavke), vloge ali prošnje vobče, razen onih, za katere je plačati posebno večjo takso. Na Vaš primer pa se ne more nanašati nobena izmed navedenih tar. postavk taksa, zakona, ker bi za izročeni priziv lahko Vi sami spisal potrdilo ter nanj službojoči uradnik pristavil poleg uradnega žiga samo svoj podpis. Privatna podjetja se poslužujejo pri vročanju svojih vlog državnim oblastvom posebnih davčnih knjižic, ki vanje beležijo oddane dopise in vloge. V rubriki »prejemno potrdilo« pa potrjujejo v teh knjižicah organi dotičnih oblastev s svojim podpisom in uradnim žigom prevzem izročeni vlog, ne da bi kdaj komu prišlo na um, zahtevati za to potrdilo kako takso. Pri oddaji raznih davčnih prijav se davčne uprave poslužujejo celo posebnih tiskanih prejemnih potrdil, ki jih izdajajo davčnim zavezancem na njih zahtevo in brez plačila kakršnekoli takse.

A. S. — T. — Od sodišča ste prejeli zemljkoljni sklep, ki Vas obvešča, da se je davčna uprava v imenu državnega zaklada radi davčnih zaoznanstov v znesku 4560 din vknjižila na Vaše posestvo. Ali bo davčna uprava že v doglednem času presila k predlogu za uveljavitev prisilne prodaje? — Na to vprašanje je težko odgovoriti. Uredba pravi, da je uvesti izvršilno postopanje radi davčnih zaoznanstov na dolžnikove nepremičnine, kadar dolžnik nima rubljivih premičnin ali terjatev. Prišna prodaja nepremičnin za dolžni davek se sme izvršiti ali na podstavi zakonske zastave, gledi davka na nepremičnino, za katerega da nepremičnina jamči, ali na podstavi predhodno pridobljene (intabulirane) zastavne pravice glede celokupne davčne terjatve, na katero se je pridobila zastavna pravica. Vendar pa sme davčna uprava predlagati prisilno prodajo ali prisilno upravo nepremične imovine samo, če je ugotovljeno, da se zaoznanek ni mogel izterjati z davčno izvršbo na premično imovino. V nobenem primeru pa se ne smejo prodati nepremičnine prvenstveno za davčno terjatev brez dovoljenja ministrstva finance, oddelka za davke. Da se izognete vsem težkim stvarim, ki Vas še čakajo, vam svetujemo, da skušate odplačevati

pravilno davčni zaoznanek v primernih obrokih. Zato se zglasite pri šefu davčne uprave, ki vam bo šel, če bo kolikšna mogoče, prav gotovo na roko.

M. C. — M. — S trgovino ste pričeli meseca septembra letos. Kako in za katero dobo vam bo davčna uprava prvič odmerila pridobitno? — Zakon določa, da plačujejo davčni zavezanci od novih podjetij, obratov in poklicev, dokler se ne ugotovi prvi čist letni dohodek, davek začasno in sorazmerno s podobnimi, s pridobitno že obremenjenimi podjetji, obrati in poklici. Po ugotovljenem čistem letnem dohodku pa se izvrši končna odmera tako za prihodnjo davčno dobo kakor tudi sorazmerno s časom, mislim od začetka davčne obveznosti do konca prvega poslovnega leta. Za čas od začetka davčne obveznosti — v Vašem primeru od 1. X. t. l. — do konca prvega poslovnega leta (31. XII. t. l.) se odmeri osnovni in dopolnilni davek tako, da se po odnosni davčni stopnji (10 od sto) »računa vsota, ki odpada na celo leto, potem pa se prevede na ono število mesecev, ki so pretekli od začetka davčne obveznosti do konca poslovnega leta. Od istega letnega čistega dohodka bo odmeriti pridobitno tudi za naslednje poslovno leto.

Pravna

B. P. O. Ali more Vaša žena zahtevati od staršev doto, ker se je omožila proti njihovi volji. — Pri nespornem sodniku pristojnega sreskega sodišča more Vaša žena predlagati da se naj ji sodno določi primerna doto, ki naj služi v olajšanje potroška, ki je združen z zakonsko zvezo. V svojem predlogu naj navede, da ni bil podan utemeljen vzrok, zaradi katerega starši niso odobrvali njene poroke. Sodišče bo preiskalo vse te okoliščine glede utemeljenosti neodobravanja in tudi imovinsko stanje staršev. Ako vzrok neodobravanja ni bil podan, bo sodišče določilo primerno doto. Ako starši svojega otroka popolnoma prezejo ob oporoki, ima ta otrok pravico po njihovi smrti zahtevati iz zapuščine tudi delež Ostalih dedičev, ki so morali na zahtevo nujnega dediča pustiti vračunati vse ono, kar so potom daritev prejeli od zapustnikov ob času njihovega življenja. Tako glede dote, kakor tudi glede dediščine se je možno z dotičniki, ki so vse to dolžni dati, poravnati za gotov znesek ali pa za kako dajatev zemljišča.

T. S. L. Ali odgovarjate kot lastnik psa za poškodbe, ki jih je storil. — Ako boste dokazali v eventualni pravdi, ki vam grozi od poškodovanca, da je vašega psa, ki je bil priklenjen v zvezi verige polnoletna, Vaša uslužbenka, brez Vašega dovoljenja, se boste mogli oprostiti odgovornosti za plačilo odškodnine. Za tuja protipravna dejanja po zakonu namreč ni nihče odgovoren, ako se jih ni udeležil. Odgovorni bi bil za odškodnino le v tem primeru, da bi nasprotnik dokazal da ste se za oskrbovanje svojih stvari poslužili za take osebe popolnoma nesposobne osebe, kar pa dvomimo, da bi se moglo Vaši uslužbenki očitati.

M. I. Lj. Ali smete podaljšati plačilni rok za dolg, ki ste ga z unikom sporazumno ugotovili. — V zakonih je odredeno, da se proti vsiljivi volji upnika ne more prisiliti, da bi sprejel kaj drugega kot to, kar ima terjati. To velja tudi glede načina in dogovorjenih obročnih odplačil zaradi izpolnitve dotične obveznosti. Ako uniknik ni bil zadovoljen z malimi obroki, ki ste jih ponudili, je naveden pravni zastopnik smel zahtevati plačilo od Vas v roku in v mesečnih obrokih, s katerimi je bil Vaš uniknik tudi prvotno sporazumen. Dolžno namrečnino boste morali torej plačati že v treh mesecih in je najboljša, da se pozivno odzovete, ker si sicer sami naravniti ne potrebne stroške zaradi tožbe, ki bi jo povzročili.

K. V. D. R. Izplačilo sodno založnecem denarja nedolžniku, ki je med tem postal že polnoleten. — Ako Vas sodišče pri katerem se je vodil varstveni spis glede Vaše osebe, ni službeno pozvalo, da se zglasite zaradi odprave in prevzema sodno založnecem denarja, morete tako odpravo povzročiti tudi sami. Vložite na pristojno sodišče predlog, da se vam naj izplača v sodni hrambi v Vašo korist založeni denar in navedite vse okoliščine, katere ste nam sporočili v Vašem vprašanju. Sodišče bo na to uradoma polnoletno, ki je denar naložen in upoštevalo tudi morebitne krivice, ki so povzročili, da vam denar še ni bil izplačan.

H. V. Sv. J. V izročilni pogodbi ste si izgovorili polnoletnost, ki je bila točno zapisana v pogodbi, tudi druge datuje ki se pa niso zapisale. Ali jih morete zahtevati. — Četudi ste v izročilni pogodbi namenoma izpustili zapisati razne datuje, ki vam jih je obvezan dati prevzemnik Vaš sin, na ste jih medsebojno dogovorili. Vam pritičejo radi tega dogovora. Ako ne gre zlepa, boste morali pri prevzemniku vložiti tožbo in v njej zahtevati, da vam je dolžan priznati vse tudi nezapisane dogovorjene datuje in da vam jih je dolžan točno po dogovoru izročiti. Sodna hiša bo izšla nato radi te Vaše tožbe, bo nadomestovala pisarno pogodbo in bo prevzemnik po sodbi dolžan izročevati vse, kakor bo s sodbo določeno. Morda bi se pa omejila pravil in še enkrat stopila k notarju, da vama ponovno v smislu Vašinega prvotnega dogovora sestavi točno pogodbo.

B. G. C. Kam se vam je obrniti radi pokonine. — Ker je bil Vaš pokojnik mož član Bratovske skladnice, morate tja priti, da je umrl, ako tozadevno prijava še ni bila oddana na skladnico. Bratovska skladnica vam bo nato določila pokonino, ako vam po pravilih ki veljajo za Bratovsko skladnico smoli prinaša. Po teh pravilih ne boste mogli dobiti pokonine, če ste stopili v zakon z Vašim možem, ko je bil član Bratovske skladnice pa že kot tak ob času poroke ugotovljene ali omenjene. Le v primeru da so bili v vašnem zakonu rojeni otroci, bi imeli pravico do prejemanja pokonine, če tudi ste se poročili z unokojcem. Vsa pooblašča vam more na Vaša vprašanja dati Bratovska skladnica v Ljubljani.

Zdravniška

Želim se poročiti, Ljubljana 4. Od mihajla nog ste boleha. Imeli ste tudi škrofulozo, prvo perilo ste dobili šele z 19. leti in je vedno boleče. Nekoliko mesecev sem imate bolečino po desni strani trebuha in čez križ. Večkrat vam je slabo. Pogosto se vam zleha. V duševnem pogledu se počutite slabo. Melanholični ste in večkrat mislite na samomor. — Kar se tiče

poslednjega se vam nič ne čudim. Dolgotrajna bolezen in slabo duševno razpoloženje gre roko v roki. Vendar mislim, da greste v tem oziru le predaleč. Tako huda pa stvar le ni, da bi morali obupavati. Radi škrofuloze, ki ste jo preboleli, ste verjetno zaostali nekoliko v razvoju. K temu se je pridružil še slab razvoj jajčnikov. Poleg tega ste se precej slabokrvni. Priporočam vam, da pijete železno vino in pa da uživate mnogo jeter v tej ali pa v drugi obliki. Bilo bi tudi dobro, če si morete privoščiti nekaj časa popolnega odmora, kar bi vam poleg dobre hrane pripomoglo, da se okrepite. Predno pa se poročite, vam svetujem natančen zdravniški pregled. Kajti zdravje je eden glavnih pogojev srečnega zakona.

E. B. Celje: Z ozirom na vaše dodatno pojasnilo vam odgovorjam sledeče. Pišete, da vam je večkrat teklo iz noge. To opazujemo največkrat pri gnojnem vnetju kosti. Zato vam pred vsem svetujem, da si daste napraviti rentgensko sliko noge, kar sumim, da ste tudi vi nekaj silnega preboleli in da imate sedaj posledice. Poleg tega dopuščam tudi možnost, da imate plosko nogo, ko pišete, da imate bolečine v stopalu. Preiskava mora torej iti v teh smereh.

J. Snaj — Zagreb: Priporočam, da masirate lasišče z 2% salicil-alkoholom. V iste svrhe rabimo tudi čaj iz korenin koprivke. — Vzrok glavobola je različen. Tako izhaja n. pr. iz vnetja ušesa, nosa, pri povečanem krvnem pritisku, preobilen kajenju in slinico. Zaradi pomanjkljivosti podatkov vam ne morem nič določnega reči. Mogoče sem vam že s tem, kar sem napisal, pojasnil stanje. V nasprotnem primeru pišite ponovno obširnejše pismo.

A. I. Maribor: Starši ste 29 let. Ste pa zelo slabotni. Zdravnik, ki vas je preiskal, je ugotovil, da niste na pljučih bolni. Priporočam vam je krepko hrano (mleko in slinico). 2 meseca ste uživali takšno hrano, pa se niste nič popravili. Vprašujete, da li bi bilo dobro žensko mleko? — Principialno ne bi bilo proti temu nič reči. Samo način, kako si vi to zadevo predstavljate, mi je neumiljiv. Zdi se mi, da nimate v tem pogledu jasnih pojmov. Sicer pa imamo še druge stvari, ki so dosti rednejše od mleka, n. pr. med, vse vrste masti, orehi, kruh in slinico. Priporočam tedaj da si ustvarite temu primeren jedilnik in da jeste 4 do 5 krat dnevno. Zmerna telovadba bi vam poleg tega tudi pripomogla, da bi se bolj razvili.

F. K. Gozova — Sv. Trojica: Trpite na tkzv. Parkinsonovi bolezni in vprašujete za naslov bolnika, ki je v zadnji številki prošil za nasvet. — Nima prav nobenega smisla, da vam dam zahtevan naslov. Pojdite raje k vašemu zdravniku, ki vam bo dal vse potrebne informacije in tudi potrebna zdravila, ki jih itak morete dobiti samo na recept.

Negodna — Maribor: Pobarvali ste si lase z neko vrsto šampona, naker so vam pričeli izpadati. — Sestave imenovanega šampona ne poznam. Domnevam pa, da mora vsebovati anorganska barvila, ki so nekatera škodljiva za lasišče. Priporočam vam, da se obrnete na kakšnega kozmetika, ki vam bo svetoval, kako popraviti nastalo škodo.

A. M. Sežana: 53 let ste star. Trpite pa že od 15. leta dalje na zaprtju. Poskusili ste vse mogoče stvari, toda uspeh je bil samo delni. — Iz opisa stolice sklepam, da leži vzrok vašega trdovratnega zaprtja v debelem črevu. Dopusčam možnost, da imate že od rojstva abnormalno dolgo, odnosno široko debelo črevo. Zato bi vam še svetoval, da si daste črevo rentgenološko pregledati, kar ni zvezano s prevelikimi stroški. Če bo izvid pozitiven, se bo dalo eventualno z operacijo kaj ukreniti. Obvestite me o tem!

ŠAH

Prvi dve koli holandskega turnirja osmih najboljših šahistov sveta sta prinesli že prav mnogo presenečenja in živahne partije, tako da je pričakovati napetega nadaljnjega teka turnirja. Izmed prvih 8 partij jih je 5 končalo remis, kar ni pretirano mnogo. »Papirna« forma udeležencev, ki vpoštevajo njihove dosedanje rezultate, predvsem iz zadnjega časa, je dajala, kakor omejeno, dr. Aljehin in Reshevskemu, eventualno še Botvinniku in Keresu, najboljše izglede v turnirju. V tem smislu se je izrazila tudi večina udeležencev samih tik pred začetkom. Že prvi dve koli pa kaže, da bo morda marsikaj izpadlo drugače, kakor pa so v naprej napovedovali računi. Večina udeležencev že skoro leto dni ni igrala na nobeni važnejši prireditvi, najbrž pa zato, da so se lahko tem bolj temeljito in mirno pripravili za sedanjí turnir, ki ima tako izreden pomen. Kaj vse so obsegale te priprave, kakšne novosti je ta ali oni našel, ali kako je izboljšal svojo formo, ostane za enkrat seveda neznan, saj bodo pač vsi sredi borbe poskušali skrivati svoje karte. Prvi dve koli sta spravili na čelo Fine-a in dr. Euweja, od katerih bi bilo posebnih uspehov morda pričakovati. Fine je dobil celo obe prvi partiji, v dobrem stilu. Ta dosedanjí njegov uspeh je v precejšnjem nasprotju z njegovo formo zadnjega časa: na turnirjih za prvenstvo USA je vedno zaostal za Reshevskim, ki se mu ga doslej tudi še nikoli ni posrečilo poraziti; lani v Kemeru je doživel precejšen neuspeh, 9. mesto; v Semmering-Badenu je bil sicer drugi, toda s pomočjo 12 remijev ter samo dveh zmag, proti zadnjima na tabeli. In vendar sedaj tako prepričevalen začetek! Res je Fine že dalje časa veljal kot izvrsten poznavalec teorije otvoritev; napisal je sam tudi že več pomembnih teoretičnih del. Tudi dr. Euwejev dobri začetek je presenetljiv. Pri tem je imel proti Keresu, kakor pravijo poročila, celo smolo, da je v naglici prezrl možnost zmage. Dr. Aljehin je v prvem kolu lahkomislno oddal pol točke. Imel je proti Reshevskemu že zmago v rokah, pa se je potem preneglil in dovolil remis. Capablanca in Keres se doslej nista posebno izkazala, vendar si za enkrat, enako kakor tudi dr. Aljehin, vsaj še nista pokvarila izgledov. Ostali trije Botvinnik, Flohr in Reshevsky pa bodo najbrž že težko nadoknadili izgube na startu. Flohr je, kakor poročajo iz Holandske, definitivno opustil misel na match za svetovno prvenstvo z dr. Aljehinom. Pred tednom dni bi bil moral položiti zanj kavelj.

V Berlinu je dne 23. oktobra umrl švicaški mojster Paul Johner, star 51 let. P. Johner je še pred 10 leti štel med najbolj znane mojstre na svetu. Imel je tudi prave velike uspehe, tako n. pr. prve nagrade na močnih turnirjih v Göteborgu 1920, Scheveningenu 1923, Trstu 1923 in Berlinu 1924. Zadnja leta se radi boleznimi več udeleževal turnirjev. P. Johner je bil po poklicu učitelj glasbe in priznan čelist.

V Moskvi je umrl v oktobru mojster N. D. Grigorjev, star šele 43 let. Grigorjev je bil eden najboljših komponistov umetniških končnic na svetu, njegova specialiteta pa so bile končnice kmetov, v katerih je bil neprekosljiv.

Pravkar se je naša majhna šahovska literatura pomnožila za lepo novo delo. V Beogradu je izdal mojster Ozren Nedeljković »Šahovski almanah«. Knjiga obsega 140 strani 16°, tiskana je približno na polovico v latinici in cirilici. Vsebuje m. dr. pravila za organizacijo turnirjev in sličnih prireditvev, z Bergerjeve tablice za določanje razporeda turnirskih partij, podatke o svetovni šahovski federaciji, našemu šahovskemu savezu, nadalje naslove vseh važnejših šahovskih klubov v državi. Z vsemi temi podatki izpolnjuje pač občno vrzel v našem šahovskem življenju, kar bodo gotovo vsi naši šahisti z veseljem pozdravili. — Ostalo polovico knjige izpolnjujejo originalni prirediteljski prispevki (z množimi partijami), ki so jih dali svetovni prvaki dr. Aljehin, Kostić, Pirc, N. Trifunović itd. Knjiga prinaša tudi daljši izvelek iz pomembne Levenfišove teoretične študije o damskem gambitu. — Šahovski almanah stane 20 din ter se naroča pri avtorju O. Nedeljkoviću v Beogradu, Jevremova 46, pošt. rač. št. 60.176.

Semifinalna tekma za klubsko državno prvenstvo med Ljubljanskim š. k-om in zagrebškim Amaterskim š. k-om, ki se je vršila preteklo nedeljo v Zagrebu, se je končala s prepričljivo zmago Ljubljancev. Vključno partije dr. Kalabar — Furlan; z druge deske, ki je predložena v ocenitev, pa je za Furlanija popolnoma dobljena. Na končni rezultat 6:2 za Ljubljano. Ta visoka razlika, kakor še zlasti rezultat na prvih deskah (4:0) kažejo premoč Ljubljancev za cel razred. Pri tem pa je morala Ljubljana še v borbo z eno rezervo za Preinfalka, da ne govorimo o »velemojstrskih rezervah«, za katere ni bilo nikdar niti v načrtu, da bi v tej tekmi nastopile Zagrebčani so šli v borbo skrbno pripravljeno. Igrali so na domačih tleh. Tok partij tudi govori v prilog Zagrebčanov. Vse to daje zmagi Ljubljane še poseben pomen. — Finale za državno prvenstvo med Beogradskim in Ljubljanskim š. k-om bo koncem meseca, najbrž že prihodnjo nedeljo, predvidoma v Ljubljani. Če nastopijo Beogradčani, kakor nedavno v Subotici, brez svojih mojstrov, pač ne morejo računati na uspešen odpor. Če pa oride njihovo kompletno moštvo, so izgleadi za Ljubljano samo za malenkost boljši, kakor za Beograd.

S tekem v Zagrebu je naslednja partija s prve deske.

Pol-slovanska obramba damskega gambita

Bel: M. Vidmar jun. Črni: Dr. Astaloš

1. d2—d4	d7—d5
2. c2—c4	c7—c6
3. Sg1—f3	Sg8—f6
4. e2—e3	e7—e6
5. Lf1—d2	Sb8—d7
6. 0—0	Lf8—e7

Signure za črnega je tu d4, 7. Lc4; Ld6, 8. Sc3, 0—0, 9. e4, 5. Sistem, ki ga v partiji uporabi črni, izvira od Bogoljubova. Morda je ob najboljši igri črnega korekten, vsekakor pa daje črnemu zelo težko igro.

7. Sb1—c3 0—0

8. b2—b3

Samo do enake pozicije vodi 8. e4, 9. Se4; b6 ter nato c5. Poteza v partiji pa ohrani napetost v poziciji.

8. ... b7—b6
9. Lc1—b2 Lc8—b7
10. Dd1—e2 a7—a6?

Do tu je šlo vse po dobro znanih vzorih, to je pa težka napaka. Ne samo, da izgublja črni čas za potrebno razbremenitev svoje pozicije, temveč še povrh kmet na a6 odsele vedno veže dve črni figuri, ker beli sicer grozi c5: ter La6: — Pravilno je bilo c6—c5, ali event. tudi še preje Tc8, Dd8—c7—b8—a8.

11. Tf1—b1 Dd8—b8

Morda je bilo še tudi tu c6—c5 bolje. Črni pa se je po zamenjavi na d5: — c5 bal najbrž »visečih kmetov«.

12. Sf3—e5! Tf8—d8

Kmeta seveda ni bilo mogoče vzeti: Se5, 13. de5; Dc5: 14. Sd5:!

13. Tal—c1 c6—c5

Nekoliko pozno se črni le odloči za to potrebno potezo. Sedaj pa ima beli že možnost, da poveča svojo prednost:

14. c4: d5 c6: d5

15. Se5: d7! Td8: d7?

Po tej ponovni nanaki beli z lepo kombinacijo forsira odločitev. Pravilno je bilo Sd7, 16. dc5; Sc5: Beli je zaradi slabega črnega kmeta d5 seveda tudi potem v prednosti, toda neposrednega konca ni videti.

16. d4: c5 d6: c5

17. Sc3—a4! Db8—a7

Relativno bolje je bilo dati z Dd8 takoj kmeta.

18. Sa4: c5! Pointa kombinacija.

19. ... Le7: c5

19. Lb2: f6 Lc5—f8

Črni lovca seveda ni smel vzeti, radi 20. Dg4+ ter Dd7: Pa tudi tako mu ni pomoci.

20. Ld3—f5

Dobi še kvaliteto. Še bolj pa je bilo 20. Lh7+:! Kh7: 21. Dh5+:! Kg8. 22. Td4! g6: (sicer Th4 ter mat), 23. Dg4+:! Lg7 (ali Kh8 oz. h7), 24. Dd7: ter v naslednji potezi Tc7 z napadom na b7 in f7. Kmalu bi poleg Ld4 potem še kmet d5, pa bi imel beli poleg kvalitete še tri kmete več.

20. ... Td7—d6

21. Lf6—d4! Da7—b8

22. Ld4—e5 g7—g6

23. Lf5—g4 Db8—e8

24. Le5: d6 Lf8: d6

Tudi tako je borba seveda že odločena. Sledilo je še:

25. Lg4—f3 De8—e5

26. g2—g3 Ta8—d8

27. De2—d2 Ld6—a3

28. Dd2—d5 Dd6—d6

29. Tc1—c2 Td8—d7

30. Td1—d4 Dd6—f6(?)

31. Lf3—g4 Črni se vda.

Vasja Pirc.

R A D I O

Nedelja 13. novembra
Ljubljana 8: Radijski šramel. — 9: Napovedi, poročila. — 9:15: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. — 9:45: Verski govor (g. Jože Jagodici). — 10: Radijski orkester. — 11:30: Laska glasba. Sodelujejo: duet ceter, duet orgle in harmonika. — 13: Napovedi. — 13:20: Akademski pevski kvintet. — 14: Plošče po želji. — 17: Kmet. ura: Slinavica in parkljavica (dr. L. Hribar). — 17:30: Domači napavi (plošče). — 18: Vesela kmečka zgodba »Strah v koruzi«. — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Radijski orkester, vmes Trboveljski pevski zbor kvartet. — 21:15: Samospevi in dvospevi. Pojeta gđ. Štefka Korencanova in ga. Dragica Sokova. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Radijski orkester.

Ponedeljek, 14. novembra
Ljubljana. 12: Za veselje in zabavo (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Zdravstvena ura: O prebavi (ga. Božena dr. Zajc-Lavričeva). — 18:20: Plošče. — 18:40: Kulturna kronika: Narodopisne starine v Kamniku (g. R. Dostal). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Zanimivosti. — 20: Koncert Radijskega orkestra. — 21:10: Komorni trio (gđ. Fr. Ornikova, gg. C. Sedlbauer in prof. M. Lipovšek). — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Prenos plesne glasbe iz restavracije Emona.

Beograd. 16:45: Narodne pesmi. — 17:15: Orkestralne skladbe. — 18:20: Plošče in narodna glasba. — 20: Prenos opere iz Naro. gledališča. — Zagreb. 17:15: Petje. — 17:30: Mozartov klavirni koncert. — 18: Češki šlagerji. — 20: Zvočna igra. — 20:30: Petje. — 21: Klavirske skladbe. — 21:30: Iz ruskih oper. — 22:20: Ples. — Praga. 20:10: Pester glasbeni spored. — Varšava. 21: Simfonični koncert. —

SPORT

X. Nolo v ligi

Sparta v Ljubljani

Po dolgem ligaškem tekmu na domačih tleh — Elitni spored imajo v prestolnici

Se dve koli ligaških tekem, pa bo konec polovične ligaške sezone in pol poti do naslova državnega prvaka za prihodnje leto. Današnji spored je spet zelo zanimiv in bo gotovo razčistil še nekatera odprta vprašanja, predvsem ono, kje bodo posamezna moštva počakala spomladi.

Za nas v Ljubljani ima to kolo še posebno privlačnost, ker bomo v njem po dolgi pavzi gledali domačega igrača v borbi za točko na domačem igrišču. Dovolj mu je bilo že romanja po svetu, od nedelje do nedelje smo morali pisati o njegovih nasprotnikih kot favoritu zaradi domačega igrišča, to pot velja vse to za njega. Upajmo, da bo znal vse izkoristiti in se s krepkim odzivom rešiti zadnjega mesta, kamor ga je teden dni prej posadil naš današnji nasprotnik.

Belo-zeleni pred važno nalogo

Popoldne ob 14. na igrišču ob Tyrševi cesti — Predtekma ob 12.45

Gostje iz Zemuna računajo, da bodo iz Ljubljane odnesli obe točki. Belo-zeleni pravijo tudi tako. Težko je delati račune.

Sparta in Ljubljana sta doslej delila usodo ligaških mošt, ki mu vsako nedeljo grozi presenečenje, ki mu od termina do termina ginejo tla pod nogami. Statistika pravi, da je Sparta od doslej odigranih tekem — štirih doma in petih od doma — doma dobila samo eno točko, na drugih igriščih pa ostale tri. Ljubljana pa je doslej na domačih tleh, kjer je igrala tri tekme, spravila tri točke, iz vseh odigranih 6 tekem izven doma pa je prisnela domov samo eno točko in jih je 11 pustila ostalim. Iz tega sledi, da je Sparta bolj nevarna izven doma, Ljubljana pa na domačem igrišču.

Kljub temu pa velja upoštevati, da so Zemunci dobri in trdi nogometaši, ki so v stalnih stidih z beograjskimi moštvami, tako da bodo morali zato naši krepki priti do zadnjega živlga, če ne bodo hoteli

doživeti kaj najhujšega. Vsekakor bo tekma, v kateri pojde obema kluboma na položaj v tabeli, napeta do zadnjega udarca.

Beograjski spored

Najlepši spored bodo imeli v Beogradu, kjer se bodo na prenovljenem stadionu BSK srečali vsi štirje ligaši »gornje hiše«, torej BSK in Hašk ter Gradjanski in Jugoslavija.

Če bo BSK danes zmagal nad Haškom, potem se bo otreseel najbolj nevarnega nasprotnika za leto in mu sploh ne more nihče več zmanjšati velikega naskoka točk, s katerim bo ostal v prvenstveni tabeli v vodstvu do marca prih. leta ali do konca.

Gradjanski bo zadeli na nesigurno moštvo Jugoslavije in je seveda prepričan, da bo rešil obe točki. Beograjski »rdeti« pa spet najbolj zaupajo v svojo odlično obrambo in upajo, da se bodo obdržali na mestu, ki ga zavzemajo sedaj.

Hašk: Jedinstvo. Jedinstvo pojde na tizet na morje. Hašk zelo nerad pokanja gostom točke in tudi to pot ni mnogo verjetnosti, da jih bo dobil Beograd. V ostalem pa je Jedinstvo že nehalo zmagovali preteklo nedeljo in bo bržkone tudi Hašk prebudil nasprotnik zanj.

Slavija (V): BSK. Četrta beograjski klub bo gostoval na Tivarskem stadionu. Po papirni formi sočeti, tem bolj zato, ker so Varaždinci v zadnjih dnevih izgubili nekaj odličnih igralcev, je Baskova zmaga proti njim skoraj nesporna.

Slavija (S): Gradjanski (S). Čvrsti Skopljanec, ki so se preteklo nedeljo prav lepo obnesli proti Jugoslaviji v Beogradu, morajo danes na vroča sarajevska tla. Slavija bo gotovo napela vse sile, da si pribori tri dve točki, toda ni izključeno, da bi najmlajši udeleženec v ligi poskusil kaj takega, kar so nedavno storili Varaždinci.

Prognost ne bomo delali bolj podrobnih, ker se je pokazalo, da so nas ligaši že nekaj nedelj puščali na cedilu z njimi. Sicer pa bo vsa naša pozornost danes na domačem igrišču, kjer se mora Ljubljana po današnji tekmi odpreti pot proti sigurnejšim mestom v ligaški tabeli.

Reidar Andersen, ki je leta 1935 dosegel v Planici kot edini Norvežan do sedaj zmagovalno 99 m, s člankom: »Norveška smuča premoč v nevarnosti«. V tem članku razpravlja o nevarnosti, ki preti Norveški kot izraziti smučski državi zaradi tega, ker izgublja smerom bolj vrhove v smučskih rezultatih.

RAIDAR ANDERSEN, znan norveški smučski skakalec, ki zdaj sam skrbi za propagando naše Planice

»Kaj pomaga, če dosežemo od 10 prvih mest 9, če pa nimamo vrhunca? Sloves Norveške kot vodilne smučske države ne dopušta še nadaljnjih porazov.« Nato razpravlja o norveških skakalnicah in trdi, da so vse pomanjkljive, slabe in ne ustrezajo več skakalnemu stilu naše dobe. »Naše skakalnice so skoraj brez izjeme napačno grajene! Ne samo stare, temveč tudi one, ki so bile grajene v zadnjem času ne segajo daleč kakor do dobe nekdanjega Telemark-stila! Stil skakanja pa je baš v zadnji dobi storil velik korak naprej, kajti včasih so skakali preko 100 m. V srednji Evropi so skakalnice mnogo boljše in pravilnejše; tam se preračunavajo in konstruirajo, pri nas pa se enostavno položijo v teren. Da bi se mogel skok izvesti po zdaj veljavni načelih, morajo skakalnice izpolnjevati prav določene pogoje. Skakalec mora danes računati z zračnim uporom, z zračnim dvigom, z določenimi brzina, ki so medseboj v zvezi. Vsem tem zahtevam pa mora ustrezati profil skakalnice in če je grajena pravilno, daje skakalcu občutek varnosti in mu nudi velik užitek, tako da skakalec res da najboljši, kar zmora. Na slabo grajenih skakalnicah pa je nevarnost že pri kratkih daljavah velika. Kot primer pravilne skakalnice naj služi velika naprava v Ratečah-Planici, kakršna je bila leta 1935, kajti ta je bila pravilno konstruirana in jo morem imenovati idealno. Skok preko 90 metrov na njej je popoln užitek in v velikem nasprotju s skokom samo do 50 m na slabi skakalnici. To ni samo moje mnenje, temveč vseh naš skakalcev, ki smo skakali tudi v Srednji Evropi.« Končno še ugotavlja potrebo po sistematičnem pouku skakanja, češ da je popolnoma napačno, če kdo misli, da mora Norvežan, ker ima vsak že od 5. leta smuča na nogah, znati kar tudi skakati. Zato smatra, da je nujno treba namestiti državnega trenerja, kakor ga imajo tudi že ostale severne države.

Za nas je Andersenovo mnenje tem bolj dragoceno, ker je bil on prvi, ki je očital inž. Bloudku, da nima pravice graditi takih skakalnic, Andersen je bil tisti, ki si je po povratku v domovino leta 1935 zgradil skakalnico Marienkollen pri Trondhejmu in zlomil nogo na njej, ko je poskušal skočiti nad 90 m daleč, on je tudi na Norveškem, po pripovedovanju novinarjev iz Oslo, letos na Finskem razširil vesti, da je planiška skakalnica slaba! Če so se Norvežani zdaj odločili sprejeti takšen članek v najvažnejšo smučsko publikacijo na Norveškem, tedaj je gotovo, da pomeni ta članek več kakor osebno mnenje Andersena ter ga lahko smatramo kot klic, da morajo Norvežani spremeniti svoje stališče v tem vprašanju. Tudi so članek ponatisli vsi večji norveški sportni listi, a sedaj ga prinašajo po vrsti tudi sportni listi v Srednji Evropi.

Mi z zadovoljstvom ugotavljamo, da je dobila Planica s tem veliko zadoščenje; saj so morali njeni poborniki vsa ta leta opraviti mnogo dela, da so jo vsaj doma branili pred napadi, ko že zunaj v svetu ni bilo mogoče povsod. Vsekakor pa po vsem tem, ni več daleč čas, ko bo dosegla Planica tudi popolno priznanje pri Fisi in ko bo konec razprav o smučskih skokih ali poletih. Zdj govore že — dejstva!

Rallye Monte Carlo. V zadnji nedeljski številki našega lista smo objavili kratko informativno notico o letošnjih pripravah za znano mednarodno avtomobilsko vožnjo »Rallye Monte Carlo«, na katero se letos pripravljata tudi majhna skupnica iz Ljubljane. V omenjeni notici smo pisali med drugim, da letos na tej vožnji škodovka najbrže ne bo zastopana, kar pa ni točno. Kakor nam poročajo iz počenega vira, se bo škodovka udeležila letošnjega rallya v Monte Carlo z novim strojem škoda Rapid OHV, tipa Monte Carlo, s katerim bo vodilni vozač Zdenek Pohl, ki bo startal iz Aten. Pohl je že nekajkrat nastopil v tej hudi konkurenci in že večkrat zasedel II. mesto.

Hermežani! Dopolnili ob pol 10. bo v restavraciji pri »Šestici« redni letni občni zbor moto kluba Hermes. Dolžnost vsakega zavednega Hermežana je, da se obnege zbora sigurno udeleži. Moto Hermes.

Pol stoletja že deluje CMD. darujmo že za pol stoletja!

Kronane glave na sportnih igriščih

V nekaterih kraljevskih hišah je sport skoraj že tradicija

Ko gledamo dolgo vrsto imen zmagovalcev na raznih olimpiadah, čitamo zdaj pa zdaj ime, ob katerem postanemo vendarle pozorni, saj gre za člana kraljevske hiše, norveškega prestolonaslednika Olafa. Pri jadrskih olimpijskih tekmah leta 1928 se je posrečilo navdušenemu in vsestranskemu kraljevskemu sportniku, da je s svojo jachto »Normo« zmagal v svojem razredu jadrnic in si tako priboril zlato olimpijsko kolajno.

Primer prestolonaslednika Olafa kot olimpijskega borca in zmagovalca iz kraljevske hiše pa ni osamljen, ker je že pred njim član nemške cesarske hiše princ Friderik Karel I. 1912 v Stockholmu sodeloval v konjskih sportih na olimpijskih tekmah, čeprav tamkaj ni dobil nobenega darila. Tudi zadnje olimpijske igre v Berlinu so imele v enaki panogi udeležence iz vladajoče kneževske hiše, in sicer prince Gustava Adolfa iz Švedske, najstarejšega vnuka kralja Gustava, ki je znan med narodom kot »prince jahalec« in se je tudi v izločilnih borbah pokazal v odlični formi, dasi ga je nato v finalu spremljala smola.

V ostalem pa je švedska kraljevska rodovina gotovo med vsemi kraljevskimi hišami ona, ki najbolj ljubi sport. Saj je znana stvar, da kralj Gustav V. kljub temu, da nosi že osem križev, še zmerom redno igra svoj tenis in da se prevsem stalno udeležuje iger v dvoje na turnirjih na Riviera, ki jih je sam poklical v življenje. Kralj Gustav V. nastopa tod z imenom »Mr. G.«, s katerim tajnim imenom je skoraj prav tako znan kakor s pravim. Tudi prestolonaslednik Gustav Adolf se je prej živahno udeleževal v sportu in je najbolj ljubil smučanje, pozneje pa tudi tenis in golf. Njegov najstarejši sin, prej omenjeni princ Gustav Adolf, je razen tega še odlični sabljač, ki si je n. pr. l. 1936 doma priboril državno prvenstvo, v tej panogi. Njegov mlajši brat Bertyl je prav tako med narodom znan kot sportni princ, ker aktivno dela kot lahkoatlet, kot boksač, kot hitrostni tekač na ledu in kot jahalec.

Da ostanemo v Skandinaviji, moramo v tej zvezi omeniti še danskega kralja Kristijana, ki je navdušen jadralca in se prav rad osebno udeležuje mednarodnih regat kakor n. pr. v Cannesu, kjer je vsako leto

to navdušen. Znana je tudi ljubezen holandske kraljice Viljemine za koleosarjenje. To njeno navdušenje je že precej staro. Kraljica je leta 1897. v Monakovem spoznala to moderno prometno in sportsno sredstvo in si ga je kupila in vzele s seboj. Ko je državni svet zvedel, da namerava kraljica koleosariti po deželi, se je odločno izrekel zoper to njeno namero, in sicer iz razlogov osebne varnosti in čuvanja kraljevskega dostojanstva. Ta sklep je posebno značilen za preokret, ki sta ga sport in telesna vzgoja doživela v zadnjih 40 letih. Tudi prestolonaslednica Julijana je zelo dovtetna za vse novo; tudi ona je vsa navdušena za sport, predvsem kot drsalka, v zadnjem času pa se je posvetila tudi smučanju, pri kateri priliki je spoznala tudi svojega sedanjega soprega.

V angleški kraljevski hiši je udeležba v sportu skoraj tradicionalna. Vsi zadnji kralji so se sami udeleževali kot sportniki, kralj Jurij V. kot jadralca, njegov najstarejši sin Edvard VIII. na konjih in v golfu, zadnji kralj Jurij VI. pa kot teniški igralec.

Da bodo v tem pregledu zastopane vse panoge, poznamo v nadaljnjem tudi kralja, ki je ves navdušen za boks, in sicer rumunski kralj Karel, ki vzgaja tudi svojega sina Mihalea popolnoma v sportnem duhu. Kralj smatra, da je boks za sportno vzgojo mladine najbolj pripraven. Zato pa si je mladi kralj Faruk iz Egipta za svojo posebno sportno panogo izbral rokoborbo in dviganje uteži; pravijo pa, da je tudi dober sabljač. Madžarski upravitelj admirala Horthy je bil dolga leta eden najboljših teniških igralcev nekdanje avstrijske mornarice in se je do zadnjega udeleževal kot jahalec, sabljač in jadralca.

Sicer pa poznamo tudi med visokimi državnimi predstavniki celo vrsto osebnosti, ki so vse navdušene za sport. Med temi ne smemo pozabiti omeniti italijanskega min. predsednika Mussolinija, ki ni samo velik pospeševatelj sportnega gibanja sploh, temveč tudi sam ne opusti nobene priložnosti, da se vsaj za kratek čas posveti jahanju, sabljanju, plavanju, letanju in avtomobilizmu. Pa tudi med nemškimi vodilnimi državniki, ki so razmeroma mlajše generacije, je cela vrsta znanih imen, ki se še zmerom aktivno udeležujejo v sportu.

Še enkrat — motodirke na Večni poti

Motosekcija Avtokluba je s prireditvijo preteklice nedelje dokazala, da ima brez dvoma legitimacijo za prirejanje motociklističnih dirk, kajti tako uspešno in dobro organizirano dirko smo že davno želeli videti v neposredni bližini Ljubljane. Dirke s motorji že dolgo niso pritegnile tako velikega števila gledalcev kakor jih je bilo na tej prireditvi po Večni poti. Najboljše do-

DUŠAN BREZNIK,

tehnični referent motosekcije Avtokluba in aktivni vozač, ki je na dirki na Večni poti zasedel I. mesto v kategoriji sportnih motorjev do 350 ccm

kaz, da bi motociklistični sport pri nas lahko zajel najširše plasti, če bi bilo dovolj propagande zanj. Mnogo je k uspešni prireditvi pripomogla tudi idilično ležajoča dir-

kalna proga, ki jo vsi udeleženci hvallijo kot odlično. Saj so bili na njej doseženi hitrostni rekordi karolke še na nobeni drugi cestni dirki pri nas. Povprečna brzina (91,4 km za uro) dokazuje, da bi bili dirkači na ravni cesti vozili s povprečno hitrostjo 150 km na uro, kar bi bilo tudi v pravem razmerju s sličnimi prireditvami v tujini.

Za občinstvo je bilo še posebno privlačno, da je lahko opazovalo tekmovalce dvakrat, prvi pri startu in potem še pri vožnji v cilj, enako pa je tudi na prvi videle vsakega vozača v obeh smereh. Vnana organizacija prireditve je bila prav dobra, o čemer smo obširno pisali že v ponedeljkovi izdaji našega lista. Prepričani smo, da bo ta dirka prihodnje leto prirejena še bolje, ker se pravilne kalkulacije lahko delajo šele po prvi izvršitvi.

Veliko število dirkačev je pokazalo, kako velik pomen so sami pripisali tej prireditvi, saj so bili na startu domača vsi, ki imajo sloves v moto sportu in reči smemo, da so na tej dirki bili dokončno izločeni prvaki, ki bodo lahko nosili ta naziv, saj oficelnega državnega prvenstva pri nas do zdaj sploh še nismo imeli.

Ta nedelja na Večni poti je pokazala, da imamo v motociklističnem sportu odlični material in so naši vozači po svojih kvalitetah na izredni višini. Večina pot nam je dala svoje prve in upamo, da nam jih bo tudi v bodoče; saj je proga dokazala, da je primerna za cestno dirko, ki bo za naše mesto še tudi v bodoče velika sportna pridobitev.

Vlomi brez konca in kraja

Jože Turner je razen v Ljubljani kradel še v Mariboru, Celju, na Zidanem mostu; v Celju je imel svoje gnezdo

Ljubljana, 12. novembra.

Preiskava proti tavnemu pekarskemu pomočniku Josipu Turnerju iz Dobrovnice pri Dolnji Lendavi, ki je bil pred dnevi aretiran, ko se je pravkar pripravil na vrom v Pezdrijevo delikatesno trgovino in v trafikko v Gradišču, je nekatere zanimive podrobnosti spravila na dan. Prvotna poročila je treba v toliko izpopolniti, da Turnerja v resnici niso izdali policiji njegovi pajdaši, temveč je že pred tedni mlad, podjeten detektiv vzel sumljivega neznanca, ki se je iznenada pojavil v Ljubljani in se ves čas gibal v sumljivih družinah, na piko in je s svojo verno in talentov v lažnem Josipu Schneiderju polagoma spoznal nevarnega vlomilca in pobegelega kaznenca.

Temu mlademu detektivu gre za sluga, da je policija že del časa zasledovala Turnerja, ki se je na prav romantičen način udomil v gozdu zraven Vrošhofna. Pod mlitv nebam ni bil v gozdu sam kahal obele in večerje, vse dneve je prebival v skrivališču, zvečer pa se je odpravil na okredelno obselec. Policija se ni mogla ugotoviti, koliko vlomov je že pred poskusom pri Pezdriju zagrešil v Ljubljani, vsa znamenja pa kažejo, da te dni, kar se je nahajal v mestu, ni počival. Med drugim je vlomil v neko mlekarino v šiški in v neko brivnico v središču mesta. Turner je specialist za vrome po hišah, ki imajo več vhodov in izhodov preko dvorišč. Tako se je tudi na dvorišče pri Pezdriju prithotajl skozi vežo vogalne hiše na Kongresnem trgu, plen pa se je namenil spraviti na varno preko visokega zidu in čez dvorišče realne gimnazije v Vego-vi ulici. Dolgo je Turner delal sam, zadnji čas pa je začel zbirati družinsko okrog sebe. O tem je izvedel tudi detektiv in poslal svoje zaupnike za njim.

Kar je nabral plena v Ljubljani, je Turner sproti odnašal v šrambo k neki ženski v Celje, kamor se je od časa do časa vozil na tihem v vozovih tovornega vlaka. Ko je policija izvedela za njegovo celjsko gnezdo, sta se dva uradnika kriminalnega oddelka, gg. Lovrečič in Kriznar, odpravila v Celje, da na mestu razjasnita še nekatere podrobnosti. Vsa znamenja kažejo,

da je Turner na Zidanem mostu in v Celju ukradel tudi razno robo iz tovornih voz. Doslej je priznal že 15 večjih vlomov v Mariboru, Celju in Ljubljani, na dan pa bodo prišli po vsej priliki še nekateri drzni njegovi podvigi v Zagrebu in po drugih večjih hrvaških mestih. Zasedneta ga tudi zagrebška in osješka policija.

Klub »Metla« Črkovnica

Po določenem ključu, ki ga mora reševalec uganiti, je treba sestaviti iz naslednjih črk znano besedilo:

E B Z H E A D G
S R D A V D O
P T E U N L A L

Med tistimi, ki bodo uganili prav rešili, bo razdelil stric Matije nekaj lepših knjižnih nagrad. Rešitve naj bodo pisane na dopisnici, v kotu pa naj bo pripla »Uganka kluba Metle«. Poslati jih morate na uredništvo do petka.

Skrivalnica

»Metlarji« so poslali ta teden dosti rešitev, je pravilne niso bile vse. Edino pravilna rešitev se glasi: »Pozdrni se vsakdo k poči pritiska«.

Med reševalce je razdelil stric Matije po zrebu deset nagrad. Dobe jih naslednji reševalci:

Dušan Trebše, Predanovič 14, p. Puconci, dobi roman »Blagajna velikega vojvode«.

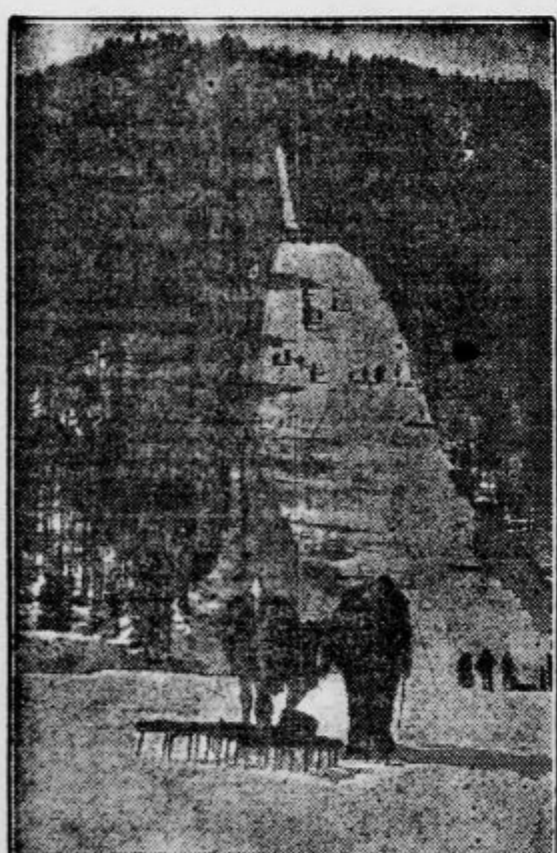
Rudolf Breška, Sužid 8, p. Kobarič, dobi roman »Pater Kajetan«.

Zvonka Kostanjek, Celje, Polne 33, dobi roman »Misterija«.

Zoran Gorec, Senožec, Via Roma 14, dobi »Roman treh eroc«.

Nany Prah, Split, Jerina 3, dobi roman »Ugrabljeni milijoni«.

Ana Karis, Trst, Via Ghirlandola 6, Anton Sušteršič, Turjak 21, Marija Babuder, Sežana 29, Janez Dobrovolj, Šmarje pri Jelšah in Štefica Ešlan, Zagreb, Pantovčak 19, pa dobe po eno knjigo revije »Slovenija in svet«.

SKAKALNICA,

ki čaka na novo sezono, najbrže še bolj uspešno, kakor so bile vse dosedanje

Božji mlini meljejo počasi, toda zanesljivo, pravi ljudski glas. Ta pregovor se je zdaj enkrat izpolnil pri naši Planici. Kdo se ne spominja ogorčenih bojev, ki so jih imeli snovatelj in graditelj okoli Planice in njene močene skakalnice! Globoko je vznemirila sportne kroge in sprožila toliko razprav v prilogi škodo, da so se polagoma skoraj zmedli pogledi nanjo in marsikdo že ni vedel več, kaj je prav in kaj ne.

Treba se je spomniti prvega leta življenja naše Planice, ko so Norvežani ponesli v zmagoslavju novico v svet, da je v Jugoslaviji »ne samo največja, temveč tudi najboljša skakalnica na svetu, na kateri so skočili prvič nad

90 m daleč laže in bolje kakor kjerkoli na svetu«. Baš norveški skakalci sami so bili najboljši propagatorji Planice, saj so morali povsod le potrjevali, da je vse tako res kakor so objavljali časopisi, ki niti niso mogli verjeti, da je sploh mogoč tako nenaden predelek, in povrhu še v mali Jugoslaviji. Toda stvar ni šla v račun raznim interesentom, ki niso bili naklonjeni razvoju te sportne panoge v državi, ki je do tedaj v sportu pomenila še vse premalo. Pričele so se intrige in napadi, a ko je uspelo brez Norvežanov premestiti daljavo 100 m, tedaj so vrgli Norvežani zadnji adut, češ da to ni več sport, temveč cirkus; treba je prepovedati skakanje v Planici, skakalnice pa onemogočiti. Slabe zime so podpirale to uničevalno delo, a vendar so še zmerom prihajali novi in stari, ki so spoznavali in uporabljali Planico za nove uspehe, lani že za skoke do 107 m. Medtem ko je dozdaj uspelo šele enemu Norvežanu in samo enkrat postaviti znamko 99 m, tedaj so dosegli to znamko iz Srednje Evrope že Nemci, Avstrijci in Poljaki, a Čehi in Švicarji so se ji znatno približali. Saj smo celo Jugoslovenci prišli na 89 m in pol, daljavo, ki bi nam bila še dolgo nedosegljiva, če bi ne bilo skakalnice — doma!

Norvežani, kot vodilni narod v smučskem sportu, a predvsem v smučskih skokih, so spoznali zdaj, da je taktika, ki so jo uporabljali doslej, brez haska, kajti rezultati so bili zgovornejši od vseh razprav. Ostali so predaleč zdaj in čeprav se na velikih mednarodnih tekmah plasirajo kot prvi ali med prvimi, je oddaljenost teh uspehov od najboljšega svetovnega rezultata le prevelika.

Ze 55 let prireja norveški »Forenngen til ski-idraets« (društvo za razvoj smučarstva) slovitne Holmenkollen tekme in izdaja letno svoj po vsem svetu poznani »Aarbook« (zbornik). V njem se je oglašil znani norveški skakalec

Pred dvajsetimi leti

(Slovenski Narod, 12. novembra.)

Avstrija — republika

Državni kancelar dr. Renner je danes ob desetih dopoldne predložil narodnemu svetu zakonski osnutek, da se Avstrija proglasi za republiko in za sestavni del nemške republike. Predlog glede priključitve Avstrije k Nemčiji je bil soglasno sprejet, oni del, ki proglasi republiko, pa le z večino glasov. Proti so glasovali krščanski socialisti.

Oblasti pa so odkrile priprave za monarhistični prevrat, ki so ga nameravali izvesti višji častniki. Zaradi tega je državni svet sklenil proglasiti že jutri republiko ter je ukazal že danes zasedati javna poslopja. Ob 11. uri dopoldne je prišel močan oddelek Rdeče garde s strojnicami pred vojno ministrstvo in vojaško poveljstvo, zasedel poslopja ter razobesil ob navzočnosti velike množice rdečo zastavo. Drugi oddelki so zasedli grad v Schönbrunnu, kjer se mudi cesar s svojo rodbino. Ta zasedba se je izvršila na ukaz državnega sveta z namenom, da čete varujejo cesarjevo osebo, pravijo pa tudi, da je bila izvršena zaradi monarhistične zarote. Splošno prevladuje mnenje, da se bo moral cesar Karel odpovedati prestolu; celo krščanski socialisti se ne bodo upirali temu.

Madžari proti nam

Iz Varaždina poročajo, da prodira en bataljon madžarske redne vojske med Čakovcem in Martincom proti Nedeljišču. Skušna se približati kraju z obeh strani. Če bi Madžari zasedli ta kraj, je ogrožen varaždinski most.

Prodiranje Srbov

Srbska vojska je danes zasedla Vršac in Veliki Bečkerek. Tudi središče srbskega gibanja v Banatu, Novi Sad je že v srbskih rokah. Nadaljnje prodiranje na Ogrsko je francoski poveljnik Franchet d'Espèrey zabranil, ker bi bilo brez pomena. Oddelek srbske konjenice je prispel že do Dalja in je moral takoj nastopiti. Tamošnje prebivalstvo je namreč začelo pleniti in moriti po hišah imovitejših posestnikov. Na pomočv patiarha so izgradniki napravili škodo za 5 milijonov kron.

Iz seje Narodne vlade

Italijanski guverner v Trstu prosi za vlak premoga za železniški obrat v zasledenem ozemlju. Odgovorili so mu, da smo to pripravili storiti proti kompenzaciji, da nam guverner pošlje pet vagonov petroleja, 1 vagon vulkaniziranega olja in 1 va-

gon olja za mažo, dalje eno ladjo soli iz Pirana. Obenem se naproša guverner, naj dovoli izvoz 70.000 kg petroleja, ki ga imamo kupljenega pri tržaški rafineriji.

Konji, konji, konji...

Narodna vlada razglasi: Po naših krajih, osobito v okolici Logatca, Brezovice, Ljubljane in ob celi cesti do Celja tavao okoli konji, ki jih je pustila bivša avstroogrska armada. Obstoja nevarnost, da ti konji poginejo ter tako celo okolico pokrijejo z mrhovino, kar bi povzročilo zelo nevarne epidemije. Zato se vsakdo pooblašča, da si te konje prisvoji proti neznatni odškodnini in jih smatra za lastno imovino. Javiti pa jih mora županstvu. Država mu jih pozneje ne bo odvzela. Nadalje se priporoča, da se ti konji ujamejo in vodijo preko hrvatske meje in tam prodajo, ker bi na Hrvaškem nastalo pomanjkanje konj, ker se tja z bojišča ne vračajo. Ako se tedaj ne pobrigamo, da pridejo konji na Hrvaško, bodo pri nas poginili in Hrvatje bi bili oškodovani. Pomagajte tedaj drug drugemu! Poverjenik za narodno brambo: Dr. Lovro Pogačnik.

Ostali pozivi o konjih

Zapuščeni konji v Ljubljani in okolici trpe poleg gladi tudi hudo želo. Sicer se pasejo ponekod ob vodah, pa zaradi oslabelosti in visokih bregov ne morejo do vode. Tudi utone jih mnogo, ker ne morejo iz vode nazaj. Vsemu temu se da odposoliti, ako se konja večkrat na dan napaja. Posode je dovolj pri rokah, pa tudi raztresene se valja mnogo na okoli. Ako odrasli nimajo za to časa, naj mladino navaja k usmiljenju do živali. Mnogo otrok se vidi po travnikih, kjer love konje in osle ter izmučene živali lajejo. Naj raje niso vodo in napajajo nesrečne živali.

Dajte konjem pitje! — se glasi druga notica. Prosimo usmiljenj do živali — se glasi poziv v isti številki lista. Županstva in zasebniki naj javijo večje hleve, kamor bi se spravile živali za primer slabega vremena — poziva poverjenik za kmetijstvo prelat Kalan.

Zeleni kader — prazen strah

Orožniško poveljstvo nam poroča, da so vesti o pohodu »Zelenega kadra« popolnoma izmišljene. Okrajni poveljnik v Črnolju, nadporočnik Hude je zavezo preiskal in ni mogel ugotoviti najmanjših razlogov za govorice o tisočglati vojski »Zelenega kadra«. To je zopet primer, kako se danes širijo govorice in se ljudstvo razburja po nepotrebnem. Zato mirno kri in disciplino!

Mednarodna politika v preteklem tednu

Pregled važnejših dogodkov od petka, 5. t. m. do petka 12. t. m.

Sobota, 5. novembra:

Prve madžarske čete vkorakajo na Slovaško. Na Madžarskem je ta dan proglašen za državni praznik.

Uradno sporočilo o bukareških razgovorih Nj. Vis. kneza namestnika Pavla govori o najtesnejšem sodelovanju Rumunije in Jugoslavije.

Rumunski kralj Karol da za angleški list »Daily Express« izjavo, v kateri poudarja prijateljski značaj angleško-rumunskih odnosov in odklanja misel na revizijo meje na Balkanu. Narodne manjšine v Rumuniji nimajo povišanja za pritožbo.

Na grškega kralja v Londonu je poskušen atentat, katerega žrtev pa postane zaradi zamenjave kraljev zdravnik Macdonald, ki rani ni podlegel.

Japonska prekine vse odnose z DN in odpokliče tudi svojega zastopnika v mandatski komisiji.

V Lvovu je med poljskimi dijaki in ukrajiniskim prebivalstvom prišlo do hudih spopadov.

General Franco doseže nekaj novih uspehov ob Ebru. Število vseh ubežnikov iz nacionalistične Španije se čeni na okoli dva milijona.

Angleški premier Chamberlain in zunanji minister lord Halifax sprejemata povelje francoske vlade na obisk v Parizu v dneh 23.—25. tega meseca.

Nedelja, 6. novembra:

Evakuacija slovaškega in podkarpatskega ozemlja, ki je bilo na Dunaju odstopljeno Madžarski, poteka brez incidentov. Za terek je sklican madžarski parlament na izredno sejo, da izglasuje vladni posebnost pooblastila. Širijo se vesti o nameravani proglasitvi državnega upravitelja Horthyja za kralja.

Na Poljske so vrše volitve, ki so jih iz protesta proti volilnemu sistemu opozicija ne udeležila. Zaradi tega je volilna udeležba zelo slaba. Od 17 milijonov 580.380 volilcev jih je glasovalo 11 milijonov 884.704. Izvoljenih je bilo 200 poslancev, od katerih jih 161 odpade na vladno stranko nacionalne unije, na zastopnike narodnih manjšin 24 (19 Ukrajincev in 5 Židov, Nemci so glasovali za vladne kandidate) in na neodvisne 23.

Belgijski ministrski predsednik in zunanji minister Spaak zagrozi na kongresu svoje (socialistične) stranke z demisijsko vlado, ako njegovi pristaji ne odobro v celoti njegovo zunanjo politiko.

Češkoslovaški legionarji izdajo proglas, v katerem se zavzemajo za »disciplinirano« in »avtoritativno« demokracijo. Slovski agrarci (Hodževa stranka) pristanejo na pogajanja s Hlinkovo stranko za združitev obeh strank.

Vso severno in vzhodno Japonsko zadene huda potresna katastrofa; mnogo mest in vasi je popolnoma porušeni. Na kitajskih bojiščih se boji nadaljujejo in poročila pravijo, da se Kitajci Japoncem ob železnici Hankov—Kanton s uspehom upirajo.

»Sunday Times« piše o nameri angleške vlade, da zviša število svojih letal prve linije od 2750 na okoli 5000. Tudi iz Washingtona prihajajo glasovi o Rooseveltovi nameri, da zahteva od kongresa pooblastilo za zgraditev najmočnejšega letalstva na svetu, ki naj bi štelo okoli 10.000 letal. Oborožitveni krediti bodo zvišani na okoli 75 milijard dolarjev našega denarja.

Na Slovaškem se združijo vse stranke v Hlinkovo stranko, dočim pogajanja čeških strank za združitev ne napredujejo. Češki narodni socialisti, ki so najprej sklenili razpust svoje stranke, se odločijo za samostojno stranko tudi v bodoče, tako da obstojajo na Češkem še vedno štiri stranke (agrari, socialni demokrati, narodni socialisti in klerikali).

Sreda, 9. novembra:

V Budimpešti prispe znani angleški prijatelj Madžarov in zagovornik njihovega revizionizma lord Rothermere, ki ga spremlja novinar Ward Price. Horthy ga odlikuje s najvišjim madžarskim odlikovanjem za zasluge.

Veliko pozornost zbudi prihod dveh voditeljev republikanske Španije, Negrina in Prieta, v Pariz. Njun obisk se spravlja v neposredno zvezo s napovedanim obiskom angleških državnikov v Parizu. Negrin in Prieto hočeta opozoriti Francijo na nevarnost, ki bi nastala zanje, ako bi v Španiji zavlada general Franco.

Pravo senzacijo povzročijo poročila z Daljnega vzhoda o nenadni kitajski protiofenzivi vzhodno in zahodno od Kantona. V zvezi s vprašanjem gospodarske mobilizacije na Japonskem se pojavijo nova negotovanja v japonski vladi in se namiguje na možnost ostavke finančnega ministra Ikade.

V zvezi s razvojem dogodkov v Palestini se doznava, da je angleška vlada predložila poročila Woodheadove komisije sklenila opustiti načrt o razdelitvi Palestine na arabski in židovski del.

Četrtek, 10. novembra:

Zavezniška in prijateljska Turčija izgubi svojega voditelja in tvorca predsednika Kemala Atatürka. Vest o smrti turškega predsednika, ki je bil velik prijatelj pokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, je zbudila tudi pri nas veliko obžalovanje.

Italijanski zunanji minister grof Ciano sprejme novega francoskega poslanika v Rimu Ponceta v nastopni avdienci, ki je trajala skoraj eno uro.

Zaradi umora nemškega diplomata Rathsa v Parizu se protizidovski izgredi v vsej Nemčiji nadaljujejo. Mnoge židovske trgovine so uničene, židovske sinagoge pa požgane.

Tudi iz Italije prihajajo poročila o novih protizidovskih ukrepih italijanske vlade. Novi zakoni vsebujejo velike omejitve židovskega uveljavljanja v italijanskem javnem življenju.

Znani so končni rezultati parlamentarnih volitev v Zedinjenih državah Severne

Amerike s dne 8. t. m. Izmed 435 mandatov v poslaneke zbornici so dobili demokrati 260 mandatov (59%) dočim so jih imeli doslej 350; republikanci pa so dobili 160 mandatov ali 70 več kakor pri zadnjih volitvah. Ostale mandate so dobile manjše skupine. Istočasno so bile tudi volitve v senat. Izmed 96 senatarskih mest jih odpade na demokrate 65, na republikance pa 23 (15 več kakor doslej). V terek je bilo končno izvoljenih tudi 33 novih guvernerjev. Republikanci so nanovo zmagali v 12 državah in imajo sedaj med 48 guvernerji 15 svojih ljudi.

Bolgarska vlada dovoli nepriznani po-naz v sobranju. V razpravi o vladnem predlogu za odobritev osem milijonskega kredita za tiskarno vladnega lista »Dnes« propade vladni predlog s 69 glasovi proti 67 glasovom.

Petek, 10. novembra:

Za novega predsednika turške republike je izvoljen Ismet Ineni, bivši predsednik turške vlade. Vlada Dželal Bajarja poda formalno ostavko. Dželal Bajar pa takoj nato sestavi novo vlado, katere značilnost je v tem, da ni v njej prejšnjega zunanjega ministra dr. Ruždija Arasa in notranjega ministra Sukrija Kaia. Zunanji minister postane dosedajni pravosodni minister: Karadzoglu, pravosodni minister podpredsednik narodne skupščine Ilmi Uran, notranji minister pa dr. Faidam. Vsi ostali bivši ministri so tudi v novi vladi. Glavno mesto Turčije Ankara bo preimenovano v »Atatürk«.

Po vesteh iz praških političnih krogov se češki in slovaški zastopniki sporazumejo o bodočih odnosih med obema zveznima državama. Uradno poročilo o tem pa še ni izdano. Glavni predmet pogajanj med češkimi in slovaškimi zastopniki je trenutno vprašanje nove ustave.

Listi znova napovedujejo spravo med vojvodom Windsorskim in angleškim kraljem. Baje se bo vojvoda Windsorski v kratkem vrnil v Anglijo.

Letalski minister Velike Britanije Kingsley Wood napoveduje pospešeno oboroževanje Anglije v zraku. V ta namen bo potrošen okoli 50 milijard dolarjev.

Znani francoski novinar Henry de Kerillis objavlja, da je 14 francoskih generalov proti takim zvanjem »monakovski politiki«.

Po večerjanju porazu v sobranju menijo, da je bolgarski ministrski predsednik in zunanji minister Kuseivanov ponudil bolgarskemu kralju ostavko svoje vlade. Podrobnosti še niso znane, a zdi se, da je bolgarska vlada v hudi krizi.

Italijanska vlada izvrši znatne diplomatske spremembe.

Akcija državnih nameščencev

Ljubljana, 11. novembra.

Dopoldne ob 10.30 je ban dr. Natlačen sprejel v banški palači predsednike stanovskih organizacij, v katerih se zbirajo naši državni nameščenci, upokojenci in delavci državnih podjetij.

V deputaciji je bilo po svojih predsednikih zastopanih vsega skupaj 18 organizacij in sicer so zasopali Zdrženje nameščencev poštne, telefonske in telegraf-ske stroke Sturm, Jugoslovensko učiteljsko združenje Kumej, Zdrženje nacionalnih železničarjev in brodarjev Andolšek, Zdrženje železniških uradnikov Mejak, Društvo banovinskih uslužbenecv Pirc, Zdrženje davčnih uradnikov Koritnik, Zdrženje zemljoimnih uradnikov Zihnerl, Društvo zvaniknikov in služiteljev poštne, telefonske in telegraf-ske stroke Penko, Društvo državnih in samoupravnih upokojencev višji sodni svetnik v p. Antloga, Zdrženje kurjačev Rože in Bolcjan, Društvo sodnih pisarniških uradnikov Juh, Društvo nastavnikov gimnasti-ke Trost, Zdrženje vlakospremnega in premikalnega osebja državnih železnic Pleteršnik, Zdrženje poštno-hranilničnih nameščencev Diez, Zdrženje računskih uradnikov finančne direkcije Laznik, Zdu-

ženje sodnih izvršiteljev Stavec, Zdrženje zvaniknikov finančne kontrole Zabukovec in Društvo pravosodne straže Hrbkovec.

Deputacijo je vodil predsednik Zdrženja nameščencev poštne, telefonske in telegraf-ske stroke Sturm, ki je v kratkem nagovoril na bana poudaril, da se državni nameščenci, upokojenci in delavci amatraro za del narodne in državne skupnosti, a se obenem zavedajo, da so na oltar te skupnosti zmerom prinašali največje žrtve. V zadnjih letih so se njihove gmotne razmere toliko poslabšale, da je nujno potrebna pomoč. Da bodo mogli še dalje posvetiti vso pozornost izvrševanju svojih dolžnosti, upajo, da se bodo tudi zanje našla sredstva, da se jim zagotovi preživljanje.

Nato so zastopniki posameznih organizacij predali banu spomence, ki prosijo, naj se prejemniki ne glede na stroko in položaj povisajo za 500 din na mesec, da se povrne doklada za žene in povisa doklada za otroke na prvotni znesek 150 din na mesec, da se priznajo poročenim ženam v državni službi osebne doklade v isti višini, kakor jih uživajo neporočene državne uslužbenke, in da se uidejo vse

E. Seton-Thompson

SIVKO

VOLČJI ROMAN

Prevedel Vladimir Levstik

S to knjigo ponuja založba »Cesta« slovenskim bralcem dar, ki ga bodo vsi prijatelji narave s pohvalo sprejeli. Roman, čigar junak je prerjski volk! Slavni pisatelj živalskih povesti prikazuje Sivkovo usodo od trenutka, ko postane osirotel volčič urejen ovcarjeve pisice in s tem podložnik človekovega kraljevstva, pa do ure, ko se — izmučen od civilizacije — otrese skrbništva svojih gospodarjev in vrne v rodno divjino. Zgodba o dogodivščinah četvernožnega junaka je razgibana in napeta, kakor le malokatera zgodba o ljudeh; toda pripovedovalec ne ostaja na površju, ampak vodi bralca po vseh labirintih Sivkove volčje duševnosti. In čudno, ta volčja duša, ki Sivku ne brani vzljubiti človeka, a mu vendar ne dá, da bi zatajil svojo kri in se izpremenil v psa, nam postane kaj kmalu tako domača in draga, da čutimo z njo, se z njo radujemo in s njo trpimo!

Knjiga, ki jo krasijo lepo število risb našega umetnika Nika Pirnata, se bo na prvi mah prikupila vsakemu prijatelju živali. Mladina jo bo uživala s snovne strani, odrasli jo bodo čislali kot psihološko mojstrovino, in mlkavž, ki se gotovo že zalaga z darovi, bo njene zmerne cene še prav posebno vesel.

»Sivko« se naroča pri založbi »Cesta« v Ljubljani, Knafljeva ulica 5, in stane

broširan: 10 din, s poštnino in odpremo 11 din;

vezan v platno: 15 din, s poštnino in odpremo 16.50 din.

Po sprejetju naročila vam založba takoj pošlje polnočnico.

Ce še nimate prvih treh knjig založbe »Cesta«, tedaj jih naročite skupaj s to četrto knjigo. Doslej so izšle v založbi »Cesta« naslednje 3 knjige:

Ravljien: »ZGODBE BREZ GROZE«,

Klabund: »PJOTR—RASPUTIN«,

Ravljien: »ČRNA VOJNA«.

razlike med dokladami aktivnih in upokojenih uslužbenecv.

Ban je v svojem odgovoru deputaciji naglasil, da uvideva težko položaj vseh državnih in banovinskih nameščencev. Zavedal se je in se še zaveda za zvišanje njihovih plač. Vse je kazalo, da bo povziden prišlo že letošnjo jesen. Nepredvideni dogodki pa so to preprečili. — pa je, da bo spomladaj stanje v tem pogledu boljše.

Izjava ljubljanskih akademskih društev

S prošnjo za priobčenje smo prejeli naslednjo izjavo:

List enega dela katoliških akademikov »Straža v viharju« je v članku »Naša univerza! Naša Alma mater!« dne 3. nov. t. l. objavil vrsto neresničnih in neodgovornih trditve, na podlagi katerih bi javnost utegnla sklepati, da podpisana društva zasledujejo pri svojem skupnem delu drugačne cije kakor pa to odgovarja resnici.

Legitimirani predstavniki podpisanih akademskih klubov se sestajajo, da skupno vpostavijo v soglasju z univerzitetnimi oblastmi kulturne klube v tako pravno stanje, ki bo omogočalo kulturnim klubom na univerzi svobodno udejstvovanje v okviru univerzitetne avtonomije, kar bi samo odgovarjalo realizaciji univerzitetne uredbe iz l. 1934. Ugotavljamo:

1.) Meddruštveni odbor, ki ga sestavlja podpisana društva ni bil sklican od »neklih po štrajkovnem bacilu okuženih samozvanci«, niti niso ti meddruštveni sestanki »umetno inscenirani«, niti se na teh sestankih ne pojavlja »plast avanturistov, emisarij temnih sil, konfuzni zaneženjaki, drzni frazerji, z namenom, da glodajo na korenini naše univerze in širijo na njej strupene miazme« — kot skuša to prikazati »Straža v viharju« — temveč odgovarja resnici edino to, da sestavljajo ta meddruštveni odbor, ki je bil čisto pravilno sklican, le legitimirani predstavniki od univerzitetnih oziroma od državnih oblasti dovoljenih društev.

2.) V tem meddruštvenem odboru ni »izbruhihla užaljenost« frazerjev, ki zamerijo g. rektorju, ker ni dovolil enemu teh društev zborovanja na univerzi, kakor to piše »Straža«, temveč so vsi zastopniki podpisanih društev bili razumljivo preseščeni nad dejstvom, da univerzitetna oblast te prireditve ni dovolila. Zato so poslali g. rektorju izjavo, ki so jo podpisala vsa kulturna društva, tudi A. K. Straža in Akademski zvez, in v kateri proti tej omejitvi akademskih svobode protestirajo in zahtevajo, da se v bodoče take prireditve na univerzi dovoljujejo, kakor je bil to usus doslej.

3.) Nikdar ni na teh sestankih padla s strani delegatov podpisanih društev kaka beseda o štrajku, niti nimajo podpisana društva namena, da dajo duška svojim protestom s štrajki. Zavedajo se namreč, da nimajo niti pravne niti formalne podlage, da bi sklepali v imenu vseh študentov, temveč morejo govoriti in sklepati le v imenu svojih organiziranih članov. Trditve »Straže«, da se je v tem odboru pojavila misel o štrajku, je torej popolnoma neosnovana in neresnična.

4.) Iz vsega gornjega je jasno razvidno, da predstavniki kulturnih društev nimajo nikake zveze z akcijo montanistov proti tehnični uredbi, še manj pa namen, da bi »v volilni dobi mešali račune JRZ« kakor to trdi »Straža v viharju«.

Dasi so bili predstavniki »Straže« pri sestankih delegatov podpisanih društev navzoči, dasi se je vršilo v zadnjem času vse delo skupno z njimi, — skuša njih glasilo skupno delo teh društev prikazati kot hazardno igr »zakulisnih sil« — Tak način sodelovanja smatrajo podpisana društva za neodgovoren in neakademski in ga za to odločno odklanjajo.

Kat. akad. društvo »Zarja« — Jugosl. nac. akad. klub »Edinstvo« — Jugosl. akad. društvo »Jugoslavija« — Slovenski klub — Akcija za dom visokoškoli — Akad. društvo »Doberdob« — Akad. odsek JC lige.

Japonski in kitajski vseazijski nacionalisti

Svitarški list »Basler Nachrichten« piše o japonskih naklepih na Kitajskem in s Kitajsko ter med drugim pravi:

»Kakor so listi že pisali, pripravlja Japonska nekakšno »Monroeovo doktrino za vzhodno Azijo«. Morda pa ta označba ni zadostna. Monroeova doktrina iz leta 1823. je naperjena samo proti političnemu vmešavanju Evrope v Ameriko. Japonska pa želi v vzhodni Aziji doseči mnogo več, kakor sedaj sama priznava. Gre za strnitev Japonske, Kitajske in Mandžurije v en sam gospodarski blok, ki naj bi bil zaprt za vse narode bele rase in bi torej ne dopuščal več odprtih vrat za narode Evrope in Amerike. Razen tega hočejo Japonci izsiliti novo izseljevanje svojih ljudi v zapadne ameriške države. Kdor pozna moderne japonske težnje, se temu seveda ne čudi. Čudno pa je, da jih Japonska javno proglasa, in to prav v času, ko ima na kitajskih tleh za sedaj še vse druge skrbi, kakor pa da bi konkretno govorila o gospodarskih organizacijah in izrinjenju Evropejcev s kitajskih tržišč. Po zmaganem zaključku vojne bo zatvorjen kitajskih trgov za bele narode nastopila čisto amatično.

Zato torej Japonska že sedaj grozi, ko golobi miru še sede na streluh? S tem lahko samo izzove evropska in ameriška nasprotja, ki se sedaj kažejo le v stoku. Rešitev uganke je v tem: Vse, kar proglasa iz Tokija proti Evropi in Ameriki, služi samo spravi s kitajskimi nacionalisti. V bistvu imajo namreč ti lista vseazijska stremjenja kakor Japonci, le da se te svoje ideologije ne žele posluževati v japonskem suženstvu, temveč kot enakopravni zavezniki.

Zelo zanimivo bo opazovati, ali bo japonski poskus pridobitve Kitajcev s proglajenjem skupnega interesa proti »tujim hudicem« imel za Kitajce ono privlačno silo, ki si jo obetajo Japonci. Za to govori dejstvo, da bo belorasne sile obupno malo storile, da bi si pridobile ljubezen preganjanih Kitajcev. Proti pa govori enako močno dejstvo, da je Japonska obupno mnogo storila, da bi si nakopala sovraštvo, ki je močnejše od sleherne rasne solidarnosti.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

PAUL RIPSON

Stratosferski pilot

Roman

Fred sicer skoraj nikdar ni pil alkohola, ker je vedel, da mu kot letalcu edino škoduje, toda to pot je hitro izpraznil čašo, plačal in odšel. Kar je hotel vedeti, je vedel: »The Crocodile« je v istini obstojal in bil je dancing najboljša vrsta. Zato ni bil več kot pet minut v lokalu. Plačal je pijačo, ki je bila naravnost nezasišeno draga, in odšel. Zunanaj je spet sedel v svojega Forda ter ga zapeljal nazaj v hotelsko garažo. Garažist se je zelo čudil, ko se je Fred že čez eno in pol ure vrnil, toda ta mu je dejal, da je prej opravil svoj posel, kot je bil pričakoval.

Vrnil se je v svojo sobo in se oblekel kot po navadi. Potem je vzel svoj avto in se zapeljal v bližino »Crocodilea«. Vozil je tik pločnika in motril mimoidoče. Naenkrat je zapazil kakšnega osemletnega, zelo slabo oblečenega dečka, ki je postal in ni vedel, kam bi se obrnil. Poklical ga je: — Halo, boy, stopi semkaj!

Deček je bil z enim skokom pri avtomobilu in Fred mu je dejal, naj sede poleg njega, ker bo dobil dobro plačilo za majhno uslugo. Deček je to storil in Fred je spet zavil v eno stranskih ulic, kjer se je ustavil. Deček je dejal: — Ali imaš časa danes zvečer? — Imam, gospod.

— Dobro, potem ti dam lahko dečo. Tu imaš na tem papirju napisano številko nekega avtomobila. Pazil boš, ali se ustavi pred deseto uro pred hišo št. 1415 na 44. cesti, in ali bo iz njega izstopila kakšna dama. Ob enem pazi, kdo je v njeni družbi. Razen tega pazi, kdo vse zahaja v to hišo. Zanimajo me edino dva mva sive kože s črnimi klobukom. Mlada je, ima svojih dobrih osemnajst let in izstopila bo morda iz kakšnega takšja sama ali z mladim gospodom vitkega stasa, ki izgleda bolj špansko kakor ameriško. Tu imaš dva dolarja. Ako boš dobro opravil svoj posel, jih dobiš še pet. Ob desetih pridem s svojim avtomobilom tu mimo. In potem mi boš povedal, kaj se je zgodilo.

Deček je z zahvalno spravil denar v žep in dejal, da bo prav rad čakal in pazil. Nato je odšel nazaj proti 44. cesti, Fred pa se je odpeljal v drugo smer. — Je res bedasto, si je dejal, mesto da bi se pripravil za prekoceanski polet in urejeval svoje zadeve, spijoniram po cestah žensko, in še kakšno. Fred, ti si velik osel, in Bog vedi, kdaj te bo pamet srečala.

Kljub takemu razmišljanju je bil zelo radoveden na rezultat današnjega opazovanja. Lahko bi se bil tudi sam postavil v kakšen kot na cesti in opazoval vhod v določeno hišo, toda to se mu je zdelo predolgočasno. Zavil jo je s svojim avtomobilom spet nazaj v garažo, nato pa je odšel v Roxy, največji newyorški kino, da si skrajša čas do desete ure zvečer. Udal se je popolnoma igri, tako bi bil ob pol desetih skoraj pozabil oditi. Sel je peš na 44. cesti, ker se mu je zdelo bolj varno. Fante bi si bil morda

le spomnil številko njegovega avtomobila in nato za dvojno ceno povedal Leji, da jo je gospod z avtomobilom številka toliko in toliko oni večer zasledoval. To bi bilo silno smešno. Zato se je oprezno peš približal hiši, v kateri se je nahajal »The Crocodile«. Ze oddalec je zapazil svojega dečka, ki je gledal mimoidoče avtomobile. Očitno je iskal njegovega. Približal se je dečku od zadaj, ga prijel za ramo in mu dejal: — Pojdi z mano.

Ko sta bila v naglih korakih dovolj daleč od hiše, je deček začel praviti, da določena avtomobila sicer ni bilo, pač pa je dama, ki bi odgovarjala popisu, šla s špansko izgledajočim gospodom v hišo. Poslušal je njiu pogovor in čul je, kako jo je mladi gospod imenoval miss Lejo. Pri teh besedah za Freda ni bil noben dvom več mogoč: brezimno pismo ni lagalo. Fantu ni dejal ničesar kot »Hvala lepa« in stisnil mu je desetdolarski bankovec v roke ter ga pustil vsega osulega sredi ulice.

V Fredu je vse divjalo. V prvem trenutku je hotel pohiteti v »Krokodila« in tam presenetiti Lejo in njenega Argentina, toda premislil si je. Zasmejal se je na ulici samemu sebi tako na glas, da se je svojega glasu kar ustrašil. Kljub viharju, ki je divjal v njegovi notranjosti, ni izgubil razdonoosti. Sel je spet peš v svoj hotel, toda bil je preveč nemiren, da bi bil mogel v svojo sobo. Napravil je še polurni sprehod in nato se je vrnil.

Njegov načrt je bil gotov: hotel je drugi dan Leji telefonirati in se z njo sestati ter ji niti najmanj pokazati, da je morda presenečen, ali uža-

ljen, da se ni zamislila zanj po prvem uspešnem stratosferskem poletu. Saj mu je bila isto napravila že prvič, ko je letel z njo ter se ponesrečil. Vsa zadeva je bila stvar živcev in energije, in on, prvi stratosferski letalec, se ni hotel dati obvladati od ženske, pa naj bi bila tudi hčerka kralja pomaranč. Moral je najti toliko energije, da bi to razmerje popolnoma prekinil.

Ko se je zbudil drugo jutro, je spremenil svoj načrt. Ni ji hotel telefonirati dopoldne, temveč šele po končanem delu zvečer. Naj bi tudi ona spoznala, da se ne briga toliko za njo, kot si morda ona domišlja. In tako je tudi storil. Toda že v prvih dopoldanskih urah ga je v konstrukcijskem oddelu zval telefon. »Recite, da me trenutno ni tu, temveč, da sem odšel v neki drug oddelk«, je dejal telefonistu, ki ga je bil prišel klicati.

Poklical je Lejo po šesti uri in jo tudi takoj dobil na telefon. Zmenila sta se, da pride po večerji k njej in da se nato odpeljeta v kakšno gledališče.

Ko je stopil v smokingu v njeno sobo, je bila tudi ona že v gledališki toaleti. Obadva sta igrala izbornu svojo vlogo: on, vedoč, da hoče napraviti konec temu poznanstvu, ona pa skrivajoč svoje dvodnevno bivanje v New Yorku.

— Dragi Fred, kako me veseli, da vas spet vidim. Morala sem nujno odpotovati v čisto posebnih zadevah. Vi ne veste, da ima bogat človek morda manj časa na razpolago, kot uslužbenec, ki je prisiljen, da dan na dan dela svojem gospodaru. Najhujše je, kadar je človek suženj svojega velikega premoženja.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in ženske se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifro ne prilagajte znamk! La, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpslati v pisnu obnemo z naročilom, ali pa po poštni poloznici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgornj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Ogladni oddelk »Jutra«, Ljubljana.

Kam pa kam?

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

V gostilni pri Lovcu Rimaka c. 24 — Bielewsova c. 2. Danes peče na gas, pečene piščance, domače kravice, krofi, z mareličnim nadevom ter mnogovrstna druga jedila. Izborna domača in daljinska vina. Prvo vrsto dinga din 12 liter. Cene izredno nizke. 26302-18

Povsod je dobro — pri Rezihi

V gostilni »Pri univerzi« v Zidovski steni je najboljše! To priča o povsod izvestim kravici, pečenicam in drugim dobrotam zlasti pa izbornemu vinu. Danes vsi k Rezihi! 26397-18

Martinovanje — pri privatne domače pečene kravice in dobro domače vino. Vabita gost. »Sočaje« Sv. Petra c. A. J. Vrhovec. 26343-18

Danes vsi v gostilno Florjan

na Martinovanje in vesele zabavo s plesom. — Glinice, cesta 9. 26481-18

Danes k Lasanu — v Moste

koncert domače kravice, čevapčiči, dobra nova vina se dola. — Se priporoča Lasan Marija. 26373-18

Danes k Jerneju! — Sv. Petra cesta 83, postreženo bo s prvovrstnim vinom, puranom in raznovrstnimi jedili. Priporoča se gostilničarka. 26365-18

Gostilna Martine, Zg. Siska

Danes tradicionalna Martinova gost. Pečeni purani, odlična vina! Koncerti! Ples! 26392-18

Danes

se bomo najbolje Martinovali pri Mikliču na Viču

Domača zabava z godbo zven domače kolonije, pete goske in puke. Domača potica in raznovrstno domače pecivo vrede na razpolago. Vse vrste pristnega vina, po zelo nizkih cenah. Pridite in prepričate se. Glinice 46. 26319-18

Halo vsi na Martinovanje

v restavracijo Rahne v Moste na domače kolone. Koncert. Prvovrstna vina in jedila. 26604-18

Restavracija pod Skalco

vabi na veselo Martinovanje kjer bosta najbolje in najceneje postreženi. Raznovrstna in bo glasba klavirja. Hočvar Viktor. 26097-18

Vsi k Lasanu

na plesno zabavo. Izborna vina, kravice, pečnice, pohani piščanci in pečen puran. Se priporoča Lasan. 26716-18

Vsi na martinovanje

k »PANJU«, Vegova ul. 10 izborna vina, domače kravice in pečnice, dobre kuhinje, igranje klavirja, petje in itd. Vse goste najvrednejše vabim in se priporočam. Tone Huč, gostilničar. 26636-18

Za Martina

dobra vina, pečena kolica in zaubrga dekleta dobiti samo na današnji veseli pri Kramarju na Dolenjski cesti. 26605-18

Kliseje

ENG- in VEŠARNE JUGOGRAFIKA Sv. Petra, nasip 23

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Akviziterje — zanesljive in marljive. Zelo navedbo referenc pošljite na oglas. Odd. Jutra pod »Zavarovalnice«. 23413-1

Izurnjene pletilje

za stalno, išče K. Soss — Mestni trg. 25827-1

Samostojno gospodinjstvo

zanesljivo in kuharico sprejemam s 1. decembrom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Jutranja 553«. 25981-1

Izurnjene pletilje

sprejemam za stalno. — M. Lazar, Ljubljana, Rimska cesta. 26233-1

Knjižarskega pomočnika

za semki znanstven sortiment, samo samostojno, izurnjeno moč, išče knjigarna v Zagrebu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Knjižarnica«. 26276-1

Knjigovodkinja in korespondentka

zanesljivo, večja slovenske in nemščine, dobi mesto v »Kopisti« trgovini za 1. januar. Ponudbe z navedbo plače proti prostemu stanovanju in hrani v hiši. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kopisti«. 26277-1

Korespondentka

(ali korespondentko) sprejemam večja industrija v Ljubljani. Popolna samostojnost s slovenskim, srbskim in nemškim dopisovanjem, znanje stenografije, pogoj. Ponudbe z navedbo plače, znanja, dosedanjega službovanja in zahtev pod šifro »Korespondentka Ljubljana« na pošt. predal. 26412-1

Trgovsko pomočnico

sprejemamo za samostojno na področje trgovine. Po ložitvi mora kavarji 10 toisoč din in imeti veselje do šivanja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra stalna služba«. 26496-1

Trgov. pomočnica

dobi mesto na delu v trgovini mehanike blaga. Mlajše izkušnje, šivanje, šivanje moškega perila imajo prednost. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dolenjsko«. 26444-1

Postrežnica

za dopolnilno delo stalno namestitve. Naslov v vseh posloval. Jutra. 26489-1

Mlajšo gospodinjstvo

vesele narave, ki dobro kuha, išče vdovec 40 let star. Ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod »Simpatična in dobra«. 26470-1

Kuharica — gospodinja

starejša, samostojna, dobi takoj mesto. Ponudbe na pošt. predal 13 Celja. 26438-1

Služkinjo

z manjšim kuho, iščem naslov v vseh posloval. Jutra. 26453-1

Frizerka

zanesljiva, dobra moč s večletno prakso v tej stroki, dobi stalno mesto v podružnici, Salon I. Svetice, Novo mesto. 26446-1

Prodajalka

dobro izučeno za večjo trgovino na delu, pridno in pošteno, sprejemam. Ponudbe s toliko podatki, da se danega službovanja na ogl. odd. Jutra pod »Zmožna postrežnica«. 26440-1

Postrežnico

za popoldne pošteno in snažno za hišna dela sprejemam. Kramar, Herbersteinova 9. za Stadionom. 26522-1

Kuharico

ki zna opravljati tudi vse druga hišna dela išče mlad zakonski par v Dalmaciji. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna dobra plača«. 26512-1

Prodajalka in šivilje

dobe takoj mesto pri kramarju, Peter Semko Maribor, Gosposka 37. 26481-1

Industrijske podjetje

sprejme prodajalca šefa za svoja prodajna skla dičila v Beogradu, Novem Sadu in Mariboru. Dobra fiksnna plača in stalno dolgoletno mesto, stalna, silajna eksistencija. Za akakidno bi moral polati 10 go tovin 20.000 din. Obišrme pisane ponudbe z referencami pošlati pod »Dobra egzistencija« na Publicitas, Zagreb. 26397-1

Postrežnico

pridno pošteno sprejemam za popoldan, Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 26334-1

Vzgojiteljico

veščo nemščine iščem za 3kratni tedenski obisk dveh otrok. Ponudbe z navedbo plače in zahtev pod šifro »Vzgojiteljica«. 26485-1

Dva krojaška pomočnika

sprejemam. Cesta na Rožnik 29. 26500-1

Gospodinjstvo

zmožno samostojno voditi pisarno, s znanjem nemščine, pogoj strojeplis, slovensčino in srbo hrvaščino, sprejemam. Potrebna kaviola 3000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Aglina zanesljiva moč«. 26393-1

Služkinjo

ki zna kuhati vsa hišna in vrtna dela išče družina s enim otrokom (11 let) na delu. Ponudbe pod M. K. — Star vas 83, p. Brežice. 26320-1

Šivilja

se sprejme za 1. I. 1939. Pogoj so: Perfektno znanje v krojenju kakor tudi v izdelavi. Po možnosti znanje nemščine. Starost 30 do 40 let. Vse drugo po dogovoru. Pisati na Anton Zavadnik, možki in damski modni salon v Kranjski gori. 26278-1

Boljšo dekle

dobi dobro službo. Slika zaželjena. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zdravnik«. 26323-1

Mojstra ali starejšega tkalca

ki se temeljito spozna na vseh strojih, zlasti na listovkah in jagardnih, sprejemam po zelo ugodnim pogojih. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tkalnica«. 26228-1

Tt. Julio Meini

»Hotel Siska« išče mlajšo vojaškinjo pretežno slugo. Nastop 30. novembra 38. 26090-1

Začetnico

sprejme trgovsko podjetje v Ljubljani. Pogoj: nekaj prakse in popolno znanje nemščine in nemške stenografije. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Začetnica«. 26323-1

Natakarica

Gorenjsko ali štajersko, zmožno, pošteno, zmožno dobi stalno službo no, sprejemam v stalno službo. Ponudbe s sliko in spricelavi na restavracijo Merc, Sevnica. 26339-1

Trgovskega pomočnika

veščega trgovca s mešanin blagom treznega, marljivega, poštenega in priklupnega znanja sprejemam 15. dec. v službo na podružnico v vsi. Prednost imajo kavelj ki zmožno Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vojaškinje prost«. 26337-1

Dobro frizerko

sprejemam takoj. — Salon Dolžal Bernard, št. Vid nad Ljubljano. 26446-1

Natakarico

ki bi vrela na račun, sprejemam takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Šifro »Natakarica«. 26344-1

Stalno zaposlitev

dobi agila oseba za trgovino ter izdelavo dobrega, dobičkonosnega predmeta. Predpogoj: poštenost, podjetnost 20.000 din kapitala. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Iščem družabnika«. 26339-1

Mlad mehanik

vreden v izvrševanju svojih dolžnosti, a primerno splošno izobrazbo se sprejme. Predpogoj: nekoliko razr. arendne šole. Pisane ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mehanik«. 26372-1

Knjigovodja ali knjigovodkinja

perfektna v sestavi bilance dobi trajno zaposlitev v večjem industrijskem podjetju. Ponudbe z navedbo dočeta nje zaposlitve rojstnih podatkov, znanja jezikov in zahtev na prejemkih na ogl. odd. Jutra pod »Perfektna«. 26324-1

Prodajalka

mlajšo ženo, ki bo samostojno narave trgovni no v večji kraj na deželi sprejemam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Priučim nemščino«. 26208-1

Mesarski pomočnik

se deželo 23 do 33 let star vojaškinjo prost, z oženjen, dober delavec iz boljše hiše soliden dobi službo. Plača po dogovoru. Nastop takoj. — Naslov v podr. Jutra v Mariboru. 26219-1

Čevljarski pomočnik

ki je vajen delati hitro in je gojster dobi takoj mesto. Znak: Ljubljana, Mestni trg 19. 26093-1

Delavka za trgovino

za pospravljanje sob, dobi stalno, dobro službo. Drogier Hermes, Miklošičeva cesta 30. 26717-1

Gospodinja

do 30 letna, s dečeli, dobi mesto gospodnje k dvema osebama. Ponudbe s sliko na podružnico Jutra Maribor pod »Ne bo kesanje«. 26707-1

Sprejemno

telezostrogarja, ključavničarja in kleparja. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod »Vestnost«. 26703-1

Frizerka

sebi premeniti službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra in zanesljiva frizerka«. 26450-1

Enosob. stanovanje

s pritlikom, podprijtije, sončno, oddam takoj ali s 1. decembrom stranki dveh od raslih oseb. Štepanja 86. Kodetelje, Ljubljana za 250 din. 26493-1

Soferja

mehanična sprejme mehanska delavnica Kistan Frano, Tyrševa 54. 26682-1

Prodajalko

prilapravo, katere ima veselje do trgovine z živil, sadjem in zelenjem, sprejemam takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna delo«. 26616-1

Enterico

izvedeno v izdelavi pletenice, sprejemam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 26620-1

Šiviljska pomočnica

zanesljiva, najraje absolutne obrtne šole na Mirju, ki se hoče vestransko izpopolniti dobičkonosno prakso. Naslov v vseh posloval. Jutra. 26648-1

Služkinjo ali postrežnico

sprejemam takoj. Dvorkova 13 priti. 26664-1

Postrežnico

na delavca, od 7. do 11. dopoldne in s. do 7. zvečer sprejemam. Tista, ki zna kuhati ima prednost. Naslov v vseh posloval. Jutra. 26647-1

Službe išče

Vaska beseda 30 par; davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslovov 5 Din; najmanjši znesek 12 Din.

Spreten mojster

za apreturo v volni, bombažu in avli li, ki je dobro izurjen v košenatstvu, pripravljalju, valjanju, pranju in pretiskovanju in ima dolgoletno prakso v kordžametih in distifnih škrokih nje zaposlitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Apreture«. 26713-2

Natakarica

zista in spretna, išče boljše mesto. Ponudbe na o

Komfortne

stanovanje
vseh sob, kopalnice, od-
dam takoj Kneza Kocija
3 poleg stare mitnice.
26426-21

Stanovanje
sobe kuhinje, priključni,
oddam. Tyrševa cesta št
181, Stodice. 25828-21

Dvoje stanovanj
oddam: dvoosobno za 250
enobno s vrtno za 150
din. Jurčičeva pot 55.
26574-21

Enosob. stanovanje
oddam. Praga. Koscevska
ul. 50. Količija. Oseba se
lahko popoldna. 26573-21

3-sobno stanovanje
oddam s 1. decembrom
Naslov v vseh poslovalnicah
Jutra. 26582-21

Enosob. stanovanje
oddam decembra. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 26713-21

Stanovanje
sobe in kuhinje, od-
dam. Rožna dolina, Cesta VI. 4.
26623-21

Trisobno stanovanje
solično, s vseh poslovalnicah
oddam. Krištof, od-
dam za februar. Pletenikova ul. 10.
26628-21

Sobo in kuhinjo
solično in ruho, od-
dam. Hradečkova cesta št. 35.
26609-21

Trisobno stanovanje
in garsonjero
v centru, od-
dam za decem-
ber. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra. 26632-21

Trisobno stanovanje
s kopalnico in vseh pri-
ključni, od-
dam. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 26650-21

Dvosob. stanovanje
(kopalnica, kabineta),
na najlepšem mestu v bližini
od-
dam 1. decembra. Naslov
v vseh poslovalnicah Jutra. 26641-21

Stanovanje
vrtička, kuhinja, ka-
binet in priključni od-
dam s 1. decembrom. Na-
slov v vseh poslovalnicah Jutra. 26638-21

Stanovanje
vrtička, kuhinja, ka-
binet in priključni od-
dam s 1. decembrom. Na-
slov v vseh poslovalnicah Jutra. 26638-21

Enosob. stanovanje
solično, Center. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
»Dva osebja«. 26494-21a

Vzajem v najem
solično stanovanje skup-
no 10-12 sob s priključni
od-
dam celo vilo ali hišo.
Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Avgust 1938«. 26513-21a

Zakonca
brez otrok išče eno-
sobno stanovanje v
mestni bližini centra
za takoj ali 1. decem-
ber. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Redna stran-
ka«. 26475-21a

Mirna stranka
dvajset oseb išče eno-
sobno stanovanje, svetlo
s kopalnico, vrtom, s 1. de-
cem-
ber v bližini Sv. Kri-
štofa ali v Sp. Siskli. Po-
nudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Mirna stran-
ka«. 26473-21a

Enosob. stanovanje
s kabineto
v kabinetu alje brez ev.
grosbo. Išče mladi mo-
koni par po možnosti
Siska. Točen plačnik.
Navedi ceno. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
»Mir 22«. 26492-21a

Dvosob. stanovanje
solično, parket, 1500-
konjski uredniški par
brez otrok za takoj ali
ponem. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Sve-
tina«. 26508-21a

Dvosob. stanovanje
solično, ne preveč od-
daljeno, 1500-2000 m.
od-
dam. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Sve-
tina«. 26508-21a

Enosob. stanovanje
solično s kopalnico 1500 m.
od-
dam. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Januar«. 26502-21a

Opredeljeno sobo
strogo separirano v cen-
tru ali v bližini 1500 m.
od-
dam. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Uradnik VZ«. 26509-21a

Sobo in kuhinjo
solično s kabineto in
gledališčem. Ponudbe po-
šljite na Tona Prešernov-
mikišičeva 40, Ljubljana.
26678-21a

Dvosob. stanovanje
komfortno za 2 odrasli
osebi na 1. decem-
ber. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Dve osebi«. 26679-21a

Ištem lepo
1-sobno stanovanje
ali manjši 1-sobno, ne pre-
daleč od centra, za dve
osebi. Ponudbe na Pinta-
Kumanovska 21. 26612-21a

Enosob. stanovanje
po možnosti s kopalnico,
1500 m. od centra za 1. decem-
ber. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »December 1938«. 26656-21a

Opredeljeno sobo
strogo separirano v cen-
tru ali v bližini 1500 m.
od-
dam. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Uradnik VZ«. 26509-21a

Sobo in kuhinjo
solično s kabineto in
gledališčem. Ponudbe po-
šljite na Tona Prešernov-
mikišičeva 40, Ljubljana.
26678-21a

Dvosob. stanovanje
komfortno za 2 odrasli
osebi na 1. decem-
ber. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Dve osebi«. 26679-21a

Ištem lepo
1-sobno stanovanje
ali manjši 1-sobno, ne pre-
daleč od centra, za dve
osebi. Ponudbe na Pinta-
Kumanovska 21. 26612-21a

Enosob. stanovanje
po možnosti s kopalnico,
1500 m. od centra za 1. decem-
ber. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »December 1938«. 26656-21a

Opredeljeno sobo
strogo separirano v cen-
tru ali v bližini 1500 m.
od-
dam. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Uradnik VZ«. 26509-21a

Sobo in kuhinjo
solično s kabineto in
gledališčem. Ponudbe po-
šljite na Tona Prešernov-
mikišičeva 40, Ljubljana.
26678-21a

Dvosob. stanovanje
komfortno za 2 odrasli
osebi na 1. decem-
ber. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Dve osebi«. 26679-21a

Sobo odda

Beseda 1 Din. davek 3
Din; na šifro ali daja
njo naslova 5 Din. Naj-
manjši znesek 17 Din.

Zelo veliko sobo
v centru mesta, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 26209-25

Dve čedno
opredeljeni sobi
v. 1. prazno stanovišče, v
uporabo kopalnice, ev.
tudi kuhinje od-
dam takoj najraje bolj
si oseb, ki hodi v služ-
bo in ima otroka, ki ga
lahko nadzorujem. Vam-
nem tudi samo otroka.
Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 25941-23

Solidnemu
gospodu
oddam čisto, razno sobo
s posebnim vzhodom (po-
sami zelo toplo) 15. t. m. v
Ciril-Metodovi ulici 19-I
na desno (Sv. Jožef). Ogled
od 3. ure pop. naprej.
26096-23

Prazno sobo
zelo lepo, razno, ter soli-
čno, s posebnim vzhodom
in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam v centru za decem-
ber. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
s dvoje oseb s dobro do-
mačo hrano od-
dam v
sredini mesta. Naslov v
vseh posl. Jutra. 26441-23

Sostanovalec
ali sostanovalec v lepo
sobo s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26597-23

Sostanovalec
sprejemam s svo osebno
k. solidnemu gospodu
naproti goraj. kolodvoru
na Brovski, Medvedo-
va ul. 8-II. 26480-23

Lepo sobo
solično in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26478-23

Opredeljeno sobo
lepo solnično od-
dam ali gospodini. Dal
matinova 3-II, levo. 26488-23

Gospoda
sprejemam takoj na sta-
novanje. Topla sobica v
centru. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26488-23

Prazno sobo
s posebnim vzhodom od-
dam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26408-23

Solidnemu
gospodu
oddam čisto razno sobo
s posebnim vzhodom (Po-
sami zelo toplo) 15. t. m. v
Ciril-Metodovi ulici 19-I
na desno (Sv. Jožef). Ogled
od 3. ure pop. naprej. 26096-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo sobo
s dvoje oseb s dobro do-
mačo hrano od-
dam v
sredini mesta. Naslov v
vseh posl. Jutra. 26441-23

Sostanovalec
ali sostanovalec v lepo
sobo s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26597-23

Sostanovalec
sprejemam s svo osebno
k. solidnemu gospodu
naproti goraj. kolodvoru
na Brovski, Medvedo-
va ul. 8-II. 26480-23

Lepo sobo
solično in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26478-23

Opredeljeno sobo
lepo solnično od-
dam ali gospodini. Dal
matinova 3-II, levo. 26488-23

Gospoda
sprejemam takoj na sta-
novanje. Topla sobica v
centru. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26488-23

Prazno sobo
s posebnim vzhodom od-
dam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26408-23

Solidnemu
gospodu
oddam čisto razno sobo
s posebnim vzhodom (Po-
sami zelo toplo) 15. t. m. v
Ciril-Metodovi ulici 19-I
na desno (Sv. Jožef). Ogled
od 3. ure pop. naprej. 26096-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Sobo
zračno in solično, s sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam 15. novembra rednemu plač-
niku. Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 26553-23

Lepo solnično sobo
oddam s posebnim vho-
dom in sopo-
bo kuhinje, priključni,
oddam. Naslov v vseh posl.

Slišim izgovarjati
svoje ime...

To ni nič čudnega, zakaj ženske se
rade pogovarjajo o meni. Posebno ob
takem vremenu! Druga drugi me pri-
poročajo kot najboljšo sredstvo proti
rdeči, ostri in spokani koži. Tako je
prav! Zakaj: samo NIVEA vsebuje
EUCERIT, edino okrepčevalno sred-
stvo za kožo.

Tudi izbirčni okus

Novi vzorci,
nove barve,
ugodne cene!

lahko zadovolji velika izbira naših novih
vzorcev damskega in moškega blaga
za zimo.

R. MIKLAUC - „pri škofu“

Lingarjeva ulica - LJUBLJANA - Pred škofijo

Trgovina, kjer se kupuje z zaupanjem.
Ustanovljena l. 1869.

Predstavljamo spored najnovejših svetovno znanih aparatov

TELEFUNKEN

berlinskega izdelka:

štirielektronski	super tipa	49 WK	3150.-
petielektronski	» »	875 WK	3975.-
šestielektronski	» »	876 WK	5500.-
osemielektronski	» »	898 WK	7700.-
dvanajstielektronski	» »	8001 WK	9000.-

Vsi aparati imajo izredno dobre KRATKE, normalne in dolge valove. Ugodno mesečno plačilo
do 18 mesecev. — Zahtevajte prospekte in cenike od

„RADIO“

družba z o. z. v LJUBLJANI, Miklošičeva cesta 7

Samo 1 Din

Vas stane posamezna številka
»Jutra«, če si list naročite. Vrh
tega pa imate kot naročnik pravico
do »Jutrovega« nezgodnega zava-
rovanja, po katerem izplača za-
varovalna družba »Jugoslavija«
svojem smrtno ponesrečenemu
naročniku

10.000 Din

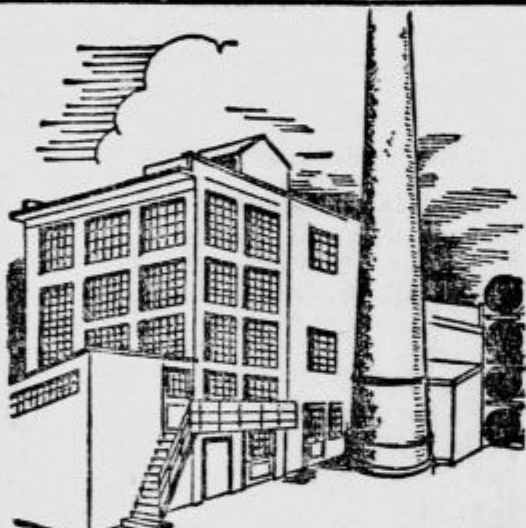
Zelo dobro vpeljan

ZASTOPNIK

iz Nemčije, išče eksportne zveze, za dobavo
lesnikov in orchov (Walnuss). — Dopise
poslati na: Gaetano Martino, Hamburg 1,
Ballinhaus — Nemčija.

Ob vsaki priliki —
se spomnite

da so »Jutrovi« »Maš oglaš« v
Sloveniji najuspešnejša, naj-
cenejša in najhitrejša posredo-
valnica za slušbe vseh vrst,
za prodajo in nakup vseh
stvari, za nepremičnina, lo-
kala, podjetja, kapital, še-
nitve in za vse drugo

STRESNE LEPENKE KATRA-
NIZIRANE IN BITUMENKE,
SPECIJALNE DVAKRATNO
IMPREGNIRANE STRESNE
LEPENKE KOT RUBEROID
IN HIKOLIT.

Izdeluje in prodaja:

HRVATSKA INDUSTRIJA KATRANA D.D.
ZAGREB, Radnička cesta 29. Tel. 23 255 i 23-256 ZEMUN, Tvornička ul. 70. tel. 37 317

Makso Neurath in drug

Osijek I., Pejačevićeva 16, telefon 300

Vrtanje globokih vodnjakov, centralna
kurjava, vodovod, sanitarne naprave,
filtri itd.

Vse svoje poslovne in privatne prostore
BOLJŠE IN CENEJŠE
razsvetliti z našimi

»MAXIM« svetilkami

nego s kakršnokoli drugo razsvetljavo.
Cenik brezplačno in franko.

„PETROPLIN“

ZAGREB — MESNIČKA ULICA 8.

»JUTRO« ZAVARUJE!

MR. BAHOVEC

PLANINKA
ČAJ

Pijte samo
zdravilni
PLANINKA
ČAJ

Apoteka Mr. BAHOVEC, Ljubljana
S. br. 2007-32

ZAHTEVATE BREZPLAČNI CENIK

HÖHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO

F. SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10

Volilni shod!

Za najugodnejši nakup manufakture
NA OBROKE
z vedno najnovejšimi vzorci in ogromno
izbiro

Volite Narodni magazin
SV. PETRA CESTA 27-I.

Naročniki »Jutra« so za-
varovani za 10.000 Din.

IBBS

VAŠ SMEH
BO PRIŠEL DO IZRAZA
ZARADI
BLESKA
VAŠIH ZOB
GIBBS

najpopolnejše sredstvo za nego zob
na osnovi mila

TOPI
masne sestavine zob
NEUTRALIZIRA
kislino v ustih
POLIRA
zobe, ali tako, da jih ne kvarijo
UTRJUJE
dlesni
OSVEŽUJE
dih.

Sredstva za nego zob **GIBBS** se prodajajo v
elegantnih, čistih in nepokvarljivih škatlicah,
kakor tudi v velikih in malih tubah. Škatlice
GIBBS-a se izdelujejo v 6 barvah in se
lahko, šestkrat, napolnijo z vložki mila.

Grisly - Karakorum - Wiking

svetovno znane znamke, odlikovane s Grand Prix v Parizu. Dragocena topla blaga
za moške plašče in angleška blaga za obleke iz specialnih voln s neprekosljivo
trpežnostjo nudi manufakturna trgovina

FRANJO MAJER — Maribor, Glavni trg 9.

Od Vas
je
odvisno,
da imate
obleko
vedno
kot novo

zato jo pustite redno
kemično čistiti ali
barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poljanski nasip 4-6

Trdnica — Svetlokalnica

Brezplačen pouk v Igranju!

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

128 65-

Točno plačaj »Jutru« naročnino,
varuj svojem zavarovalnino!

Novoustanovljena

Livarna in železokonstrukcija
inž. E. Zadnik in drug, Maribor
Nova vas,

izdeluje strokovno in solidno vse v to stroko spadajoče odlitke
iz bronce, med, aluminija, litega železa, dalje vse odlitke
odporne proti kislinam in specijalne odlitke za visoko odpor-
nost. — Trdnika izvršuje vsa železokonstrukcijska dela in
popravlja vsakovrstnih strojev. — Specijalna delavnica
za izdelavo rjeprostitih predmetov.

**Kdor oglašuje
ta napreduje!**

Zastopstva

domačih podjetij tehnične, železninske stroke itd. prevzame za
Beograd (Srbijo in Banat) dobro vpeljano trgovsko (slovenska)
pisarna v Beogradu. — Ponudbe na oglašni oddelki »Jutra« pod
»DOBRO UVEDEN«.

ZAHVALA

Vsem, ki so mi izkazali sočutje in spremili na zadnji
poti mojega dragega moža in počastili njegov spomin
s cvetjem, se lepo zahvalim.
Posebno zahvalo sem dolžna izreči č. gosp. dekanu
Kruclu za lep govor na grobu, kakor tudi gosp. dr.
Fellacherju, ki je ob prisotnosti lepega števila pokoj-
nemu posebno dragih koroških rojakov in sorodnikov,
počastil nepozabnega rajnega s posebnim spominskim
govorom.

V LASKEM, 13. novembra 1933.

Ivana Grafenauer

Vzajemna posojilnica r. z. z o. z. v Ljubljani — Miklošičeva cesta 7

poleg HOTELA UNIONA. — NUDI ZA VSE VLOGE POPOLNO VARNOST IN OBREŠTUJE NOVE VLOGE PO 4% DO 5% PO DOGOVORU — ZAHTEVAJTE PROSPEKT, — NOVE VLOGE SO VSAK
ČAS RAZPOLOGLJIVE. — POSLUŽITE SE VARČVALNEGA KROZKA. — POSOJILNICA DAJE KRATKOROČNA POSOJILA.

